

ҚАЗАҚСТАН ҒАЛЫМДАРЫНЫҢ БИБЛИОГРАФИЯСЫ

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ
ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ —
ҒЫЛЫМ АКАДЕМИЯСЫ

**Рахманқұл
БЕРДІБАЙ**

P. George Day

PHOTOGRAPHY
UNIVERSITY

МИНИСТЕРСТВО НАУКИ — АКАДЕМИЯ НАУК
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

Материалы к биобиблиографии ученых Казахстана

Рахманкул БЕРДИБАЙ

АЛМАТЫ
«БЫЛЫМ»
1998

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ
ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ — ҒЫЛЫМ АКАДЕМИЯСЫ

Қазақстан ғалымдарының библиографиясына материалдар

Рахманқұл
БЕРДІБАЙ

АЛМАТЫ
«ҒЫЛЫМ»
1998

Бас редактор

Қазақстан Республикасы Ғылым академиясының
академигі *А. Қ. Қошанов*

Жауапты редактор

филология ғылымының докторы, профессор
Ш. Ыбраев

Құрастырушылар:

филология ғылымының кандидаты *С. С. Қорабай,*
Д. Жақанова

Главный редактор

академик Академии наук Республики Казахстан
А. Қ. Қошанов

Ответственный редактор

доктор филологических наук, профессор
Ш. Ибраев

Составители:

кандидат филологических наук *С. С. Қорабай,*
Д. Жақанова

ISBN 5—628—02425—2

© Қорабай С. С., Жақанова Д.,
құрастырушылар, 1998

О Қ Ы Р М А Н Д А Р Ғ А

Қазақстан ғалымдарының биобиблиографиялары сериясының жалғасы болып табылатын бұл көрсеткіш Қазақстан Республикасы Ғылым академиясының корреспондент мүшесі, филология ғылымының докторы, профессор, ҚР ҒА Ш. Ш. Уәлиханов атындағы сыйлығының иегері, Қазақстан Республикасы ғылымына еңбегі сіңген қайраткер Рахманкүл Бердібайға арналған.

Биобиблиографияға ғалымның өмірі мен еңбегін сипаттайтын мәліметтер, оның еңбектерінің тізімі мен ол туралы әдебиеттер енгізілді.

Көрсеткіш материалы хронологиялық тәртіппен орналасқан, әр жылдың көлемінде алфавит реті бойынша, алдымен қазақша, одан кейін орыс тілінде жарияланған еңбектер беріліп отыр.

Еңбектердің алфавиттік көрсеткішінде және бірлесіп жазылған авторлардың атаулар көрсеткішінде сілтемелер еңбектердің хронологиялық көрсеткішінде орналастырылған жұмыстардың рет санымен берілген.

К ЧИТАТЕЛЯМ

Предлагаемый указатель — продолжение серии библиографий ученых Казахстана — посвящен члену-корреспонденту Академии наук Республики Казахстан, доктору филологических наук, профессору, лауреату премии им. Ч. Ч. Валиханова АН РК, заслуженному деятелю науки РК Рахманкулу Бердибаю.

Библиография включает материалы, характеризующие жизнь и деятельность ученого, перечень его публикаций и литературу о нем.

Материал в указателе расположен в хронологическом порядке, в пределах каждого года — по алфавиту: сначала идут работы, опубликованные на казахском языке, затем — на русском.

В алфавитном указателе трудов и именном указателе соавторов ссылки даются на порядковые номера работ, помещенных в хронологическом указателе трудов.

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ҒЫЛЫМ АКАДЕМИЯСЫНЫҢ КОРРЕСПОНДЕНТ МҮШЕСІ
Р. БЕРДІБАЙДЫҢ ӨМІРІ МЕН ҚЫЗМЕТІНІҢ
НЕГІЗГІ КЕЗЕҢДЕРІ

Рахманқұл Бердібай 1927 жылы 2 желтоқсанда Оңтүстік Қазақстан облысының Түркістан ауданында Ихан кентіне жақын Көкіш деген ауылда туған.

1935—1942 жж. Түркістан ауданындағы Ащысай кентінде орта мектеп оқушысы.

1943—1944 жж. Түркістан педагогика училищесін бітірген.

1944—1945 жж. Ащысай кенішінің нормировщикі.

1945 ж. «Оңтүстік Қазақстан» облыстық газетінде «Жас кенші» деген өлеңі басылды.

1945—1946 жж. Қазақ Мемлекеттік университеті филология факультетінің студенті.

1946—1948 жж. Ащысай қазақ орта мектебінің мұғалімі.

1948—1949 жж. Қызылорда пединститутын бітірген.

1948—1953 жж. Оңтүстік Қазақстан облысының Ильич, Мақтарал және Фрунзе аудандарында орта мектеп директоры, аудандық оқу бөлімінің инспекторы.

1953—1954 жж. Қазақ мемлекеттік университетінің аспиранты.

1955—1959 жж. «Қазақ әдебиеті» газетінде әдеби қызметкер, сын бөлімінің меңгерушісі.

1959 ж. Қазақстан Жазушылар одағының мүшесі.

1961 ж. Қазақстан Ғылым академиясы М. О. Әуезов атындағы Әдебиет және өнер институтының ғылыми қызметкері.

— Қазақ мемлекеттік университетінің ғылыми кеңесінде филология ғылымдарының кандидаты ғылыми дәрежесін алу үшін «Қазіргі қазақ романындағы сюжет проблемасы» деген тақырыпта диссертация қорғады.

1963 ж. Қазақстан Ғылым академиясы М. Әуезов атындағы Әдебиет және өнер институтының аға ғылыми қызметкері.

1964 ж. «Әдебиет және өмір» атты әдеби-сын мақалалар жинағы жарық көрді.

1966—1968 жж. «Социалистік реализм туралы», «Қазіргі қазақ прозасындағы замандас бейнесі», «Роман және заман» деген кітаптары жарияланды.

1967 ж. Қазақ ССР Жоғарғы Кеңесінің грамотасымен марапатталды.

1968—1970 жж. Қазақ совет энциклопедиясы Бас редакциясының жауапты хатшысы.

1969 ж. Душанбе қаласында өткен ғылыми-теориялық конференцияда әдеби сын тенденциялары туралы баяндама жасады.

1970 ж. Қазақстан Ғылым академиясы М. Әуезов атындағы Әдебиет және өнер институтының аға ғылыми қызметкері.

— «Қазіргі қазақ романының теориялық проблемалары» деген тақырыпта филология ғылымдарының докторы ғылыми дәрежесін алу үшін диссертация қорғады.

— «Гүлстанның бұлбұлдары» атты зерттеулер, мақалалар жинағы шықты.

1971 ж. «Қазақ совет әдебиетінің қалыптасуы» деген монографиясы жарияланды.

1973 ж. М. Әуезов атындағы Әдебиет және өнер институты фольклор бөлімінің меңгерушісі болып сайланды.

— «Дәстүр тағылымы» атты әдеби-сын мақалалар жинағы басылды.

— Алматы қалалық қазақ әдебиеті мен өнері халық университетінің ректоры болып бекітілді.

1975 ж. Әл-Фарабидің 1105 жылдығына арналған халықаралық ғылыми конференцияда «Әл-Фарабидің әдебиеттегі бейнесі» туралы баяндама жасады.

— «Қазақ романы» деген кітабы баспадан шықты.

1976 ж. Бүкілодақтық екінші түркологиялық конференцияда (Алматы) баяндама жасады.

— КСРО Жазушылар одағының съезіне делегат боп қатысты.

— «От легенды к роману», «Достық кемесінде» кітаптары жарыққа шықты.

1977 ж. Қазақ ССР Жоғарғы Кеңесінің Құрмет грамотасымен марапатталды.

— «Ғасырлар толғауы» атты мақалалар мен зерттеулер жинағы жарияланды.

1978 ж. Қазан және Уфада өткен ғылыми-теориялық конференцияларда «Қазіргі қазақ романы»; «Қазақ-башқұрт фольклорлық байланыстары» жөнінде баяндама жасады.

1979 ж. «Қазақ тарихи романы» монографиясы жарық көрді.

1980 ж. Бүкілодақтық үшінші түркологиялық конференцияда (Ташкент) «М. Әуезов және фольклортану» деген тақырыпта баяндама жасады.

— «Биік парыз» атты мақалалар мен зерттеулер жинағы баспадан шықты.

1981 ж. Кишинев қаласында өткен фольклорлық мұралар басылымдары мәселесіне арналған ғылыми-теориялық конференциясына қатысты.

— «Еңбектегі ерлігі үшін» медалімен марапатталды.

— Қазақ мемлекеттік университеті қазақ әдебиеті кафедрасының профессоры.

1982 ж. «Қазақ эпосы» монографиясы басылды.

1983 ж. «Сарқылмас қазына» атты кітабы шықты.

1984 ж. Қазақ ССР Жоғарғы Советі Президиумының жарлығымен «Қазақ ССР-інің еңбек сіңірген ғылым қайраткері» атағы берілді.

— Ғылыми білімдерді насихаттауға аса көрнекті үлес қосқаны үшін Бүкілодақтық «Білім» қоғамының С. И. Вавилов медалімен марапатталды.

— «Өшпес өнеге» деген кітабы жарияланды.

1985 ж. «Замана сазы» атты еңбегі баспадан шықты.

— Бүкілодақтық төртінші түркологиялық конференцияда (Ашхабад) «Эпостың тарихилығы» туралы баяндама жасады.

— Әдебиет сыншыларының халықаралық ассоциациясы Конгресінде «Әдеби сынның мәдени мұраны насихаттаудағы ролі» тұрасында баяндама жасады.

1987 ж. «Ғылым» баспасынан еңбектерінің «Библиографиялық көрсеткіші» шықты.

— КСРО Ғылым академиясының, Азербайжан ССР Ғылым академиясының кеңес түркологтар қоғамының органы — «Советская тюркология» журналының редакция алқасы мүшесі.

1989 ж. Бүкілодақтық бесінші түркология конференциясында (Фрунзе) «Манас және эпикалық дәстүр» деген тақырыпта баяндама жасады.

— Қазақстан Ғылым академиясының корреспондент мүшесі болып сайланды.

— 10 класқа арналған «Қазақ совет әдебиеті» оқулығы (С. Қирабаев, Н. Ғабдуллинмен бірлесіп жазылған) жарыққа шықты.

— «Кәусар бұлақ» атты кітабы жарияланды.

1990 ж. Алматы «Қазақ тілі» қоғамының төрағасы.

— «Қазақ фольклористикасының тарихы» атты ұжымдық монография авторының бірі ретінде Қазақстан Ғылым академиясының Шоқан Уәлиханов атындағы бірінші дәрежелі сыйлығы берілді.

— Қазақстан Республикасы Президентінің жарлығымен «Қазақстан Республикасының еңбек сіңірген мәдениет қызметкері» атағы берілді.

1993 ж. Қазақстан — Иран достығының төрағасы болып сайланды.

1995 ж. Абайдың 150 жылдығына арналған ғылыми конференцияда «Абай және фольклор» деген баяндама жасады.

— «Ұлы Отан соғысы жеңісіне 50 жыл» медалімен марапатталды.

— Түркия Республикасындағы «Түрік тілі қоғамының» құрметті мүшесі болып сайланды.

— «Эпос — ел қазынасы» деген монографиясы басылды.

— «Қазақстанның «Экология» атты халық академиясының академигі болып сайланды.

— «Манас» эпосының 1000 жылдығына арналған халықаралық конференцияда «Түркі халықтары эпосындағы ортақ сарындар» туралы баяндама жасады.

1996 ж. «Байкалдан Балқанға дейін» атты публицистикалық мақалалар жинағы шықты.

— «Әмір-Темір және әлем тарихының мәселелері» деген халықаралық симпозиумда «Әмір-Темірдің фольклор мен әдебиеттегі бейнесі» деген баяндама жасады.

— Қазақстан Ұлттық Ғылым академиясының Жамбылдың 150 жылдығына арналған ғылыми сессиясында «Ақындар ата-сы» деген тақырыпта баяндама жасады.

— Халықаралық қоғамдық Шыңғыс Айтматов академиясының академигі.

— Түрік халықтары мен ұлыстарының достығы, туысқандығы ісбірлігі құрылтайына (Анкара) қатысты.

1997 ж. «Тарихи роман», «Эпос мұраты», «Мұхтар шыңы» деген кітаптары баспадан шықты.

— «Көзқамандар» деген мақаласы Түркияның «Біліг» журналында басылды.

1998 ж. Отан алдында ғылымға сіңірген еңбегі үшін «Парасат» орденімен марапатталды.

— «Эпос — ел қазынасы» атты монографиясы үшін Махмұд Қашғари атындағы Халықаралық сыйлық берілді.

— Меккеге қажылыққа барып қайтты.

ОСНОВНЫЕ ДАТЫ ЖИЗНИ И ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ЧЛЕНА-КОРРЕСПОНДЕНТА АКАДЕМИИ НАУК РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН Р. БЕРДИБАЯ

Рахманкул Бердибай родился 2 декабря 1927 года в ауле Кокиш вблизи поселка Ихан Туркестанского района Южно-Казахстанской области.

1935—1942 гг. Учился в средней школе поселка Ащисай Туркестанского района.

1943—1944 гг. Окончил Туркестанское педагогическое училище.

1944—1945 гг. Работал нормировщиком Ащисайского рудника.

1945 г. В областной газете «Оңтүстік Қазақстан» было опубликовано стихотворение Р. Бердибая «Молодой горняк».

1945—1946 гг. Студент филологического факультета Казахского государственного университета.

1946—1948 гг. Учитель Ащисайской казахской средней школы.

1948—1949 гг. Окончил Кызылординский пединститут.

1948—1953 гг. Директор средней школы, инспектор районного отдела народного образования в Ильичевском, Мактаральском и Фрунзенском районах Южно-Казахстанской области.

1953—1954 гг. Аспирант Казахского государственного университета.

1955—1959 гг. Литературный сотрудник, затем заведующий отделом критики газеты «Қазақ әдебиеті».

1959 г. Член Союза писателей Казахстана.

1961 г. Научный сотрудник Института литературы и искусства им. М. О. Ауэзова Академии наук Казахстана.

— На ученом совете Казахского государственного университета защитил диссертацию на соискание ученой степени кандидата филологических наук на тему «Проблемы сюжета в современном казахском романе».

1963 г. Старший научный сотрудник Института литературы и искусства им. М. О. Ауэзова Академии наук Казахстана.

1964 г. Выход в свет сборника литературно-критических статей «Литература и жизнь».

1966—1968 гг. Изданы книги «О социалистическом реализме», «Образ современника в современной казахской прозе», «Роман и современность».

1967 г. Награжден Грамотой Верховного Совета Казахской ССР.

1968—1970 гг. Ответственный секретарь Главной редакции Казахской советской энциклопедии.

1969 г. Выступил с докладом о тенденциях литературной критики на научно-теоретической конференции в г. Душанбе.

1970 г. Старший научный сотрудник Института литературы и искусства им. М. О. Ауэзова Академии наук Казахстана.

— Защитил диссертацию на соискание ученой степени доктора филологических наук на тему «Теоретические проблемы современного казахского романа».

— Вышел в свет сборник исследований и статей «Соловьи Гулистана».

1971 г. Издана монография «Становление казахской советской литературы».

1973 г. Избран заведующим отделом фольклора Института литературы и искусства им. М. О. Ауэзова.

— Выход сборника литературно-критических статей «Уроки традиции».

— Назначен ректором Алматинского городского народного университета казахской литературы и искусства.

1975 г. Выступил с докладом «Образ аль-Фараби в литературе» на Международной научной конференции, посвященной 1105-летию аль-Фараби.

— Выход книги «Казахский роман».

1976 г. Выступил с докладом на Второй Всесоюзной тюркологической конференции.

— Участвовал в работе съезда Союза писателей СССР в качестве делегата.

— Вышли в свет книги «От легенды к роману» (на русском языке), «На корабле дружбы».

1977 г. Награжден Почетной грамотой Верховного Совета Казахской ССР.

— Выход сборника статей и исследований «Раздумье веков».

1978 г. Выступил с докладами «Современный казахский

роман», «Казахско-башкирские фольклорные связи» на конференциях в городах Казани и Уфе.

1979 г. Выход монографии «Казахский исторический роман».

1980 г. Выступил на Третьей Всесоюзной тюркологической конференции в г. Ташкенте с докладом «М. Ауэзов и фольклористика».

— Вышел в свет сборник статей и исследований «Высокий долг».

1981 г. Участвовал в работе научно-теоретической конференции, посвященной вопросам изданий фольклорного наследия (г. Кишинев).

— Награжден медалью «За трудовую доблесть».

— Профессор кафедры казахской литературы Казахского государственного университета.

1982 г. Издана монография «Казахский эпос».

1983 г. Вышла в свет книга «Неиссякаемое сокровище».

1984 г. Указом Президиума Верховного Совета Казахской ССР присвоено звание «Заслуженный деятель науки Казахской ССР».

— За выдающийся вклад в пропаганду научных знаний награжден медалью С. И. Вавилова Всесоюзного общества «Знание».

— Вышла книга «Немеркнувший пример».

1985 г. Выход книги «Мелодии времени».

— Выступил с докладом «Историзм эпоса» на Четвертой Всесоюзной тюркологической конференции (Ашхабад).

— Доклад «Роль литературной критики в пропаганде культурного наследия» на Конгрессе Международной ассоциации литературных критиков.

1987 г. В издательстве «Гылым» вышел «Библиографический указатель» трудов.

— Член редколлегии журнала «Советская тюркология» — органа Академии наук СССР, Академии наук Азербайджанской ССР и Общества советских тюркологов.

1989 г. Выступил с докладом «Манас» и эпическая традиция» на Пятой Всесоюзной тюркологической конференции (Фрунзе).

— Избран членом-корреспондентом Академии наук Казахстана.

— Издан учебник «Казахская советская литература» для 10 класса, написанный в соавторстве с С. Кирабаевым и Н. Габдуллиным.

— Издание книги «Чистый родник».

1990 г. Председатель Алматинского городского общества «Қазақ тілі».

— Присуждена премия им. Ч. Ч. Валиханова АН Казахстана за коллективную монографию «История казахской фольклористики».

— Указом Президента Республики Казахстан присвоено звание «Заслуженный работник культуры Республики Казахстан».

1993 г. Избран председателем Общества дружбы «Казахстан — Иран».

1995 г. Доклад «Абай и фольклор» на научной конференции, посвященной 150-летию Абая.

— Награжден юбилейной медалью «50 лет Победы в Великой Отечественной войне».

— Избран почетным членом «Общества турецкого языка Республики Турция».

— Увидела свет монография «Эпос — сокровище народа».

— Избран академиком Народной академии Казахстана «Экология».

— Выступил с докладом «Общие мотивы в эпосе тюркских народов» на Международной конференции, посвященной 1000-летию эпоса «Манас».

1996 г. Издан сборник публицистических статей «От Байкала до Балкан».

— Доклад «Образ Амира Тимура в фольклоре и литературе» на Международном симпозиуме «Амир Тимур и вопросы мировой истории».

— Выступил с докладом «Отец акынов» на юбилейной научной сессии Национальной Академии наук Республики Казахстан.

— Почетный академик Международной академии Чингиз Айтматова.

— Участвовал в работе курултая дружбы, взаимопонимания и делового сотрудничества тюркских народов и народностей (Анкара).

1997 г. Изданы книги «Исторический роман», «Цели эпоса», «Вершина Мухтара».

— Статья «Қозкаманы» опубликована в журнале «Білігі» (Турция).

1998 г. За заслуги перед республикой награжден орденом «Парасат».

— Присуждена Международная премия имени Махмуда Кашгари за монографию «Эпос — сокровище народа».

— Совершил хадж в Мекку.

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ҒЫЛЫМ АКАДЕМИЯСЫНЫҢ КОРРЕСПОНДЕНТ МҮШЕСІ
Р. БЕРДІБАЙДЫҢ ҒЫЛЫМИ, ӘДЕБИ-СЫНШЫЛЫҚ
ЖӘНЕ ПЕДАГОГТИК ҚЫЗМЕТІНІҢ ҚЫСҚАША
ОЧЕРКІ

Рахманқұл Бердібай 1927 жылы 2 желтоқсанда Оңтүстік Қазақстан облысы Түркістан ауданының Ихан кентіне жақын Көкіш деген ауылда туған. Ащысай кенішіндегі орта мектепте оқып, 1943—1944 оқу жылында Түркістан педагогтік училищесін бітірген.

1944—1945 жылдарда Ащысай кенішінің нормировщикі болып істейді, кеншілердің ауыр да абыройлы еңбегімен танысады. Осы кезде сл өлең, очерк жазумен шұғылдана бастайды. «Жас кенші» деген алғашқы өлеңі 1945 жылы «Оңтүстік Қазақстан» газетінде басылады. Кеншілер жайындағы кейбір очерктері де («Оныншы горизонтта» т. б.) жарық көрген. Осы кезеңде ол Ащысай кенішіндегі клубта көркем өнерпаздар үйірмесін басқарады: Құрманғазы, Дәулеткерей күйлерін үйренеді, хорға қосылып айтушыларды гармоньмен сүйемелдейді, аудан көлемінде концерттер қояды.

Фашистік Германияға қарсы соғыс жеңіспен аяқталған соң, Р. Бердібай да өзге құрбыластары қатарында оқып жүріп, Алматыға келеді. Әуелгі көздеген оқу орны консерватория еді. Консерваторияға түсуге қабілеті жеткенімен, жатақханасы, асханасы жоқтығы да оқуға мүмкіндік бермеді. Содан кейін қазақтың С. М. Киров атындағы Мемлекеттік университетінің филология факультетіне құжаттарын тапсырады. Бірақ бұған да түсу жеңіл болмады, бұл келгенше филология факультетіне оқушылар қабылданып қойыпты. Ауылда жүргенде газеттерде шыққан өлеңдері мен очерктерін көрсетіп, университеттің оқу ісі жөніндегі проректоры Х. Ибрашевтің көмегімен сқуға қабылданды.

Р. Бердібай университетте үш семестр үздік бағамен оқып, кейіннен сырттай оқу бөліміне ауысады. 1947 жылдың 1 қаңтар күні университеттің әуесқой домбырашыларымен бірге опера және балет театрының сахнасында бірнеше күй тарта-

ды. Сырттай оқыған жылдарда (1947—1948) ол Ащысай кенішіндегі орта мектепте қазақ әдебиетінен сабақ береді.

1948—1949 оқу жылында ол Қызылорда мемлекеттік педагогтік институтының қазақ тілі мен әдебиеті факультетін бітіріп шығады. Оған сол кезде Қызылорда пед. институтында сабақ берген ғұлама Әуелбек Қоңыратбаевтың дәрістері күшті әсер етеді. Облыстық «Ленин жолы» газетінде кейбір өлеңдері жарияланады.

1949—1953 жылдарда ол Оңтүстік Қазақстанның Ильич Мақтарал, Фрунзе аудандарында қазақ орта мектептерінде директор, аудандық оқу бөлімінде инспектор болып қызмет істейді. Ол басқарған мектептер оқу-тәрбие жұмыстары жөнінен облыста алдыңғы қатардан орын алады.

Әдеби, ғылыми ортаға жақындауды арман еткен Р. Бердібай 1953 жылы күзде Алматыға келеді. Қазақ университетінің филология факультетіне әдебиеттанудан берілген бір орынға конкурста жеңіп шығып, аспирантураға қабылданады. 1953—1954 жылдарда ол әдебиет пен сын тарихынан, философиядан кітаптар оқып, білімін толықтырады. Аспирантураның теориялық курсына тамамдайды.

Осы кезде ұзақ жылдар бойында тоқталып қалған «Қазақ әдебиеті» газеті қайта шығатын болады. Сол газеттің бас редакторының орынбасары жазушы Сафуан Шаймерденовтің шақыруымен Р. Бердібай редакцияға әдеби қызметкер болып ауысады. Газеттің бас редакторы белгілі ақын әрі публицист Сырбай Мәуленов еді. Сондай-ақ редакцияда Тәкен Әлімқұлов, Нығмет Ғабдуллин, Мұзафар Әлімбаев, Бердібек Соқпақбаев секілді белгілі қаламгерлер жұмыс істеді. Газет өзінің 1955 жылы қаңтарда шыққан алғашқы санынан бастап, елдің мәдени, рухани өмірін көрсетуге сындарлы тандау жасауға бағыт алғанын көрсетті, көп жылдар бойында баспасөз бетінде өзекті тақырыптар көтерілді. Редколлегия мүшелері Мұхтар Әуезов, Сәбит Мұқанов т. б. газеттің жаңа, батыл бастамаларын қолдап отырды.

«Қазақ әдебиеті» газетінде қызмет істеген жылдар (1955—1959) Р. Бердібайдың әдебиетшілік тағдырында елеулі із қалдырды, ол сыншы публицист ретінде осында қалыптасты. Газет беттерінде ұлттық тарих пен мәдениет мәселелерінің батыл көтерілуі жұртшылықтан қолдау тапты. «Қазақ әдебиеті» ақын, жазушылардың ғана емес, жалпы зиялы қауымның сүйіп оқитын газетіне айналды. Р. Бердібайдың 1956 жылғы 22 сәуірде басылған «Ең үлкен мәдени байлық» деген мақа-

ласында қазақ тілі мен әдебиетін оқыту мен мәдени мұраны меңгеруде орын алған кемшіліктер қатты сыналды; жұртшылық газет бастамасын толық қолдап, ұсыныс, талап-тілектерін айтты. Бірақ қазақ тілі мен мәдениетінің тағдырына орасан залал келтіріп отырған олқылықтардың әшкереленуі Қазақстан Компартиясы Орталық Комитетінің сол кездегі идеология хатшысына ұнамады. Соның салдарынан Р. Бердібай қудалауға ұшырады; «Қазақстанская правда» мен «Социалистік Қазақстан» газеттерінде оны ұлтшыл деп айыптаған құлаш-құлаш мақалалар жарияланды. Сыншы-публицист қызметтен, соның артынша партиядан шығарылды.

Бірақ газет көтерген жанды мәселелерді мүлде елемей немесе жасырып тастауға болмайтын еді. Қазақтың ұлттық мәдениетін, тілін шетке шығарып тастауға бағытталған мемлекеттік саясаттың залалы ешбір бүркемелеуге көнбейтін деңгейге жеткен болатын. Көптеген облыстық, аудандық қазақ газеттерінің қысқартылып, орысшадан аударма болып шығуы тілдің тамырына балта шабумен бірдей еді. Мәселен, 1956 жылы республикалық «Коммунист» журналы, «Қазақстан мұғалімі» газеті орыс тіліндегі басылымдардың қазақша аудармасы болып шығатын. Облыстық газеттер «Көкшетау правдасы», «Семей правдасы» секілденіп жартылай орысшаға көше бастаған. Қазақтың аса бай эпосынан «Қамбар батырдан» басқалары байшыл-феодалшыл туындылар қатарына жатқызылған... Газет бетінде жұртшылық пікірінің көтерілуі Қазақстан Үкіметі мен Қазақстан Компартиясы Орталық Комитетінің бірнеше арнаулы қаулы алуына негіз болды, асқынған кемшіліктерді түзеу жөнінде кейбір пайдалы шаралар жүзеге асырылды. «Қазақ әдебиеті» газетінің редакциясында болған жылдарда Р. Бердібай қазақтың ең көрнекті сыншыларының бірі болып танылды, оның қаламынан әдебиеттің актуальды мәселелеріне арналған жүздеген мақала туды. Сыншының «Әдебиет және өмір», «Социалистік реализм туралы», «Қазіргі қазақ прозасындағы замандас бейнесі», «Роман және заман», «Қазақ совет әдебиетінің қалыптасуы», «Дәстүр тағылымы» тәрізді кітаптарынан көркем әдебиет әлеміндегі жаңалық пен жақсылық атаулыны жігерлі түрде қолдап, насихаттап, жалғандық, жасандылықты таңбалай білетін, қандай құбылыстарды талдағанда да ел мүддесін жоғары ұстап, ақиқатқа сүйенетін күрескерлік мінезі байқалады...

Қазақстан Республикасы Ұлттық академиясының М. Әуезов атындағы Әдебиет және өнер институтына ауысканнан кейінгі (1959 жылдан қазірге дейін) уақыт Р. Бердібайдың

шығармашылық тағдырындағы жаңа кезең болып саналды. Сыншыл-публицистің өткір қаламы ғылыми байсалдылыққа, тереңдікке бет алды. Ендігі жерде сыншы жекелеген шығармаларды талдаумен шектелмей, әдеби құбылыстардың заңдылықтарын ашуға ұмтылады. Оның «Қазіргі қазақ романындағы сюжет проблемасы» (1961), «Қазіргі қазақ романдарының теориялық мәселелері» (1970) деп аталған кандидаттық, докторлық диссертацияларынан әдебиеттегі жетекші жанрдың дамуын, жетілу тенденцияларын тануға ұмтылғандық байқалады.

Оның осы кезеңде басылған әдеби-сын мақалалар жинағы мен монографиялары көркем әдебиет ерекшеліктерін білетін, зерттеу тәсілдерін игерген, қазақ әдебиетінің туындыларын әлемдік, көркемдік даму тәжірибесімен салыстыра отырып талдауға қабілетті сыншы, зерттеуші тұлғасын танытады. «Қазақ романы», «От легенды к роману», «Биік парыз», «Замана сазы», «Қазақ тарихи романы» деген кітаптарында кеңес дәуіріндегі қазақ әдебиетінің әсіресе, роман жанрының қалыптасу және даму процесін талдап көрсетеді. Алты кітаптан тұратын «Қазақ әдебиетінің тарихы» қазақ әдебиеттану ғылымының алпысыншы жылдарға дейінгі жетістігін қамтыған аса құнды басылымдар болғаны белгілі. Р. Бердібай осы еңбектің жазылуына белсене атсалысып, оның төрт кітабына автор, бір кітабына редактор ретінде қатысты. Сонымен қатар ол Мәскеуде орыс тілінде шыққан «Көп ұлтты совет әдебиеті тарихы» авторларының бірі болды.

Қазақ романының туу, қалыптасу жолдарын, көркем жинақтаушылық қуатын, өмір шындығын неғұрлым кең қамтып көрсеткен қырларын жүйелеп зерттеуі әдебиеттану ғылымына қосылған үлес деп бағаланды. Р. Бердібай еңбектерінде романның дүниетаным және оқиға таңдау, идея және композиция, сюжет пен характер, тартыс табиғаты, қаһарман және өмірлік орта, шындық пен көркемдік шешім секілді теориялық мәселелері тұңғыш рет арнайы қарастырылды. Осы және басқа да мәселелердің сындарлы зерттелгенін Б. Кенжебаев, М. Ғабдуллин, Т. Нұртазин, М. Қаратаев, С. Қирабаев жоғары бағалады.

Көркем әдебиеттің әзірден қалыптасып тәжірибеден өткен заңдылықтары мен шарттылықтары қазақ романында қаншалық орындалған деген сұрауға жауап іздей келіп, Р. Бердібай «әдебиетіміздің жетістігі» деп есептеліп келген «Сырдария», «Миллионер» тәрізді романдардың жасанды тартысқа құрылғанын, сондай-ақ, «Оянған өлке» сынды даңқы аспандап тұр-

ған шығарманың оқиғалық негізі мен құрылысындағы кейбір сәйкессіздіктерді ашып, мұның бәрі қазақ роман жанрының балаңдығына байланысты екенін де көрсетті.

Қазақ тарихи романының жанрлық ерекшеліктерін, қалыптасу, көркею жолдарын жан-жақты зерттеушілердің бірі Р. Бердібай екені белгілі. Ол қазақ әдебиетінің осы замандығы ең биік көркемдік жетістігі «Абай жолы» роман-эпопеясының творчестволық тарихын, сюжеттік-композициялық дара бітімін, шығармадағы кесек көркем-характерлер табиғатын, суреткердің портрет, пейзаж, қаһармандардың тілдік өзгешеліктерін, ішкі монологтар берудегі қайталанбас шеберлігін монографиялық жүйеде зерттеді. Қазақ әдебиетінде тарихи романтикалық дәстүрді дамытуға үлес қосқан І. Есенберлин, Ә. Әлімжанов, М. Мағауин, Ә. Кекілбаев т. б. жазушылардың шығармаларын кеңінен талдады. Оның «Қазақ тарихи романы» (1979), «Тарихи роман» (1997) деген монографияларында М. Әуезовтің «Абай жолы» роман-эпопеясын, І. Есенберлиннің «Көшпенділер», «Алтын Орда», Ә. Кекілбаевтың «Аңыздың ақыры», М. Мағауиннің «Аласапыран», Ә. Әлімжановтың «Жаушы», «Махамбеттің жебесі», «Ұстаздың қайтып оралуы», С. Сматаевтың «Елім-ай», Д. Досжановтың «Жібек жолы» романын талдауға кең орын берілген. Сондай-ақ бұл кітаптарда С. Мұқановтың «Аққан жұлдыз», А. Тоқмағамбетовтың «Жыр күмбезі», Д. Әбіловтің «Ақын арманы», З. Ақышевтің «Жаяу Мұса», Ж. Молдағалиевтің «Алғашқы қоңырау», С. Жүнісовтің «Ақан сері» атты тарихи-биографиялық романдарындағы өмір шындығы мен көркемдік шындық, типтік бейнелердің жасалу жолдары арнайы зерттелген. Зерттеушінің еңбегінде тарихи революциялық романдардың идеялық-көркемдік сипаттары кеңінен қамтылып, қазақ әдебиетіндегі көркемдік дамудың ролін көрсетуге де айырықша көңіл бөлінген. Бұл қатарда Қ. Жұмаділовтің «Соңғы көш», «Тағдыр», Ш. Мұртазаның «Қызыл жебе», «Жұлдыз көпір», Қ. Сәрсекеевтің «Қызыл жалау», Х. Есенжановтың «Ақ Жайық», З. Шашкиннің «Тоқаш Бокин» т. б. романдарын атауға болады. Қазақ кеңес әдебиетінің өмір, заман, адам шындығын неғұрлым кең де, терең де қамтыған саласы тарихи романдарды жүйелі де білікті зерттеуі Р. Бердібайдың ғылыми еңбектерінің негізгі саласының бірі.

Р. Бердібай 1968—1970 жылдарда жаңадан құрылған Қазақ совет энциклопедиясы Бас редакциясының тұңғыш жауапты секретары болды, энциклопедия томдарына сөзтізбе екшеу, ережелер әзірлеу, өзге елдер басылымдарының озық

тәжірибесін пайдалану, «жабық» жатқан тақырыптарды, ұмытылған есімдер мен еңбектерді іздеу жұмыстарын ұйымдастырды. Әміршілдік, әкімшілдік жүйе дәуірлеп тұрған шақта энциклопедияға бұрын «қараланған», әшкереленген есімдерді енгізу қиынның қиыны еді. Ұлттық терминдер құрамын ауыз әдебиетінің, шежіренің мағлұматтары арқылы толықтыру, бұрынды-соңды өмір кешкен ақындар, жыраулар, шайырлар, жыршылар, өлеңшілер, әнші-күйшілер, сал-серілер өмірі мен шығармашылығын «қатарға қосу» жөнінде қыруар жұмыс атқарылса, осы істің басы-қасында Рахманқұл Бердібай болғанын көреміз.

Қазақстан Ғылым академиясының президенті, халқымыздың ардақты азаматы Шаһмардан Есеновтің ұсынысы бойынша Р. Бердібай 1973 жылы М. Әуезов атындағы Әдебиет және өнер институты фольклор бөлімінің меңгерушілігіне ауысады. Бұл бөлімді бұған дейін М. Әуезов, Е. Ысмайылов, М. Ғабдуллин секілді аса көрнекті ғалымдар басқарып еді. Әдебиет пен фольклордың бір-біріне өте жақындығымен қатар күрделі айырмашылықтары да бар. Әдебиет сыншысының бірден фольклоршы болуы оңай емес-тін. Сол үшін Р. Бердібай фольклоршы ретінде «қайта мамандандыру» жолынан өткені түсінікті. Көп ұзамай фольклор бөлімінің қызметкерлері осы заманның жетік методологиялық талаптарына жауап бере алатын ұжымдық еңбектер жаза бастады. Мәселен, «Қазақ фольклорының типологиясы», «Қазақ фольклорының тарихилығы», «Қазақ фольклорының поэтикасы», «Қазақтың архаикалық фольклоры», «Фольклор және оның этнографиялық негіздері» деген зерттеулер Қазақстанда ғана емес, жалпы Орта Азия көлемінде тұңғыш рет жасалғанын айту керек. Ал «Қазақ фольклористикасының тарихы» деген аса бағалы еңбек үшін кітаптың бір топ авторларына, соның ішінде Р. Бердібайға Шоқан Уәлиханов атындағы бірінші дәрежелі сыйлық берілді.

Сонымен соңғы жиырма жылдан артық уақыт ішінде Р. Бердібай белгілі фольклоршы, фольклортану жұмыстарын ұйымдастырушы сипатында танылды. Оның қаламынан «Жыршылық дәстүр» (1980), «Қазақ эпосы» (1982), «Сарқылмас қазына» (1983) тәрізді монографиялар туды. Бұл еңбектер оның қазақ фольклортанушыларының көш басшысы, эпостану ғылымының негізін салушылардың бірі екендігін сипаттайды. Эпикалық мұраны жанрлық-стадиялық жағынан зерттеу мәселесін методологиялық жағынан негіздеп дәлелдеу — эпостанушылардың тұтас бір мектебін қалыптастыруға жол ашты.

Бұл кезге дейін қазақ эпосын тақырыптық жағынан жіктеп, жүйелеу тәсілі үстем болып келсе, Р. Бердібай оны адамзаттың дамуындағы жалпы заңдылықтарға орай архаикалық, классикалық (қаһармандық), ғашықтық (романдық) және нақтылы тарихи эпос деп төрт топқа бөліп қарауды негіздеп дәлелдеді, республика жоғары оқу орындарының фольклортану бағдарламаларында да осылай жіктеу қабылданды.

Эпикалық мұраны жанрлық-стадиялық жағынан жүйелеу өте күрделі мәселе. Егер бұрынғы зерттеулердің бәрінде дерлік жырдың шыққан кезі «есте жоқ ескі заман туындысы» деп жалпылама сипатталып келсе, «Қазақ эпосы» деген еңбекте адамзаттың алғашқы қауымдық кезеңінің дүниені тану дәрежесін елестететін, көбінесе мифтік, ертегілік, эпсаналық фбулаларға құрылған жыр, аңыздаулар («Құламерген», «Мұңлық-Зарлық», «Дотан батыр», «Құбығұл» т. б.) екені тұжырымдалып, немесе слар архаикалық жырлар тобында қарастырылады. Сондай-ақ, мемлекеттік құрылымдар пайда болған дәуір ақиқатына негізделген қаһармандық эпос («Алпамыс батыр», «Қобыланды батыр» т. б.) эпикалық дамудың жеке саласын құрайтыны көрсетілді. Осылайша ғашықтық (романдық) және шығармаға алынған оқиғалары мен адамдары, елі, жері анық көрсетілетін туындыларды («Абылай», «Қабанбай батыр» т. б.) нақтылы тарихи эпос деп белгілеу қажеттігі ескеріліп, күллі эпикалық байлық ссы аталған төрт шеңбердің аясына жинақталды.

Р. Бердібай ұзақ жылдар бойында халыққа жат, зиянды мұра саналып келген қазақ-ноғайлы жырларының қайта оралуына көп еңбек сіңірді. Ол сексенінші жылдарда бүкілодақтық және республикалық баспасөз бетіндегі мақаласында, түркология мәселелеріне арналған конференцияларда жасаған баяндамаларында қазақ эпосының қымбат ескерткіштері: «Едіге батыр», «Орақ — Мамай», «Қарасай — Қазы», «Шора батыр», «Ерсайын» т. б. зерттеу, жариялау мәселесін жігерлі түрде көтерді, бұл тарапта жұртшылық пікірінің қалыптасуына ықпал жасады. Бұл аталған және басқа эпикалық мұра жайында «Эпос — ел қазынасы» деген монография жазды. Кітапқа енген «Эпос тудырған дәуір», «Эпостың тарихилығы туралы», «Қырымның қырық батыры», «Едіге деген ер еді», «Ер Шора», «Қаһармандық жыр — халық естелігі», «Ерлік ел мұраты» атты зерттеулер эпикалық мұрамыздың тұтас бір бөлігін талдауға арналған. «Халық ауыз әдебиетін жасаушылар мен дайындаушылар», «Түрік халықтары ауыз әдебиетін-

дегі ортақ сарындар» тәрізді еңбектердің әрқайсысында тың ойлар мен тұжырымдар бар. Мәселен, ғалым ХІХ ғасырдың орта тұсында қазақ елінің тәуелсіздігі үшін қол бастаған Кенесарыны күллі Орта Азия халықтарының ортақ, азаттық мүддесін көздеген ұлы қайраткер деп бағалайды.

Қазақ эпикалық аңыздарын зерттеумен қатар Р. Бердібай түрік халықтарының дастан, жырларына да көңіл бөліп келеді. Ол қырғыз халқының ұлы эпопеясы «Манас» пен қазақтың эпикалық дәстүрінің байланысы жөнінде монография жазды, ол еңбек «Адамзаттың «Манасы» (1995) деген кітапта жарияланды. Түрік халықтарының көне дәуірдегі рухани туыстығының зор ескерткіші — «Қорқыт» хақындағы қазақ аңыз, әпсаналары жайындағы мақаласы қазақ, түрік тілдерінде басылды. Түрік халықтарының ауыз әдебиетіндегі ортақ сарындардың түп негіздерін, заңдылықтарын ашу мәселесі де қазіргі фольклортану ғылымын жаңа биікке көтеретін бағыт болып отыр. Қазақтанудан түріктануға қарай бағыт алу Р. Бердібайды аса қызғылықты, ғылыми өнімді өріске түсіргенін көреміз. Қазақ пен туысқан түрік халықтарының арасындағы байланыстарды зерттеу іргелі ғылымның көкжиегін кеңейте түседі. Мұның бастамалары Р. Бердібайдың қазақ — қырғыз, қазақ — қарақалпақ, қазақ — ноғай, қазақ — башқұрт ауыз әдебиетінің байланыстарына арналған зерттеу мақалаларында көрінеді.

Қазақстанның егемендік алуы, дүние жүзіндегі ең беделді ұйым — Біріккен Ұлттар Ұйымына мүше болуы көптеген елдермен тең құқықты экономикалық мәдени байланыстар жасауға мүмкіндік тудырды. Әсіресе, тарихы, тілі, діні, тағдыры ұқсас түрік халықтарымен қарым-қатынас күшейіп, жаңа деңгейге көтерілді. Бұл халықтардың фольклоры мен әдебиетіндегі ортақ сарындарды зерттеу рухани құндылықтардың түп негізін тануға көмектеседі. Р. Бердібайдың «Байкалдан Балқанға дейін» (1996) деп аталған ғылыми-көпшілік мақалалар жинағында жиырма беске жуық түрік тілдес халықтардың тарихи, мәдени, фольклорлық ескерткіштері, бұлардың арасындағы ұқсастық сөз болады. Кітапқа саха, алтай, хақас, ұйғыр, тобалар, өзбек, қарақалпақ, түрікмен, татар, башқұрт, әзірбайжан, құмық, ноғай, қарашай, малқар, месхет түріктері, қарайым, қырым татарлары, Түркпен түріктері хақында очерктер мен мақалалар енген, бұл халықтардың адамзат өркениетіне қосқан үлестері қызғылықты әңгімеленген, ежелгі туыстық пен бірлік көптеген көркем ескерткіштерде сақталғаны айтылған. Мәселен, қазақтың «Алпамыс батыр» жырының сарыны алтай

қарақалпақ, өзбек, татар, башқұрт, әзірбайжан эпостары мен ертеңдерінде кездесетіні, «Қозы-Көрпеш — Баян сұлудың» фбулалық негізі қазақтарда, алтайлықтарда, башқұрттарда, ноғайлар мен қырым татарларында, «Қобыланды батырдың» қазақ пен қарақалпақта, қазақтың «Қырымның қырық батыры» жыр тізбегінің ноғайларда ұшырасатыны, «Көрұғлы» қаһармандық эпосының Кіші Азия, Кавказ, Орталық Азия халықтарына кеңінен танымалдығы, Қорқыт хақындағы аңыздар мен эпсаналардың көп таралған жері Қазақстан екені т. б. мол мысалдар тарихи-генетикалық, тарихи-мәдени байланыстардың түп тамыры тереңде жатқанын көрсетеді. Сонымен қатар бұл еңбекте қазақ халқының Ресей империясының зорлық-зомбылығы салдарынан ең құнарлы жерлерінен айырылып, жер-дүниеге шашырап кетуге, ашаршылыққа т. б. алуан түрлі қысымшылыққа душар болғанының қасіретті тарихы жазбаша құжаттар негізінде баяндалады; қазақтың ежелгі астанасы Түркістанға қатысты деректер келтіріледі; шет елдерде атажұртты сағынып жүрген төрт миллионнан астам бауырларымыздың ата-баба қонысына оралуына кедергілерді алып тастау қажеттігіне тоқталады; Қазақ елінің ішкі ынтымағы, түрік халықтарының өзара байланысын күшейте түсуді және имандылық тәрбиесінің қайнар көзі болып табылатын ислам рухын қалпына келтіруді биік мұрат деп санайды. Ғалымның халық тілін, салтын, тарихын, дәстүрін білмейтін және білгісі келмейтін, өз еліне дұшпаннан бетер қатыгездікпен қарайтын аты қазақ, заты дұбараларды көзқамандар (арғы түбірі «Манас» эпосынан алынған сөз) деп таңбалауы жаңа термин болып қалыптасты.

Р. Бердібай еңбектерінің тақырып ауқымы кең. Оның қаламынан туған отызға жуық кітаптың дені қазақ фольклоры мен кеңес дәуіріндегі әдебиетке арналғанымен, бұдан басқа саладағы зерттеулері де елеулі. Оның әдебиеттер байланысы мәселелерін талдайтын «Гүлстанның бұлбұлдары» (1970), «Дастық кемесінде» (1976) деген кітаптары да әдеби жұртшылықтың ілтипатына ие болды. Бұларда шығыстың ақындық өнері арасындағы үндестік пен сарындастық тамырлары таныстырылды. Ал «Өшпес өнеге» атты кітап (1984) тұтасымен орыс әдебиетінің ұлы жазушылары мен сыншыл ойшылдарының шығармашылығын насихаттауға арналған. Р. Бердібайдың жекелеген зерттеулері мен мақалалары орыс, ағылшын, түрік, өзбек, татар тілдеріне аударылған...

Әдеби сыншылық, ғылыми, публицистикалық жұмыстармен қатар Р. Бердібай ұстаздықпен де айналысады. Соңғы отыз-

қырық жыл ішінде ол қазақтың Әл-Фараби атындағы және Алматының Абай атындағы мемлекеттік университеттерінде қазақ әдебиеті мен фольклорынан дәріс беріп келеді.

Сондай-ақ орта мектеп оқушылары мен жоғары оқу орындарының студенттеріне арналған «Қазақ совет әдебиетінің қалыптасуы» (1971), «Қазақ совет әдебиеті» (С. Қирабаевпен, Н. Ғабдуллинмен бірлесіп жазылған, 1989), «Тарихи роман», «Эпос мұраты» (1997) деген оқулықтар мен қолданба құралдардың авторы. Соңғы кезде А. Иассауи атындағы халықаралық қазақ-түрік университетінде қазақ әдебиеті кафедрасының меңгерушілігі қызметін де атқарып жүр. Оның жетекшілігімен 25 ғылыми қызметкер филология ғылымы саласынан кандидаттық және докторлық диссертациялар қорғады. Олардың қатарында қазақтармен қатар ұйғыр, түркімен, қарақалпақ, өзбек халықтарының да өкілдері бар.

Р. Бердібай Тбилиси, Баку, Ашхабад, Душанбе, Ташкент, Алматы, Мәскеу, Қазан, Уфа, Вильнюс, Бішкек, Кишинев, Элиста қалаларында өткен халықаралық, бүкілодақтық, аймақтық, республикалық ғылыми-теориялық конференцияларға қатысып, ғылыми баяндамалар жасаған. Ол Америка Құрама Штаттарының Вашингтондағы Сиэтл университетінде қазақ фольклорынан дәріс (1991, 1992) оқыды. Түркияның Анталия, Ізмір, Анкара қалаларында ұйымдастырылған «Түрік ұлттары мен ұлыстарының достығы, туысқандығы және іс бірлігі құрылтайында» (1992, 1994, 1996) түрік алфавиті мен терминдері, фольклорының ортақ проблемаларын талқылауға қатысты. Ғалым Түркия, Монғолия, Татарстан, Өзбекстан, Түрікменстан және Қырғызстан фольклоршыларымен тығыз байланыс жасап тұрады.

Қоғам қайраткері сипатында да Р. Бердібай аса маңызды жұмыстар атқарды. Ол отыз үш жыл бойында Алматы қалалық қазақ әдебиеті мен өнері халық университетінің ректоры қызметін қоғамдық негізде жүргізіп келеді. Ұлы жазушы М. Әуезовтің әдеби-мемориалдық мұражай үйіне орналасқан бұл университет ғылыми білімдер тарататын белгілі орынға айналды. Онда қазақ халқының соңғы екі мың жыл ішіндегі тарихи, мәдени, әдеби, фольклорлық ескерткіштері, тарихымыздың белес кезеңдері мен қайраткерлері хақында 500-ден артық сабақ-дәріс өткізілді. Халық университеті жартылай ұмытылған әдеби-музыкалық дәстүрлерді жаңғыртуға да ат салысты: қазақтың жыршылық-жыраулық, төкпе ақындық, күйшілік, әншілік өнерінің жандануына, көне музыкалық аспаптардың қайта жаңғыруына көмектесті; халық шығармаларын

орындайтын ондаған өнерпаздардың құнды репертуары жазып алынды. Тарихымыз бен мәдениетіміздің көмескі қалып келген беттерін қайта парақтауға мүмкіндік беретін ондаған қызғылықты, нәрлі дәрістер өткізіліп, солардың бәрі ұнтаспаға жазып алынды. Қазақ әдебиеті мен өнері халық университетінің сан қырлы жұмыстары арнаулы зерттеуге лайық.

Р. Бердібай Қазақстан Жазушылар одағының, Халықаралық «Қазақ тілі» қоғамының, шет елдермен мәдени, достық қарым-қатынастар жасайтын республикалық қоғамдық басқарманың мүшесі, Қазақстан — Иран достық қоғамының төрағасы. Ол «Жұлдыз», «Абай», «Ислам әлемі» журналдарының, «Қазақстан Ғылым академиясы Хабарлары. Тіл-әдебиет сериясы» журналының, Иассауи атындағы халықаралық қазақ-түрік университеті «Хабаршысының», «Ана тілі» газетінің редакция алқасының мүшесі.

Ғылыми еңбектерінің іргелілігі мен көкейкестілігі, талант қарымының кең құлаштылығы Р. Бердібай есімін өз елімізде ғана емес, бүкіл Орта Азиядағы жетекші әдебиеттанушы, түркітанушы ғалымдар қатарына қосты. 1998 жылы ғылыми қауым тарапынан жоғары бағаға ие болған «Эпос — ел қазынасы» атты монографиясы үшін Махмұд Қашғари атындағы Халықаралық сыйлық беріліп, сол жылы Отан алдындағы ғылымға сіңірген көп жылғы жемісті еңбегі үшін ғалымдар арасында алғашқылардың бірі қатарында тәуелсіз еліміздің жоғары төл құрмет белгісі — «Парасат» орденімен марапатталды.

*Серікқазы Қорабай,
филология ғылымының кандидаты*

**КРАТКИЙ ОЧЕРК НАУЧНОЙ, ЛИТЕРАТУРНО-
КРИТИЧЕСКОЙ И ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ
ЧЛЕНА-КОРРЕСПОНДЕНТА АКАДЕМИИ НАУК
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН
Р. БЕРДИБАЯ**

Рахманкул Бердибай родился 2 декабря 1927 года в ауле Кскиш вблизи поселка Ихан Туркестанского района Южно-Казахстанской области. Учился в средней школе рудника Ащисай, в 1944 г. окончил Туркестанское педагогическое училище.

В 1944—1945 гг., работая нормировщиком Ащисайского рудника, Р. Бердибай знакомится с тяжелым, но почетным трудом горняков. В это же время пробует писать стихи и очерки. Первое его стихотворение «Молодой горняк» было опубликовано в 1945 г. в газете «Оңтүстік Қазақстан», тогда же стали публиковаться очерки Рахманкула, посвященные горнякам («В десятом горизонте» и т. д.). Горняцкая жизнь учит его многому: возглавляя работу кружка художественной самодеятельности клуба в поселке Ащисай, он овладевает игрой на домбре, блестяще исполняя кюи Курмангазы и Даулеткерейя, аккомпанирует на гармонии исполнителям хора, организует концерты в масштабе района.

После победы над фашистской Германией Рахманкул вместе со сверстниками приезжает в Алматы, чтобы осуществить свою давнишнюю мечту — поступить в консерваторию. Хотя и способности поступить в это высшее музыкальное заведение у талантливого юноши хватало, но из-за материальных трудностей пришлось проститься с мечтой. Он сдает документы на филологический факультет Казахского государственного университета имени С. М. Кирова, но вновь сталкивается с преградами: ко времени его приезда здесь уже закончились вступительные экзамены. И только благодаря содействию проректора университета по учебной работе Х. Ибрашева, которому были показаны опубликованные стихи и очерки Р. Бердибая, он оказался студентом этого престижного вуза.

Отлично завершив три семестра университета, Рахманкул переходит на заочное отделение. 1 января 1947 г. вместе с самодеятельными домбристами университета он исполняет несколько кюев на сцене Казахского театра оперы и балета. В период заочной учебы преподает казахскую литературу в родной школе поселка Ащисай.

В 1948/49 учебном году он успешно заканчивает факультет казахского языка и литературы Кызылординского государственного педагогического института, в стенах которого большое влияние на него оказали лекции видного ученого Ауелбека Қоныратбаева. Тогда же на страницах областной газеты «Ленин жолы» Р. Бердибай публикует свои новые стихотворения.

В 1949—1953 гг. Р. Бердибай работает директором, инспектором районного отдела народного образования Ильичевского, Мактаральского и Фрунзенского районов Южно-Казахстанской области. Руководимые им школы были одними из передовых учебных заведений области по учебно-воспитательной работе.

В 1953 г. Р. Бердибай приезжает в Алматы, чтобы быть ближе к литературной и научной среде, и поступает в аспирантуру Казахского государственного университета, победив в конкурсе по литературоведению. В 1953—1954 гг. он углубляет и дополняет свои знания по истории литературы и критики, философии, завершает теоретический курс аспирантуры.

В тот момент после долгого периода возобновилось издание газеты «Қазақ әдебиеті». По приглашению заместителя редактора газеты, писателя Сафуана Шаймерденова, Р. Бердибай переходит в редакцию в качестве литературного сотрудника. В то время главным редактором газеты был знаменитый поэт и публицист Сырбай Мауленов, в редакции работали такие известные литераторы, как Такен Алимкулов, Ныгмет Габдуллин, Музафар Алимбаев, Бердибек Сокпакбаев. Со дня выхода в свет первого номера газеты в январе 1955 г. стало очевидно, что ее издатели взяли курс на всестороннее освещение культурной и духовной жизни страны, поднимая на страницах актуальные проблемы. Члены редколлегии Мухтар Ауэзов, Сабит Муканов и др. постоянно поддерживали эти новые, смелые начинания.

Годы работы в газете «Қазақ әдебиеті» (1955—1959) оставили заметный след в литературной судьбе Р. Бердибая, благодаря этому он состоялся как критик и публицист. Проб-

лемные статьи журналистов и писателей по вопросам национальной истории и культуры нашли поддержку среди общественности. «Қазақ әдебиеті» превратилась в любимую газету не только «пишущей братии», но и всей казахской интеллигенции. В статье Р. Бердибая «Самое большое культурное богатство», опубликованной 22 апреля 1956 г., резкой критикой подверглись недостатки в преподавании казахского языка литературы и в освоении культурного наследия, после чего сразу же откликнулись читатели, которые единодушно поддержали мысли, отраженные в публикации, выразили свои предложения и пожелания. Однако выявление пробелов, наносивших большой урон судьбе казахского языка и культуры, не понравилось тогдашнему секретарю ЦК Компартии Казахстана по идеологии, и Р. Бердибай подвергся незаслуженно резкой критике в газетах «Қазақстанская правда» и «Социалистік Қазақстан», были опубликованы развернутые статьи, «разоблачающие» его как националиста, вслед за тем он был уволен с работы, а позднее исключен из партии.

Однако нельзя было не реагировать на эти животрепещущие проблемы, поднятые газетой. Уже невозможно было скрывать последствия государственной политики, приведшие к нивелированию значимости казахской национальной культуры и родного языка. Сокращение многих областных и районных газет на казахском языке было равноценно уничтожению национального корня родного языка. Так, например, в 1956 г. журнал «Коммунист» и газета «Қазақстан мұғалімі» выходили как переводные издания с русского на казахский. Областные же газеты потеряли казахские названия и начали печататься как «Қоқшетау правдасы», «Семей правдасы», наполовину переходя на русский лад. Весь богатый казахский эпос, за исключением «Қамбар батыра», оказался в ряду байско-феодалных творений... Отклики общественности на публикацию газеты стали основой для принятия нескольких специальных постановлений правительством и ЦК Компартии Казахстана, что повлекло за собой ряд полезных мероприятий по исправлению ошибок. Во время работы в редакции газеты «Қазақ әдебиеті» Р. Бердибай был признан одним из видных казахских критиков, из-под его пера вышли сотни статей, посвященных актуальным проблемам литературы. В таких книгах критика, как «Литература и жизнь», «О социалистическом реализме», «Образ современника в современной казахской прозе», «Роман и эпоха», «Становление казахской советской литературы», «Уроки традиции»

смело поднимались актуальные проблемы литературы, проводились настойчивые исследовательские поиски, заключавшиеся в решительной поддержке и пропаганде всего нового и ценного в мире художественной литературы.

Годы работы в Институте литературы и искусства имени М. О. Ауэзова Академии наук Казахстана стали новым этапом в творческой судьбе Р. Бердибая. Острое перо критика-публициста было устремлено к совершенству и уравновешенности. Теперь же ученый стремится к раскрытию закономерностей литературных явлений, не ограничиваясь разбором отдельных произведений. В его кандидатской и докторской диссертациях «Проблемы сюжета в современном казахском романе» (1961), «Теоретические проблемы казахского романа» (1970) отчетливо выражено стремление к определению тенденций развития ведущего жанра литературы.

Сборник его литературно-критических статей и монографии, изданные в этот период, раскрывают личность критика, исследователя, знающего особенности художественной литературы, освоившего методы исследования и способного анализировать произведения казахской литературы в сопоставлении с опытом мирового художественного развития. В его книгах «Казахский роман», «От легенды к роману», «Высокий долг», «Мелодии времени», «Казахский героический роман» исследуется процесс становления и развития казахской литературы, в особенности жанра романа советского периода. Как известно, «История казахской литературы», состоящая из шести книг, стала особо ценным научным изданием, охватившим достижения казахской литературоведческой науки до шестидесятых годов нынешнего века. Р. Бердибай принимал активное участие в написании этого фундаментального труда, был одним из авторов четырех книг и редактором одной книги. Он также являлся одним из авторов «Истории многонациональной советской литературы».

Системное исследование ученым пути рождения и становления казахского романа, его широких возможностей в познании жизни, истории и теории романтизма было оценено как вклад в литературоведческую науку. В трудах Р. Бердибая впервые специально были рассмотрены такие теоретические вопросы, как мировоззренческий ракурс и выбор события, идея и композиция, сюжет и характер, природа конфликта, герой и жизненная сфера, действительность и художественное решение в романе. Плодотворное исследование этих и дру-

гих проблем высоко оценили Б. Кенжебаев, М. Габдуллин, Т. Нуртазин, М. Каратаев, С. Қирабаев и др. ученые.

В поиске ответа на вопрос о том, насколько выполнены в казахском романе издавна сложившиеся закономерности и условности художественной литературы, Р. Бердибай приходит к выводу, что такие романы, как «Сырдария», «Миллионер», считавшиеся «достижениями нашей литературы», построены на искусственном конфликте, раскрывает также некоторые несоответствия событийной основы и построения такого шедевра, как «Пробужденный край», и показывает, что все это связано с неопределившимся жанром романа в казахской литературе.

Всем известно, что Р. Бердибай является одним из тех ученых, которые разносторонне исследовали жанровые особенности, пути становления и обогащения казахского исторического романа. В монографическом плане им изучены творческая история романа-эпопеи «Путь Абая» — высшего художественного достижения казахской литературы нашей эпохи, его сюжетно-композиционные особенности, природа сильных художественных характеров, неповторимое мастерство художника в создании портрета и пейзажа, в передаче языковых свойств героев, внутренних монологов. Широко проанализированы произведения И. Есенберлина, А. Алимжанова, М. Магауина, А. Кекильбаева и др. писателей, внесших свою лепту в развитие историко-романической традиции в казахской литературе. В его монографиях «Казахский исторический роман» (1979), «Исторический роман» (1997) уделено большое место анализу романа-эпопеи «Путь Абая» М. Ауэзова, романов «Кочевники», «Золотая Орда» И. Есенберлина, «Конец легенды» А. Кекильбаева, «Вешние снега» М. Магауина, «Гонец», «Стрела Махамбета», «Возвращение учителя» А. Алимжанова, «Родимая сторона» С. Сматаева, «Шелковый путь» Д. Досжанова. В этих же книгах специально исследованы реальная и художественная действительность, пути создания типовых образов в историко-биографических романах «Промелькнувший метеор» С. Муканова, «Купол песен» А. Токмагамбетова, «Мечта поэта» Д. Абилева, «Жаяу Муса» З. Акышева, «Первый звонок» Ж. Молдагалиева, «Ахан-серэ» С. Жунусова. Вместе с тем, в трудах ученого показаны своеобразие идейно-художественных особенностей историко-революционных романов «Последнее кочевье», «Судьба» К. Жумадилова, «Красная стрела», «Звездный мост» Ш. Муртазы,

«Красный флаг» К. Сарсекеева, «Яик — светлая река» Х. Есенжанова, «Токаш Бокин» З. Шашкина и др., роль этих произведений в художественном развитии. Системное и квалифицированное исследование ученым исторических романов, широко и глубоко освещавших реалии жизни, эпох и личности, привлекло внимание научной и литературной общественности своей теоретической глубиной, оригинальностью анализа и широтой обобщений, что стало основным направлением научной деятельности Р. Бердибая.

В 1968—1970 гг. Р. Бердибай был первым ответственным секретарем Главной редакции Казахской советской энциклопедии, проявив незаурядные организаторские способности. Он умело подобрал кадры, принял активное участие в составлении словника томов энциклопедии, организовал использование передового опыта других стран, поисковые работы «закрытых» тем, забытых имен и запрещенных трудов. В то время, когда господствовала административно-командная система, очень трудно было включить в энциклопедию имена ранее репрессированных. Во главе всех этих многочисленных дел, касающихся дополнений состава национальных терминов посредством использования данных устного народного творчества и родословных, включения в научный оборот сведений о жизни и творчестве ранее малоизвестных акынов, жырау, шаириров, жырышы, певцов-мелодистов, поэтов-импровизаторов, стоял Рахманкул Бердибай.

В 1973 г. по предложению тогдашнего президента Академии наук Казахстана, славного сына казахского народа Шахмардана Есенова, Р. Бердибай был назначен заведующим отделом фольклора Института литературы и искусства им. М. О. Ауэзова. Этот отдел ранее возглавляли такие выдающиеся ученые, как М. Ауэзов, Е. Исмаилов, М. Габдуллин. Хотя литература и фольклор близки друг к другу, между ними имеются и различия. Литературному критику не просто было вдруг стать фольклористом — необходимо «переквалифицироваться». Вскоре сотрудники отдела фольклора начали подготовку коллективных трудов, отвечающих передовым методологическим требованиям современности. В связи с этим следует отметить, что такие исследования отдела, как «Типология казахского фольклора», «Историзм казахского фольклора», «Поэтика казахского фольклора», «Казахский архаический фольклор», «Фольклор и его этнографические истоки» были впервые осуществлены не только в Казахстане, но и во всей

Средней Азии. За коллективную монографию «История казахской фольклористики» авторы во главе с Р. Бердибаем удостоены премии им. Ч. Ч. Валиханова АН Казахстана.

В последние двадцать лет Р. Бердибай стал известен как видный ученый-фольклорист и организатор фольклористических изысканий. Из-под его пера вышли монографии «Сказительская традиция» (1980), «Казахский эпос» (1982), «Неиссякаемое сокровище» (1983), которые характеризуют его в качестве руководителя казахских фольклористов и одного из основоположников эпосоведения. Доказательство того факта, что проблема исследования эпического наследия на основе жанрово-стадиальных особенностей является методологической основой, открыло дорогу к становлению целой школы эпосоведов. Если до этого преобладал метод казахского эпоса с тематической позиции, то Р. Бердибай аргументированно доказал целесообразность рассмотрения эпоса в связи с общими закономерностями человеческого развития, выделения четырех групп: архаического, классического (героического), любовного (романического) и реально-исторического эпоса. Эта классификация принята в программах по фольклористике в вузах республики.

Систематизация эпического наследия на основе жанрово-стадиальных особенностей — очень сложный вопрос в фольклористике. Если почти во всех исследованиях песни и время их бытования характеризовались обобщенно как «произведения давно забытой старой эпохи», то в монографии «Казахский эпос» песни, предания («Куламерген», «Мунлык и Зарлык», «Дотан батыр», «Кубыгул» и др.), отражающие способ познания мира в первобытном строе и в большинстве своем построенные на мифических, сказочных и легендарных фабулах, рассматриваются в архаической или древней группе. В свою очередь, на примере героического эпоса («Алпамыс батыр», «Кобыланды батыр» и др.), основанного на реалиях эпохи возникновения государственных образований, показано, что он составляет отдельную область в развитии эпоса. Таким же путем учтена необходимость обозначения любовного и реально-исторического эпосов («Абылай», «Қабанбай батыр» и т. д.), в которых точно указаны события, люди, страна и территория, взятые в основу произведения. В конечном счете все эпическое богатство объединено в этом круге.

Р. Бердибай на протяжении долгих лет вкладывал много труда в возвращение казахско-ногайских песен, считавшихся

вредным наследием, чуждым народу. В своих статьях, опубликованных на страницах всесоюзной и республиканской печати, и в докладах, сделанных на конференциях, посвященных вопросам тюркологии, в 80-х годах, широко поднимал проблему исследования и издания ценных памятников казахского эпоса «Едиге батыр», «Орак-Мамай», «Карасай-Қази», «Шора батыр», «Ерсайын» и др., тем самым содействуя формированию общественного мнения, написал монографию «Эпос — сокровище народа». Исследования «Эпос, рожденный эпохой», «Об историзме эпоса», «Сорок батыров Крыма», «Был такой батыр Едиге», «Ер Шора», «Героический эпос — память народа», «Подвиг — цель народа», включенные в эту книгу, посвящены анализу системы эпического наследия казахского народа. В исследованиях «Создатели устной народной литературы», «Общие мотивы в фольклоре тюркских народов» содержатся новые мысли и выводы. Так, например, ученый дал высокую оценку личности Кенесары, возглавившего национально-освободительное движение казахского народа середины XIX века, как великому деятелю народов Средней Азии.

Наряду с исследованием казахского эпического наследия Р. Бердибай уделяет внимание дастанам и эпосу тюркских народов. Им написано исследование о связях великого эпоса кыргызского народа «Манас» и казахской эпической традиции, которое было опубликовано в сборнике «Манас» человечества» (1995). Его статья о казахских легендах и притчах по поводу великого памятника духовного родства тюркских народов — эпоса «Қорқыт» — вышла в свет на казахском и турецком языках. Проблема раскрытия основ и закономерностей общих мотивов в фольклоре тюркских народов охарактеризована как направление, которое поднимает современную фольклористику на новые высоты. Эти устремления Р. Бердибая подтверждают то, что ученый выбрал совершенно новую и интересную научную ориентацию, выразившуюся в исследовании взаимосвязей казахского и тюркских народов, расширяющую горизонты науки. Начало было положено в научных статьях, посвященных казахско-кыргызским, казахско-каракалпакским, казахско-ногайским, казахско-башкирским фольклорным связям.

Рождение независимости Казахстана, его членство в самой авторитетной организации — ООН — создали условия для установления равноправных экономических и культурных связей со многими странами. В особенности окрепли и достигли

Нового уровня связи с тюркскими народами в силу родства и близости их языка, истории, религии и общей судьбы. Исследование общих мотивов в фольклоре и литературе этих народов определит познание истоков духовных ценностей. В сборнике научно-популярных статей «От Байкала до Балкан» Р. Бердибая (1996) речь идет об исторических, культурных, фольклорных памятниках более двадцати тюркоязычных народов, о чертах общности между ними. В книгу включены очерки и статьи о саха, алтайцах, турках, хакасах, уйгурах, тувинцах, узбеках, каракалпаках, татарах, башкирах, азербайджанцах, кумыках, ногайцах, карачаевцах, балкарах, турках-месхетах, караимах, крымских татарах; в них представлен интересный материал о вкладе этих народов в человеческую цивилизацию.

Книга Р. Бердибая подкупает читателей особой экспрессией, выразительностью, свежестью изложения, манерой обращения к широкой общественности «во весь голос», в ней увлекательно рассказано о художественных памятниках, в которых сохранены древнее родство и единство тюркских народов. Так, например, многочисленные примеры, подтверждающие, что мотивы казахского эпоса «Алпамыс батыр» встречаются в алтайском, каракалпакском, узбекском, татарском, башкирском, азербайджанском эпосах и сказках этих народов, а фабульная основа лироэпоса «Козы Корпеш и Баян сулу» — у казахов, алтайцев, башкиров, ногайцев и крымских татар, эпос «Кобланды батыр» популярен как и у казахов, так и у каракалпаков, казахский эпический цикл «Сорок батыров Крыма» известен у ногайцев, а героический эпос «Кёр-оглы» широко популярен среди народов Малой и Средней Азии, Кавказа и др., показывают глубокие корни этих историко-генетических, историко-культурных связей. В книге также на основе документальных источников рассказано о трагической судьбе казахов, как они в результате насильственной политики Российской империи были лишены плодородных земель и подвержены всякого рода гонениям, что привело к массовому голоду и откочевке; приведены интересные факты из истории Туркестана — древней столицы казахов; обращено внимание на неотложные проблемы, касающиеся возвращения более четырех миллионов казахских репатриантов на родину предков, высокой целью автор считает восстановление исламского духа, являющегося источником

укрепления внутреннего согласия в казахском государстве, взаимосвязей тюркских народов и нравственного воспитания. Определение ученым человека, не знающего и не желающего знать родной язык, историю, традиции своего народа и относящегося к своему народу хуже врага, «козкаманом» (древний корень взят из эпоса «Манас») является новым термином.

Обширна тематика трудов Р. Бердибая. Около тридцати книг, вышедших из-под его пера, в основном посвящены казахскому фольклору и литературе досоветского периода. Созданы труды, освещающие и другие отрасли. Таковы его книги «Соловьи Гулистана» (1970), «В корабле дружбы» (1976), где анализируются вопросы литературных связей, созвучия восточного поэтического искусства, получившие признание литературной общественности. Книга «Немеркнувший пример» (1984) целиком посвящена пропаганде творчества великих русских писателей и критиков-мыслителей. Ряд его исследований и статей переведен на русский, английский, турецкий, узбекский, татарский языки.

Наряду с критико-литературоведческой, научной и публицистической деятельностью Р. Бердибай занимается и преподавательской работой. В течение последних сорока лет он читает лекции по казахской литературе и фольклору в Казахском Национальном государственном университете им. аль-Фараби и Алматинском государственном университете им. Абая. В последнее время заведует кафедрой казахской литературы Международного казахско-турецкого университета им. А. Яссауи.

Р. Бердибай является автором учебников и учебных пособий для учащихся средних школ и студентов вузов «Становление казахской советской литературы», «Исторический роман», «Цели эпоса» (1997). Учебник «Казахская советская литература» (1989), написанный в соавторстве с С. Кирабаевым и Н. Габдуллиным, получил 1-ю премию Министерства просвещения республики. Под руководством Р. Бердибая защитили диссертации 25 кандидатов и докторов наук, среди которых есть и представители уйгурского, туркменского, узбекского и каракалпакского народов.

Широка и многогранна деятельность Р. Бердибая и по линии организации международных научных связей. Он принимал участие в работе международных, всесоюзных, региональных и республиканских научно-теоретических конференций, прошедших в Тбилиси, Баку, Ашхабаде, Душанбе, Таш-

кенте, Алматы, Москве, Казани, Уфе, Вильнюсе, Бишкеке, Кишиневе, Элисте, читал лекции по казахскому фольклору в Сиэтльском университете г. Вашингтона (США, 1991, 1992), участвовал в обсуждении общих проблем единого тюркского алфавита и терминологии, фольклора в курултае дружбы, братства и делового сотрудничества тюркских народов и народностей, организованном в городах Турции Анталии, Измире и Анкаре. Ученый имеет тесные научные связи с фольклористами Турции, Монголии, Татарстана, Узбекистана и Туркменистана.

Помимо большой научной и научно-организационной работы Р. Бердибай осуществляет активную общественную деятельность. Он в течение 33 лет является ректором Алматинского городского народного университета казахской литературы и искусства, где было проведено свыше 500 лекций о важнейших литературных памятниках культуры казахского народа, созданных за последнее двухтысячелетие. Народный университет способствовал возрождению сказительской, импровизаторской и исполнительской словесно-музыкальной традиции казахского народа. Р. Бердибай — член Союза писателей Казахстана, международного общества «Қазақ тілі», правления Казахского республиканского общества по культурным и дружеским связям с зарубежными странами, председатель общества дружбы «Казахстан—Иран», член редколлегии журналов «Жұлдыз», «Абай», «Ислам әлемі», «Известия АН РК. Серия филологическая», «Вестник Международного казахско-турецкого университета им. А. Яссауи», газеты «Ана тілі».

Фундаментальность научных исследований, колоссальная эрудиция выдвинули Р. Бердибая в число ведущих ученых не только Казахстана, но и Средней Азии.

Плодотворная и целенаправленная деятельность Р. Бердибая по развитию в республике науки отмечена присвоением ему почетного звания заслуженного деятеля науки, за заслуги перед республикой в 1998 г. одним из первых ученых он награжден орденом «Парасат», и в том же году ему присуждена Международная премия имени Махмуда Кашгари за монографию «Эпос — сокровище народа».

*Серикказы Қорабай,
кандидат филологических наук*

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ҒЫЛЫМ АКАДЕМИЯСЫНЫҢ КОРРЕСПОНДЕНТ МҮШЕСІ
Р. БЕРДІБАЙДЫҢ ӨМІРІ МЕН ЕҢБЕКТЕРІ ТУРАЛЫ
ӘДЕБИЕТТЕР

ЛИТЕРАТУРА О ЖИЗНИ И ТРУДАХ
ЧЛЕНА-КОРРЕСПОНДЕНТА АКАДЕМИИ НАУК
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН Р. БЕРДИБАЯ

1. *Абдурахманов М.* Көрнеклик алим // Коммунизм туғи. 1977. 8 дек.
2. *Абылқасымов Б.* Бауырлас әдебиеттер достығы // Семей таңы. 1976. 25 дек.
3. *Абдыллаев О.* Түркімен әдебиетінің досты // Әдебиет ве сунгат. 1977. 23 нояб.
4. *Айғабылов А.* Тарихи роман тағылымы // Қазақ әдебиеті. 1980. 8 авг.
5. *Айнабеков Т.* Ініден ілтипат сөз // Түркістан. 1997.
6. *Аксубаева Р.* Искусство сказителя // Общественные науки АН КазССР. Советская литература: (Реферативный сборник). 1982. № 1.
7. *Аксубаева Р.* Казахский эпос // Общественные науки АН КазССР. Советская литература: (Реферативный сборник). 1982. № 3.
8. *Али Ф.* Түркілер туралы толғау // Заман — Қазақстан. 1997. 28 ақп.
9. *Алпысбаев Қ.* Зерделі зерттеу // Лениншіл жас. 1990. 5 маусым.
10. *Алтыбайұлы А.* Түркітанудағы тың леп // Орталық Қазақстан. 1997. 1 желт.
11. *Ананьева С.* Что было до Космоса // Немецкая газета. 1997. 8 ақп.
12. *Аргинбаев Х., Алимбаев Н.* Кладезь народной мудрости // Казахстанская правда. 1990. 25 шілде.
13. *Аутаева Г.* Ғұламадан сыр тартқан // Шымкент келбеті. 1997. 14 қырк.
14. *Әбдіманов О.* Зерделі ой, сергек пікір // Қазақ әдебиеті. 1986. 8 август.
15. *Әбілов Ж.* Даналық тағылымы // Жас алаш. 1994. 12 қазан.

16. Әкімов Т. Білім бұлағы // ҚазССР ҒА Хабарлары. Тіл, әдебиет сериясы. 1990. № 1. 65—68-бб.
17. Әкімов Т. Халық университетіне 30 жыл // Алматы ақшамы. 1993.
18. Әлиев Ә. Туған жердің төрінде // Оңтүстік Қазақстан. 1977. 27 дек.
19. Әлімқұлов Т. Сынның сипаты // Қазақ әдебиеті. 1968. 24 фев.
20. Әлімбай М. Сөзін елге іздеттірген сәруар // Қазақ елі. 1997. 31 қазан.
21. Әмзеқызы Қ. Ақиқаттан ат мініп, шындықтан шапан жамылған // Егемен Қазақстан. 1996. 21 маусым.
22. Әсіпов С. Сыншы, ғалым жолы // Жұлдыз. 1997. 1 қараша.
23. Әшімбаев С. Қажетті зерттеу // Қазақ әдебиеті. 1967. 24 фев.
24. Әшімбаев С. Гүлстанның бұлбұлдары // Лениншіл жас. 1970. 27 авг.
25. Байтанаев Б., Нұрпейісов Н. Эпос зерттеуші ғалым // Оңтүстік Қазақстан. 29.10.97.
26. Батырбекова Б. Сын саңлағы // Коммунизм нұры. 1978. 4 янв.
27. Бектұров Ж. Жыраулар мен жыршылар // Орталық Қазақстан. 1981. 22 февр.
28. Р. Бердібаевты Қазақ ССР Жоғарғы Советінің грамотасымен наградтау жөнінде // Қазақ әдебиеті. 1967. 29 авг.
29. Р. Бердібаевты Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Құрмет грамотасымен наградтау жөнінде // Қазақ әдебиеті. 1977. 23 дек.
30. Рахманқұл Бердібаевқа «Түркістан қаласының құрметті азаматы» атағын беру туралы // Коммунистік еңбек. 1978. 7 янв.
31. Р. Б. Бердибаеву — 50 лет // Литературная газета. 1978. 1 февр.
32. Р. Бердібаевты «Еңбектегі ерлігі үшін» медалімен наградтау жөніндегі СССР Жоғарғы Советі Президиумының Указы // Қазақ әдебиеті. 1981. 13 май.
33. Рахманқұл Бердібаевқа «Қазақ ССР-інің еңбек сіңірген ғылым қайраткері» атағын беру туралы Қазақ ССР Жоғарғы Советі Президиумының 1984 жылғы 27 марттағы Указы. Қазақ ССР Жоғарғы Советінің ведомостары. 1984. № 14. 41-б.
34. Р. Бердібаевты «Еңбек ардагері» медалімен наградтау

туралы СССР Жоғарғы Советі Президиумының 1986 ж. 17 ноябрьдегі Указы. СССР Жоғарғы Советінің ведомостары. 1986. № 24. 46-б.

35. Бердибаев Рахманкул // «Манас» энциклопедиясы. Бишкек. 1995. 144-б.

36. Р. Бердібайға Махмұт Қашқари сыйлығы берілді // Қазақ елі. 1998. 17 шілде.

37. Боранбай Ж. Қаратаудан түлеп ұшқан мұзбалақ (өлең) // Молшылық үшін. 1997. 17 қырк.

38. Боранбай Ж. Ғалымның мерейтойы // Қазақ әдебиеті. 1997. 4 қараша.

39. Боранбай Ж. Қаратауда Рахманқұл шыңы бар // Ана тілі. 1997. 4 қараша.

40. Боранбай Ж. Халқымыздың жүрегінде жатталған // Түркістан. 1997. 21 қараша.

41. Дастанұлы Ә. Қазақтың маңдайына біткен дана (өлең) // Яссауи университеті. 1997. № 7. 21 қараша.

42. Ғалымның мерейтойы // Қазақ әдебиеті. 1997. 4 қараша.

43. Ғалым, сыншы Р. Бердібаев 70 жаста // Қазақ әдебиеті. 1997. 28 қазан.

44. Дәдебаев Ж. Қазақ романының мәселелері // Жетісу. 1981. 14 апр.

45. Дәдебаев Ж. Сарқылмас қазына // Лениншіл жас. 1984. 17 июль.

46. Дәуітов С. Көненің көзі, дананың сөзі // Қазақ әдебиеті. 1990. 16 наурыз.

47. Дағмырзаев С. Р. Бердібаев ұшқан ұясында болды // Коммунистік еңбек. 1977. 15 дек.

48. Доспанбетов Ұ. Бағалы үлес // Лениншіл жас. 1974. 29 март.

49. Дүйсенов М. Сыншы ғалым елуде // Қазақ ССР Ғылым академиясының Хабарлары. Тіл, әдебиет сериясы. 1977. № 4. 57—58-бб.

50. Егеубаев А. Шабыт шалқарында // Лениншіл жас. 1977. 21 апр.

51. Ел мұрасы — эпос // Ана тілі. 1995. 7 желт.

52. Ерғөбеков Қ. Достық кемесінде // Қазақстан мұғалімі. 1978. 10 февр.

53. Ерғөбеков Қ. «Сарқылмас қазына» салмағы // Қазақ әдебиеті. 1984. 6 апр.

54. Ерғөбеков Қ. Тынымсыз ізденіс, тындырымды іс // Оңтүстік Қазақстан. 1986. 26 ноябрь.

55. *Ергөбеков Қ., Әбілов Ж.* Кеменгермен кездескендей // Алматы ақшамы. 1990. 17 тамыз.
56. *Ергөбеков Қ.* Рухани қайнар // Қазақ әдебиеті. 1996.
57. *Ергөбек Қ.* Халықпен тағдырлас // Қазақ әдебиеті. 1997. 28 қазан.
58. *Ерназаров Е.* Теріскей таланты және оны танытқандар // Молшылық үшін. 1991. 28 маусым.
59. *Жақан Д.* Кісілік келбеті // Түркістан. 1996. 20 наурыз.
60. *Жақан Д.* Рухани ұластық «Мұхтар шыңы» кітабына рецензия // Жас алаш. 1997. 2 желтоқсан.
61. *Жәмішев Ә.* Достық пернесі // Социалистік Қазақстан. 1970. 3 нояб.
62. *Жданова Н.* Народный университет сеять вечное // Вечерний Алматы. 1994. 16 сәуір.
63. *Жетпісбаева А.* Путь через века // Советская тюркология. 1990. № 5. С. 92—94.
64. *Жетпісбаева А.* Путь через века // Вечерняя Алмата. 1990. 4 маусым.
65. ХХ ғасырдағы жарты мың дәріс // Қазақ елі. 1996. 28 маусым.
66. *Жолдасбеков М., Шынбатыров Ә.* // Сыншының сезгіштігі // Лениншіл жас. 1968. 31 июль.
67. *Жұмабаев Ә.* Мұраттастар мәжілісі // Заман — Қазақстан. 1993. 29 қазан.
68. *Жұмағали К.* 500 сабағым — 500 орден (Сұхбат) // Заман — Қазақстан. 1997. 31 қазан.
69. *Зейбек Намык Кемал.* Байкалдан Балқанға дейін // Заман — Қазақстан. 1998. 27 наурыз.
70. Зевеамт халбоот // УЛС. 1983. ОН № 3. (397).
71. *Искаков Д., Оразбаев Ф.* От легенды к роману // Казахстанская правда. 1977. 25 окт.
72. *Қапаев С.* Белгили критик әм литературовед // Ленин иолы. 1977. 1 дек.
73. *Қапаев Суюн.* Алыстағы аданас // Қазқұлақтың қартлары. Черкесск. 1990. 360—364-бб.
74. *Қәкішев Т.* Дарын сыны // Көкшетау правдасы. 1977. 2 дек.
75. *Қәрібаева Қ.* Қазақ эпосының құндылығы // Біздің Отан. 1982, июнь.
76. *Келімбетов Ы.* Кәусар бұлақтан сусындап // Қазақ әдебиеті. 1991. 11 қаңт.
77. Кемел ойлы көркем сөз // Мерейтой жинағы. Шымкент, 1998.

78. *Кенжебаев Б.* Роман және өмір // Социалистік Қазақстан. 1968. 29 авг.
79. Краткая литературная энциклопедия. М., 1978. Т. 9. С. 121.
80. *Қадашева Қ.* Сыншы парызы // Қазақ әдебиеті. 1981. 3 июль.
81. Қазақ Совет энциклопедиясы. Алматы, 1973. 2-т. 291-б.
82. *Қайсенова А.* Туысқан әдебиет туралы жаңа кітап // Көкшетау правдасы. 1970. 4 июнь.
83. *Қайырбеков Ә.* Зерде ордасы // Халық кеңесі. 1993. 24 қазан.
84. *Қалбай Әділ.* Алтын сандықтағы асыл қазына // Қазақ елі. 1996. 12 желт.
85. *Қалдыбаев М.* Ғалым, сыншы юбилейі // Жетісу, 1977. 2 дек.
86. *Қалдыбаев М.* Тың зерттеу // Октябрь туы. 1982. 7 дек.
87. *Қалдыбаев М.* Қазақ эпосы // Советская тюркология. 1983. № 3. 88—89-бб.
88. *Қамбаров Қ.* Құнды құрал // Қазақстан мұғалімі. 1972. 3 фев.
89. *Қамбаров Қ.* Күрделі еңбек // Оңтүстік Қазақстан. 1972. 13 апр.
90. *Қамбаров Қ.* Дарын, парасат иесі // Оңтүстік Қазақстан. 1977. 2 дек.
91. *Қамбаров Қ.* Қалам мен қайрат ұштасқан // Жұлдыз. 1977. № 12.
92. *Қапаев С.* Алыстағы ағайын // Алматы ақшамы. 1991. 28 тамыз.
93. *Қирабаев С.* Заманмен аяқты тең басып // Қазақ әдебиеті. 1977. 18 дек.
94. *Қирабаев С.* Құрдас туралы ой // Әдебиетіміздің ақтандақ беттері // Алматы, 1995. 251—261-бб.
95. *Қирабаев С.* Елжанды ғалым // Егемен Қазақстан. 1997. 29 қазан.
96. *Қожықов М., Мұсақұлов Ә.* Биік парызды өтеу жолында // Оңтүстік Қазақстан. 1982. 4 фев.
97. *Қожықов М., Мұсақұлов Ә.* Биік парыз // Қазақстан мұғалімі. 1982. 9 июль.
98. *Қожықов М.* Өнер өрісі жайында // Оңтүстік Қазақстан. 1984. 8 март.
99. *Қоңыратбаев Ә.* Ойлы зерттеу // Қазақ әдебиеті. 1982. 10 дек.

100. Қоңыратбаев Т. Асыл мұра арналары // Қазақ әдебиеті. 1996. 9 қаңт.
101. Қорғанбеков Б. Эпос тылсымы // Нұрлы жол. 1996. 13 шілде.
102. Құлымбетов Е. Жомарт дарын // Октябрь туы. 1977. 30 нояб.
103. Құныпияұлы К. Америкада «Алатау» ассоциациясы // Алматы ақшамы. 1991. 4 қырк.
104. Құныпияұлы К. Мүлгіген ойды оятсақ // Алматы ақшамы. 1991. 22 қазан.
105. Қыраубайқызы А. Көкейкесті арман ғұмыр // Егемен Қазақстан. 1997. 30 қазан.
106. Лекции профессора Бердибаева Р. // Центральная Азия. 1984. № 3, 4. С. 33—38 (на немецком языке).
107. Майтанов Б. Достық дәнекері // Мәдениет және тұрмыс. 1997. № 10. 16-б.
108. Максетов К., Мамбетназаров К. Ценная монография // Советская Қаракалпакия. 1984. 7 апр.
109. Мақыров С. Таным мен тағылым // Социалистік Қазақстан. 1986. 4 июль.
110. Мамырайымов Б. Эпос әлеміне жаңа барлау // Жас алаш. 1997. 17 қаңтар.
111. Мәдениетіміздің марқасқалары наградталды (Р. Бердібаевті «Парасат» орденімен наградтау) // Қазақ әдебиеті. 1998. 20 наурыз.
112. Мәмбетаев Ж. Жерлестеріміздің жаңа кітапшасы // Коммунистік еңбек. 1981. 10 янв.
113. Медведев В. Из певучего мира айтыса // Вечерняя Алма-Ата. 1977. 7 дек.
114. Медетбеков Т. Көк бөрілі көк түрік (өлең) // Қазақ әдебиеті. 1997. 28 қазан.
115. Медеубеков С. Озық ойдың ордасы // Ана тілі. 1993. 21 қазан.
116. Медеубеков С. Байқал мен Балкан арасы // Ана тілі. 1997. 9 қаңт.
117. Молдағалиев Т. Азамат аға (өлең) // Түркістан. 1997. 30 қазан.
118. Мұртазин П. Сыншы сыры // Жетісу. 1974. 20 дек.
119. Мырзахметов Т., Дағмырзаев С. Кемелді шақ // Коммунистік еңбек. 1977. 7 дек.
120. Нағметов А. Тарихи роман тағылымы // Жұлдыз. 1980. № 7. 218—221-бб.

121. Назаров Н. Өмір өткелдері // Түркістан. 1997. 15 қараша.
122. Назаров Н. Түркістандық түркі қанды абызым (өлең) // Түркістан. 1997. 15 қараша.
123. Нарымбетов Ә. Рахманқұл Бердібаев // Кітап жаршысы. 1968. 18 июнь.
124. Нарымбетов Ә. Мұғалімдерге арналған құрал // Қазақстан мектебі. 1973. № 2. 93—94-бб.
125. Нарымбетов Ә. Эпос сыры тереңде // Жетісу. 1982. 4 июль.
126. Нарымбетов Ә. Мәңгі жасайтын рухани байлық // Алматы ақшамы. 1996. 15 қаңтар.
127. Нарымбетов Ә. Эпос — ел қазынасы // ҚР ҒМ — ҒА. Хабарлары. Тіл, әдебиет сериясы. 1996. № 3. 70—74-бб.
128. Наурыз Атанбек. Таным көкжиегіндегі күрделі еңбек // Шымкент келбеті. 1996. 26 шілде.
129. Наурыз Атанбек. Төрт құбыламызды түгелдейтін еңбек // Шымкент келбеті. 1997. 8 тамыз.
130. Наурызбаев О. Талдау өрісі // Жұлдыз. 1986. № 10. 203—204-б.
131. Негимов С. Төл әдебиет туралы толғаныстар // Жетісу. 1986. 6 авг.
132. Негимов С. Дәстүр қуаты туралы толғаныстар // Алматы ақшамы. 1990. 31 мамыр.
133. Негимов С. Эпос — ұлт қазынасы // Жас алаш. 1996. 23 мамыр.
134. Нұралы Д. Тағылымы терең // Түркістан (аудандық газет). 1997. 10 шілде.
135. О казахском эпосе // Вечерний Алматы. 1995. 11 желт.
136. Озғанбаев Ө. Ежелгі Иран жерінде // Егемен Қазақстан. 1994. 24 қараша.
137. Озғанбаев Ө. Дәуір бел-белестерінде // Алматы. 1996. 16 қараша.
138. Озық ойдың ордасы — 30 жыл // Алматы ақшамы. 1993. 27 қазан.
139. Оспан С. Ұлттық даналықтан өріс тапқан // Түркістан. 1997. 12—18 қараша.
140. Өмірбеков З. Әдебиет — өмір айнасы // Оңтүстік Қазақстан. 1997. 22 июль.
141. Пашаев С. Біз — бір бәйтерек бұтағымыз // Алматы ақшамы. 1990. 22 наурыз.
142. Писатели Казахстана. Алматы, 1983. С. 52—53.

143. Профессор Бердибаевин их сургуул // Советский Союз (на монгольском языке).
144. Рамазан Д. Ұлттың ұлы мұраты // Қазақ әдебиеті. 1997. 29 шілде.
145. Рахманбердиев М. Жүйелі зерттеу // Жұлдыз. 1983. № 8. 192—193-бб.
146. Сарбалаев Б. Талант тағылымы // Қазақстан мұғалімі. 1975. 14 март.
147. Сарбалаев Б. Достық кемесінде // Қазақ әдебиеті. 1977. 10 июнь.
148. Сарбалаев Б. Қалам қуаты // Жұлдыз. 1981. № 12. 217—219-бб.
149. Сәтбаева Ш. Из глубины веков // Ленинская смена. 1990. 2 шілде.
150. Сейданов Қ. Дустлик таронасы // Тошкент хақиқати. 1977. 9 авг.
151. Сейдеханов Қ., Төрөқұлов Н. Салауатты сыншы // Лениншіл жас. 1977. 2 дек.
152. Сейтжанұлы З. Ел қазынасы ешқашан сарқылмайды // Қазақ елі. 1996. 2 ақпан.
153. Сейтжанұлы З. Ақиқатты айтқан еңбек // Қазақ елі. 1997. 5 мамыр.
154. Сейтжанұлы З. Түбі бір түркі халықтарының тарихи шежіресі // Қазақ елі. 29 тамыз.
155. Серғалы Б. Эпостанушы ғалым // Кентау. 1997. 4 тамыз.
156. Серғалиев М. Елеулі еңбек // Социалистік Қазақстан. 1990. 5 шілде.
157. Советская литература: (Реферативный сборник). 1981. № 8.
158. Стамбеков Д. Балалық — болашақтың басы // Қазақстан пионері. 1977. 1 дек.
159. Столповский А. Страницы истории Великой степи // Вечерний Алматы. 1996. 29 мамыр.
160. Сүйіншәлиев Х. Гүлстанға саяхат // Қазақ әдебиеті. 1970. 21 авг.
161. Сүйіншәлиев Х. Эпос — ел естелігі // Социалистік Қазақстан. 1982. 18 авг.
162. Сүлейменов Н. Қайта оралған Қарқара саздары // Егемен Қазақстан. 1996. 29 маусым.
163. Сүндетов М. Әдебиет және өнер // Кітап жаршысы. 1964. 15 апр.

164. *Сыдықұлы Қ.* Қайыспас қара нар // Алматы ақшамы. 1997. 27 қазан.
165. *Танкаева Г.* От Байкала до Балкан // Караван. 1994. 15 маусым.
166. *Тарақ Ә.* Халық университеті тарихындағы айтулы күн // Алматы ақшамы. 1996. 17 маусым.
167. *Тарақ Ә.* Тамыры терең туыстық өзегі // Алматы ақшамы. 1997. 22 шілде.
168. *Таужанова Қ.* Казахский исторический роман // Общественные науки АН КазССР. Советская литература: (Реферативный сборник). 1980. № 5.
169. *Таужанова И.* Кладезь народной мудрости // Общественные науки АН КазССР. Советская литература: (Реферативный сборник). 1984. № 17.
170. *Таужанова И.* Облик эпохи // Общественные науки АН КазССР. Советская литература: (Реферативный сборник). 1986. № 23.
171. *Тоқсанбай Қ.* Тамыры терең бәйтерек // Егемен Қазақстан. 1997. 16 шілде.
172. *Төребекова Д.* Жылдар жемісі // Қазақ әдебиеті. 1972. 18 авг.
173. *Төреқұлов Н.* Қазақ эпосы хақында // Оңтүстік Қазақстан. 1982. 2 июнь.
174. Төрт құбыламызды түгендейтін туындылар // Шымкент келбеті. 1997. 8 шілде.
175. *Тұрантегі Д.* Мақсатқа адалдық немесе тағдырға айналған мақала // Шымкент келбеті. 1997. 23 қырк.
176. *Тұрантегі Д.* Ғалым мұраты // Шымкент келбеті. 1997. 14 қараша.
177. *Тұрантегі Д.* Сыншы, ғалым Рахманқұл Бердібай. Алматы. 1997.
178. *Тілеубергенов Т.* Академик Р. Бердібаевқа // Түркістан. 1997. 21 қараша.
179. Түркі дүниесінің Дәде Қорқыты // Ана тілі. 30 қаңт. 1997.
180. *Шарипов Ш.* Дустлик кемасида // Узбекистан маданияты. 1976. 21 дек.
181. *Шәменов Қ.* Әдебиет және өмір // Қазақ әдебиеті. 1965. 16 апр.
182. *Ыбырайымов Б.* Сыншы зерттеуі // Қазақ әдебиеті. 1974. 5 июль.

183. Ыбырайымов Б. Тағылым // Кітап жаршысы. 1986. 26 апр.
184. Ысқақов Б. Ғалым, сыншы, ұстаз // Қазақстан мұғалімі. 1977. 7 июль.
185. Ысқақов Д. Келелі мәселе туралы еңбек // Қазақ әдебиеті. 1969. 7 июль.
186. Ысқақов Д. Сарқылмас қазына // Жетісу. 1986. 5 янв.
187. Ысқақұлы Д. Тағылымды еңбек // Қазақ әдебиеті. 1997. 17 маусым.
188. Ысқақов Д. Азаматтық бірегейі // Қазақстан мұғалімі. Ана тілі. 1997. қазан.
189. Ысқақов Д. Талант пен тағдыр. 1997. 73—74-б.

ЕҢБЕКТЕРІНІҢ ХРОНОЛОГИЯЛЫҚ КӨРСЕТКІШІ

ХРОНОЛОГИЧЕСКИЙ УКАЗАТЕЛЬ ТРУДОВ

1954

1. Қазіргі қазақ поэзиясы туралы бірер сөз // Социалистік Қазақстан. 1954. 18, апр.
2. Қайнар // Әдебиет және искусство. 1954. № 3. 123—127-бб.
3. Образға көрініс лайық емес («Махаббат дастаны» кинофильмі туралы). // Социалистік Қазақстан. 1954. 1 июнь.

1955

4. Алғашқы боразда // Қазақ әдебиеті. 1955. 5 авг.
5. В. М. Гаршин // Қазақ әдебиеті. 1955. 13 февр.
6. Ғалымдар ынтымағы // Қазақ әдебиеті. 1955. 19 авг.
7. Ескілік шырмауында // Қазақ әдебиеті. 1955. 25 февр.
8. Жақсы бастама // Әдебиет және искусство. 1955. № 3. 125—128-бб.
9. Жалшының баласы // Лениншіл жас. 1955. 3, июнь.
10. Жамбыл және халық поэзиясы // Лениншіл жас. 1955. 19 июль.
11. Қазақ ағартушылары туралы кітап // Әдебиет және искусство. 1955, № 11. 127—130-бб.
12. Қазіргі поляк әдебиеті // Қазақ әдебиеті. 1955. 16 сент.
13. «Қалың мал» романының жаңа басылуы // Қазақ әдебиеті. 1955. 8 апр.
14. Қаһарман халық өнері // Қазақ әдебиеті. 1955. 9 сент.
15. Өшпес мұра // Қазақ әдебиеті. 1955. 20 май.
16. Поэзия шындығы // Социалистік Қазақстан. 1955. 4 дек.
17. Сұлтанмахмұт туралы бірер сөз // Лениншіл жас. 1955. 18 сент.
18. Табиғилық және жасандылық // Қазақ әдебиеті. 1955. 12 авг.
19. Тұңғыш туралы // Лениншіл жас. 1955. 2 дек.

20. Ымырашылдық жасауға болмайды // Сталин жолы. 1955. № 7. 22-б.

21. Югославия әдебиеті // Қазақ әдебиеті. 1955. 2 сент.

1956

22. «Абай жолы» // Қазақ әдебиеті. 1956. 31. авг.

23. Алатау бөктерінде // Қазақ әдебиеті. 1956. 13 июль.

24. Әдебиет пәні және оқулық // Қазақ әдебиеті. 1956. 31 авг.

25. Әдебиеттің халықтығы туралы // Әдебиет және искусство. 1956. № 7. 97—105-бб.

26. Әлем картасы алдында // Қазақ әдебиеті. 1956. 6 нояб.

27. Ең үлкен мәдени байлық // Қазақ әдебиеті. 1956. 22 апр.

28. Жас әдебиетші // Қазақ әдебиеті. 1956. 8 апр.

29. Жазушы және герой // Қазақ әдебиеті. 1956. 27 янв.

30. Кенен ақынның өлеңдері // Әдебиет және искусство. 1956 № 124—125-бб.

31. Қазақ әдебиеті тарихының кейбір мәселелері // Әдебиет және искусство. 1956. № 12. 92—97-бб.

32. Музыка мұқтажы // Қазақ әдебиеті. 1956. 3 авг.

33. Партиялық поэзия // Қазақ әдебиеті. 1956. 17 февр.

34. Театр және театр сыны // Қазақ әдебиеті. 1956. 16 сент.

35. Типтік проблема жайында // Қазақ әдебиеті. 1956. 9 март.

36. Ұлттық музыка туралы кітап // Советтік Жетісу. 1956. 19 дек.

37. Ұлы гуманист (Горький туралы) // Коммунизм таңы. 1956. 17 июнь.

38. Шыншыл поэзия // Коммунизм таңы. 1956. 7 апр.

1957

39. Ақын мұраты // Қазақ әдебиеті. 1957. 11 окт.

40. Алдыңғы шепте // Қазақ әдебиеті. 1957. 4 окт.

41. Ән — өмір көркі // Қазақ әдебиеті. 1957. 2 июль.

42. Н. Добролюбов қазақ тілінде // Қазақ әдебиеті. 1957. 25 янв.

43. Жаңа таныстар // Қазақ әдебиеті. 1957. 15 март.

44. Жауынгер насихатшы // Қазақ әдебиеті. 1957. 26 июль.

45. Журналист мұрасы // Оңтүстік Қазақстан. 1957. 15 сент.

46. Қазақ әдебиеті тарихының мәселелері // Көкшетау правдасы. 1957. 4 янв.
47. Музыка және өмір // Қазақ әдебиеті. 1957. 9 июль.
48. Овечкин очерктері қазақ тілінде // Қазақ әдебиеті. 1957. 13 дек.
49. Поэзия және машық // Қазақ әдебиеті. 1957. 7 июнь.
50. Суретті кітапшалар жайында // Жұлдыз. 1957. № 8. 113—114-бб.
51. Сыннан сүрінбей өтейік // Қазақ әдебиеті. 1957. 14 июнь.
52. Ұлы орыс әдебиеті // Қазақ әдебиеті. 1957. 22 февр.

1958

53. Азаттық жаршысы // Қазақ әдебиеті. 1958. 9 сент.
54. Ақыл-ойдың шамшырағы // Қазақ әдебиеті. 1958. 13 окт.
55. Ақын шабыты // Лениншіл жас. 1958. 25 июнь.
56. Арамзаның кұйрығы бір-ақ тұтам // Қазақ әдебиеті. 1958. 31 окт.
57. Әбікен күйші // Қазақ әдебиеті. 1958. 6 апр.
58. Әдеби сын өркендей түссін // Қазақ әдебиеті. 1958. 28 март.
59. Дарынсыздықты дәріптемейік // Қазақ әдебиеті. 1958. 5 сент.
60. Достар лебізі // Қазақ әдебиеті. 1958. 31 янв.
61. Жазушы және өмір // Қазақ әдебиеті. 1958. 13 июнь.
62. Жас өркен // Лениншіл жас. 1958. 9 окт.
63. Жаңа журналдар // Қазақ әдебиеті. 1958. 4 июль.
64. Жаңарған жанр // Қазақ әдебиеті. 1958. 7 нояб.
65. Жауынгерлік сапта // Қазақ әдебиеті. 1958. 15 авг.
66. Игі дәстүр // Жұлдыз. 1958. № 1. 100—106-бб.
67. Кемел ойшы // Қазақ әдебиеті. 1958. 25 июль.
68. Кемеңгер жазушы // Қазақ әдебиеті. 1958. 12 сент.
69. Күрес поэзиясы // Коммунизм таңы. 1958. 3 авг.
70. Күрескер тұлғасы // Қазақ әдебиеті. 1958. 5 дек.
71. Қазақ ертегілері // Социалистік Қазақстан. 1958. 10 авг.
72. Қазақ эпосы // Социалистік Қазақстан. 1958. 30 нояб.
73. Қаһарлы күндер шындығы // Коммунизм туы. 1958. 19 окт.
74. Қиын жанр // Социалистік Қазақстан. 1958. 10 апр.
75. Махамбет ақын жырлары // Социалистік Қазақстан. 1958. 10 окт.

76. Мектеп және өмір // Қазақ әдебиеті. 1958. 5 дек.
77. Өнер биігіне // Социалистік Қазақстан. 1958. 2 март.
78. Өскелең талаптар тұрғысынан // Қазақ әдебиеті. 1958. 21 нояб.
79. Өшпес өнеге // Қазақ әдебиеті. 1958. 28 март.
80. Роман о рабочем классе // Известия. 1958. 12 дек.
81. РСФСР жазушыларының IV съезі // Қазақ әдебиеті. 1958. 19 дек.
82. Социалистік реализм туралы // Жұлдыз. 1958. № 3. 96—100-бб.
83. Сыншы жолы // Қазақ әдебиеті. 1958. 10 окт.
84. Үлкен тақырып // Қазақ әдебиеті. 1958. 8 авг.
85. Ұр тоқпақ // Қазақ әдебиеті. 1958. 24 окт.
86. Шындық және көркемдік // Қазақ әдебиеті. 1958. 5 сент.
87. Алпыстың асуында // Қазақ әдебиеті. 1959. 17 янв.
88. Алтай аясында // Қазақ әдебиеті. 1959. 12 июнь.
89. Аспаған асуларға қарай // Қазақ әдебиеті. 1959. 10 апр.
90. Асыл қазына // Қазақ әдебиеті. 1959. 1 май.
91. Африка азаттық жолында // Қазақ әдебиеті. 1959. 25 сент.
92. Әдебиет және жастар // Қазақ әдебиеті. 1959. 6 март.
93. Ән туралы бір-екі сөз // Социалистік Қазақстан. 1959. 20 дек.
94. Әңгіме туралы // Қазақ әдебиеті. 1959. 17 апр.
95. Бағалы еңбек // Лениншіл жас. 1959. 3 янв.
96. Бейбітшілік жасасын // Қазақ әдебиеті. 1959. 14 авг.
97. И. В. Гете // Қазақ әдебиеті. 1959. 28 авг.
98. Н. В. Гоголь // Қазақ әдебиеті. 1959. 27 март.
99. Ғасырлар пернесі // Жұлдыз. 1959. № 5. 124—128-бб.
100. Дарын даралығымен қымбат // Қазақ әдебиеті. 1959. 30 окт.
101. Дарын мен арын // Қазақ әдебиеті. 1959. 7 авг.
102. Жазушы даңқы // Коммунизм туы. 1959. 24 май.
103. Күлкі керек // Қазақ әдебиеті. 1959. 27 фев.
104. Күлкі күші // Қазақ әдебиеті. 1959. 24 июль.
105. Қазақша энциклопедия қажет // Қазақ әдебиеті. 1959. 7 авг.
106. Мәңгі өшпес мұра // Коммунизм таңы. 1959. 4 янв.
107. Оноре де Бальзак // Қазақ әдебиеті. 1959. 22 май.
108. Оперетта керек // Қазақ әдебиеті. 1959. 24 июль.
109. Сезім шындығы // Қазақстан мұғалімі. 1959. 12 нояб.

110. Сөздің көркі — мақал // Жұлдыз. 1959. № 9. 123—124-бб.
111. С любовью к писателю // Советский Казахстан. 1959. № 3. С. 116—118.
112. Тақырып пен поэзия // Социалистік Қазақстан. 1959. 15 нояб.
113. Творчество еркіндігі туралы // Жұлдыз. 1959. № 12. 114—118-бб.
114. Тіліміздің тың саласы // Қазақ әдебиеті. 1959. 22 май.
115. Ұлы мұрат // Коммунизм таңы. 1959. 18 нояб.
116. Эллада елі // Социалистік Қазақстан. 1959. 18 окт.

1960

117. Алжирге азаттық // Қазақ әдебиеті. 1960. 15 июнь.
118. Бағалы монография // Жұлдыз. 1960. № 4. 134—137-бб.
119. Дәуір жазушысы // Коммунизм таңы. 1960. 10 нояб.
120. Жас республикалар жасай берсін // Қазақ әдебиеті. 1960. 12 авг.
121. Жасыл белес // Қазақ әдебиеті. 1960. 25 нояб.
122. Жоңғар даласында // Коммунизм таңы. 1960. 17 июнь.
123. Зорлық түбі — қорлық // Қазақ әдебиеті. 1960. 24 июнь.
124. Капелла қажеттері // Қазақ әдебиеті. 1960. 12 авг.
125. Көркем сюжет туралы // Жұлдыз. 1960, № 12. 117—128-бб.
126. Қарақалпақ халқының ұлы эпосы // Қазақ әдебиеті. 1960. 2 март.
127. Қарақалпақ халқының ұлы эпосы // Жұлдыз. 1960. № 2. 128—131-бб.
128. Құлақтан кіріп бойды алар // Қазақ әдебиеті. 1960. 26 авг.
129. Махаббат пен зұлымдық // Лениншіл жас. 1960. 6 апр.
130. Науаи мен Абай // Социалистік Қазақстан. 1960. 16 сент.
131. Оқушыға ой салу шарт // Қазақ әдебиеті. 1960. 4 март.
132. Отырар оқиғасы // Қазақ әдебиеті. 1960. 17 июнь.
133. Өлмейтұғын артына сөз қалдырған // Қазақ әдебиеті. 1960. 14 окт.

134. Өмір мен роман // Қазақ әдебиеті. 1960. 21 окт.
 135. Өшпес өнер // Еңбек туы. 1960. 20 окт.
 136. Сын орнына сойыл // Қазақ әдебиеті. 1960. 25 дек.
 137. Тартыс туралы бірер сөз // Қазақ әдебиеті. 1960.
 5 авг.
 138. Тартыс шындығы // Коммунизм таңы. 1960. 10 апр.
 139. Ұлы Ассамблея // Қазақ әдебиеті. 1960. 7 окт.
 140. Халық ақындары туралы кітапша // Социалистік
 Қазақстан. 1960. 10 янв.

1961

141. Ана тілі оқулықтары туралы // Қазақ әдебиеті. 1961.
 19 май.
 142. Аңыздар ізімен // Қазақ әдебиеті. 1961. 21 апр.
 143. Асыл қазына — ана тілімізде // Қазақ әдебиеті. 1961.
 11 авг.
 144. Әдеби мұра туралы кітап // Коммунизм таңы. 1961.
 29 авг.
 145. Әдебиеттің асыл мұраты // Қазақ әдебиеті. 1961.
 16 июнь.
 146. Балалар әдебиеті — үлкен тәрбие құралы // Комму-
 низм таңы. 1961. 26 апр.
 147. Бодандықтан бостандыққа // Қазақ әдебиеті. 1961.
 1 янв.
 148. «Ботагөз» романындағы сюжет пен тартыс мәселе-
 сі // Қазақстан мектебі. 1961. № 11. 33—36-бб.
 149. Елеулі еңбек // Қазақ әдебиеті. 1961. 20 янв.
 150. Жауынгер жазушы // Коммунизм таңы. 1961. 17 февр.
 151. Жыршы еңбегі ескерілсін // Қазақ әдебиеті. 1961.
 6 окт.
 152. Книга о казахской лирике // Казахстанская правда.
 1961. 8 янв.
 153. Коммунистік құрылыс және әдебиет. 1961. 8 сент.
 154. Көрнекті сыншы // Қазақстан мұғалімі. 1961. 19 янв.
 155. Қазақ жерінің ертедегі ұлы ғылымы // Қазақстан
 мұғалімі. 1961. 2 март.
 156. Қазақ совет әдебиетіндегі коммунист образы // Қа-
 зақ ССР ҒА Хабарлары (Филология және өнертану сериясы).
 1961. X шығуы. 51—54-бб.
 157. Лирика туралы кітап // Оңтүстік Қазақстан. 1961.
 15 нояб.

158. Лу Синь — Қытайдың ұлы жазушысы // Социалистік Қазақстан. 1961. 24 сент.

159. Мың жылдан соң // Қазақ әдебиеті. 1961. 16 февр.

160. Сюжет пен тартыс // Қазақ ССР ҒА Хабарлары (Филология және өнертану сериясы). 1961. № 3. 34—41-бб.

161. Шахнаме на казахском языке // Алма-Атинская правда. 1961. 15 нояб.

1962

162. Әдебиет және өнер // Социалистік Қазақстан. 1962. 3 июль.

163. Әдеби сын жайын ойласақ // Қазақ әдебиеті. 1962. 8 июнь.

164. Әдеби тіл туралы әңгіме // Қазақ әдебиеті. 1962. 23 нояб.

165. М. Әуезовтің екі хаты // Қазақ әдебиеті. 1962. 28 сент.

166. Балдыберек бойында // Социалистік Қазақстан. 1962. 5 авг.

167. Біздің екінші ана тіліміз // Социалистік Қазақстан. 1962. 13 апр.

168. Білімдіден шыққан сөз // Қазақ әдебиеті. 1962. 17 авг.

169. Достық жыршысы // Қазақстан мұғалімі. 1962. 1 нояб.

170. Ел ақыны елуде // Қазақ әдебиеті. 1962. 7 сент.

171. Жазушының кейіпкермен кеңесі // Жұлдыз. 1962. № 9. 127—135-бб.

172. Кеше мен бүгін // Қазақ әдебиеті. 1962. 27 июнь.

173. Көзмалдақ — Сызған // Социалистік Қазақстан. 1962. 13 сент.

174. Күрес жолдары // Қазақ әдебиеті. 1962. 9 март.

175. Қазақ әдебиеті қорына қосылған қымбат қазына // Қазақ ССР ҒА Хабарлары (Филология және өнертану сериясы). 1962. 6 шығуы. 77—82-бб. (М. Байділдаевпен бірге).

176. Қазақ романдарындағы тартыс туралы // Жұлдыз. 1962. № 3. 122—128-бб.

177. Оқиға және характер // Қазақ әдебиеті. 1962. 16 нояб.

178. Өмірден оқыған жазушы // Лениншіл жас. 1962. 29 нояб.

179. Сюжет және характер // Жұлдыз. 1962. № 1. 144—150-бб.

180. Так ли надо относиться к критике // Вопросы литературы. 1962. № 2. С. 183—184.

181. Токмағамбетов А. Шығармалары. Алматы, 1962. (Алғысөз). 19 окт.

182. Түркістан ескерткіші төңірегінде // Қазақ әдебиеті. 1962. 19 окт.

183. Ұлы азамат // Қазақстан мектебі. 1962. № 4. 11—16-бб.

184. Ұлы жазушының шығармалары // Тың өлкесі. 1962. 6 апр.

185. Шығарма және характер // Қазақстан коммунисті. 1962. № 8. 33—37-бб.

186. Ізгі ойлар // Қазақ ССР ҒА Хабарлары (Филология және өнертану сериясы). 1962. № 2. 96—98-бб.

187. Іздену жолында // Социалистік Қазақстан. 1962. 16 июнь.

188. Ынтымақ пен үлгі // Социалистік Қазақстан. 1962. 15 май. (М. Қаратаевпен бірге).

1963

189. Әдеби термин туралы // Қазақ әдебиеті. 1963. 11 янв.

190. Әдебиеттанудың өзекті мәселесі // Оңтүстік Қазақстан. 1963. 3 авг.

191. Әдебиеттің үлкен арнасы // Коммунизм таңы. 1963. 24 апр.

192. Баһалық илмий әмчек // Коммунизм туғи. 1963. 20 окт.

193. Дәуір және әдебиет // Жетісу. 1963. 18 июнь.

194. Ежелгі жазба мұраларымыз жөнінде // Білім және еңбек. 1963. № 4. 25—28-бб.

195. «Жұлдыз» журналындағы көмескі көріністер // Социалистік Қазақстан. 1963. 28 июнь.

196. Малшы мерейі // Социалистік Қазақстан. 1963. 2 март.

197. Образ коммуниста в казахской советской литературе // Партийная жизнь Казахстана. 1963. № 8. С. 13.

198. Өмір мен идеал // Қазақ әдебиеті. 1963. 7 июнь.

199. Пайдалы құрал // Оңтүстік Қазақстан. 1963. 27 окт.

200. Поэзия маршалы // Лениншіл жас. 1963. 18 июнь.

201. Тағдыр // Қазақ әдебиеті. 1963. 22 нояб.

202. Түркімен өлеңін оқығанда // Қазақ әдебиеті. 1963.
12 май.
203. Характер жасау жолында // Қазақ әдебиеті. 1963.
12 апр.

1964

204. Анкета критика // Вопросы литературы. 1964. № 11.
С. 243—244.
205. Әбілхасан Рудаки // Орта Азия мен Қазақстанның
ұлы ғалымдары. Алматы. 1964. 85—94-бб.
206. Иса Байзақов // Қазақ әдебиеті тарихы. 1-т. 2-кіт.
Алматы. 1964. 425—451-бб.
207. Биік үлгі // Жетісу. 1964. 18 сент.
208. Глубокие корни // Коммунист Таджикистана. 1964.
16 дек.
209. Г. Зелинский. Қазақ. Поэмалар. Алматы, 1964.
(Соңғы сөз).
210. Идея және композиция // Қазақ филологиясының мә-
селелері. Алматы. 1964. 149—155-бб.
211. Қырғыздың ұлы ақыны // Қазақ әдебиеті. 1964.
20 нояб.
212. Мұхаметжан Қаратаев // Қазақ әдебиеті. 1964. 3 июнь.
213. Өрлеуге бастаған өнеге // Қазақ әдебиеті. 1964.
28 авг.
214. Өшпес тұлға // Жетісу. 1964. 7 июль.
215. Роман және заман // Жұлдыз 1964. № 9. 139—147-бб.
216. Решахон Ровобита адоби // Маариф ва мадоният.
1964. 15 дек.
217. Саркылмас қазына // Лениншіл жас. 1964. 27 февр.
218. Серфайз хаят // Совет Тожикстани. 1964. 16 дек.
219. Социалистический реализм — источник новаторских
традиций // Дружба народов. 1964. № 12. С. 259—260.
220. Терек тамырлар // Қазақ әдебиеті. 1964. 2 февр.
221. Ұлы дәстүр // Қазақ әдебиеті. 1964. 5 июнь.

1965

222. Асыл арман // Қазақ әдебиеті. 1965. 17 июнь.
223. Әдебиеттің бас қаһарманы // Орталық Қазақстан.
1965. 1 сент.
224. Әдебиет білімі — баршаға // Жетісу. 1965. 2 апр.
225. Әдебиет және өмір. Алматы. 1965. 184-б.

226. Білгенге маржан // Лениншіл жас. 1965. 28 авг.
 227. Дәуір шежіресі // Қазақ әдебиеті. 1965. 19 нояб.
 228. Дүниетаным және творчество // Қазақстан коммунисті.
 1965. № 9. 28—33-бб.
 229. Жемісті жолдар // Қазақстан мектебі. 1965. № 9.
 78—80-бб.
 230. Жетісу жотасында // Жетісу. 1965. 6 янв.
 231. Кемел ақын // Лениншіл жас. 1965. 19 сент.
 232. Қаратау — тарих бетіндей // Қазақ әдебиеті. 1965.
 17 дек.
 233. Қарқаралы баурайында // Қазақ әдебиеті. 1965. 8 окт.
 234. Қолдарлық өнеге // Қазақ әдебиеті. 1965. 24 дек.
 235. На крыльях времени // Огни Алатау. 1965. 13 июнь.
 236. 30-жылдардағы қазақ романдары // Жұлдыз. 1965.
 № 6. 139—145-бб.
 237. Омар Нәйем. Рубаилар. Алматы. 1965 (алғысөз).
 238. Өнер асуында // Ленин жолы. 10 сент. (М. Байділда-
 евпен бірге).
 239. Өнер мұраты // Қазақ әдебиеті. 1965. 17 сент.
 240. Өнердің үлкен жолында // Қазақ әдебиеті. 1965. 1 май.
 241. Певец возрожденного народа // Дружба народов.
 1965. № 9. С. 282—284.
 242. Пером критика // Огни Алатау. 1965. 6 февр.
 243. Су анасы — бұлақ // Лениншіл жас. 1965. 7 дек.
 244. Тәжік әсерлері // Қазақ әдебиеті. 1965. 8 янв.
 245. Үлкен проза парызы // Қазақ әдебиеті. 1965. 14 май.

1966

246. Адам тағдыры // Лениншіл жас. 1966. 16 окт.
 247. Адамгершілік мұраты биігінен // Жетісу. 1966. 17 апр.
 248. Аль-Фараби — Аристотель Востока // Ленинская сме-
 на. 1966. 3 дек.
 249. Аудармашылық үлкен өнер // Қазақ әдебиеті. 1966.
 28 янв.
 250. Грузин халқының өшпес мұрасы // Еңбек туы. 1966.
 18 сент.
 251. Жақсы талап // Қазақ әдебиеті. 1966. 7 нояб.
 252. Октябрь және қазақ совет әдебиеті // Оңтүстік Қа-
 зақстан. 1966. 7—9 окт.
 253. Октябрь және қазақ совет әдебиеті. Алматы, 1966.
 20-б.

254. Өмір шындығы және көркем шешім // Жұлдыз. 1966. № 5. 124—132-бб.
255. Революция дәуірінің шындығы // Жұлдыз. 1966. № 11. 98—105-бб.
256. Социалистік реализм туралы. Алматы. 1966. 84-б.
257. Социалистік реализм туы астында // Оңтүстік Қазақстан. 1966. 8. май.
258. Съезде сөйлеген сөз // Қазақ әдебиеті. 1966. 22 май.
259. Тағы да Әл-Фараби туралы // Лениншіл жас. 1966. 3 дек.
260. Ұлы дастан // Қазақстан мектебі. 1966. № 9. 83—87-бб.

1967

261. Ақын сыры // Оңтүстік Қазақстан. 1967. 17 сент.
262. Әлішер Науаи // Лениншіл жас. 1967. 7 окт.
263. Гүлстанның бұлбұлдары // Жұлдыз. 1967. № 6. 45—53-бб.
264. Дүниетаным және шығарма // Қазақ әдебиеті. 1967. 27 янв.
265. Жоғары идеялы әдебиет // Қазақ әдебиеті. 1967. 11 авг.
266. Көңіл көзімен // Қазақ әдебиеті. 1967. 22 дек.
267. Көркем сөздің асқан шебері // Қазақстан коммунисті. 1967. № 12. 72—75-бб.
268. Курс на современность // Учитель Казахстана. 1967. 7 сент.
269. Қашан да сапта // Жетісу. 1967. 1 нояб.
270. Октябрь революциясы тақырыбы қазақ совет әдебиетінде // Қазақ ССР ҒА Хабаршысы. 1967. № 11. 79—84-бб.
271. Оңтүстік ақындары және шығыс әдебиеті // Оңтүстік Қазақстан. 1967. 17 дек.
272. Өмір өткелі // Қазақ әдебиеті. 1967. 4 янв.
273. Өміршең дәстүр // Еңбек туы. 1967. 4 янв.
274. Роман және заман. Алматы, 1967. 278-б.
275. Саяхатшылар ізімен // Қазақ әдебиеті. 1967. 24 март.
276. Үлкен проза жолы // Жетісу. 1967. 24 сент.
277. Халық тағдыры — жазушы тағдыры // Қазақстан коммунисті. 1967. № 3. 29—34-бб.
278. Характер және жағдай // Жұлдыз. 1967. № 2. 129—133-бб.

279. Шертпе күйдің шебері // Қазақ әдебиеті. 1967. 9 июнь.
280. Ізгі дәстүр // Жетісу. 1967. 19 апр.

1968

281. Әдебиеттану әлемінде // Білім және еңбек. 1968. № 1. 20—21-бб.
282. Әдебиет тарихы туралы зерттеу // Қазақстан мұғалімі. 1968. 14 март.
283. Әдебиет тарихын тереңдеп таныық // Қазақ әдебиеті. 1968. 19 окт.
284. Әсерлі бейне // Лениншіл жас. 1968. 14 сент.
285. М. Горький және қазақ совет әдебиеті // Қазақстан мектебі. 1968. № 3. 65—70-бб.
286. Замандас тұлғасы туралы ой // Қазақ әдебиеті. 1968. 8 март.
287. Зор тұлға // Социалистік Қазақстан. 1968. 26 сент.
288. Қазақ прозасындағы замандас тұлғасы. Алматы. 1968. 86 б.
289. Қазақ совет прозасындағы жұмысшы тұлғасы // Оңтүстік Қазақстан. 1968. 28 нояб.
290. Қасиетті қару // Лениншіл жас. 1968. 26 нояб.
291. Қастерлі тақырып // Социалистік Қазақстан. 1968. 21 апр.
292. Орыс әдебиетінің мақтанышы // Жұлдыз. 1968. № 11. 146—149-бб.
293. Туған жердің жыршысы // Малқаров О. Менің ізім. Алматы, 1968. 5—6-бб. (Алғысез).
294. Түбі бірге туысқан // Лениншіл жас. 1968. 25—26 май
295. Ұстаз мұраты // Коммунизм таңы. 1968. 17 янв.
296. Үлкен оқиға іздері // Социалистік Қазақстан. 1968. 8 дек.
297. Энциклопедия — есейген мәдениет көрсеткіші // Қазақстан мұғалімі. 1968. 9 авг.

1969

298. Азамат ақын // Қазақстан мектебі. 1969. № 2. 78—83-бб.
299. Ақын арманы // Қазақстан мұғалімі. 1969. 14 авг.
300. Ақын намысы // Жетісу. 1969. 27 сент.

301. Әдебиет оқулықтары туралы ойлар // Қазақ әдебиеті. 1969. 27 дек.
302. Әлеуметтік әуен // Жұлдыз, 1969. № 3. 138—143-бб.
303. Бүгінгі проза және өмір шындығы // Қазақ әдебиеті. 1969. 9 май.
304. Қобызшы // Социалистік Қазақстан. 1969. 7 июнь.
305. Многогранный талант // Огни Алатау. 1969. 4 нояб.
306. Рецензия — риск, мужество, убежденность // Простор. 1969. № 9. С. 99—102.
307. Соны тағдырлар // Қазақ әдебиеті. 1969. 25 окт.
308. Эстон әсерлері // Қазақ әдебиеті. 1969. 7 сент.

1970

309. Бапыш күйші // Қазақ әдебиеті. 1970. 24 янв.
310. «Боран» туралы бірер сөз // Лениншіл жас. 1970. 19 авг.
311. Бір сұраққа он жауап // Жұлдыз. 1970. № 6. 145—146-бб.
312. Глазами критика // Огни Алатау. 1970. 3 март.
313. Гүлстанның бұлбұлдары. Алматы. 1970. 240-б.
314. Игерілмеген байлық // Қазақ әдебиеті. 1970. 31 янв.
315. Ленинше өмір сүріп, еңбек ету — асыл арман // Оңтүстік Қазақстан. 1970. 18 февр.
316. Мұрагер парызы // Қазақ әдебиеті. 1970. 25 сент.
317. Талдау нақтылығы // Қазақ әдебиеті. 1970. 4 дек.
318. Тарихи шындық және көркемдік шешім // Жұлдыз. 1970. № 1. 145—154-бб.
319. Университет казахской литературы // Знания — народу. Алма-Ата, 1970. С. 40—44.
320. Шындық және шеберлік // Социалистік Қазақстан. 1970. 18 июнь.

1971

321. Абай арманы // Мақташы. 1971. 22 май.
322. Ағайындас әдебиет, өзектес өнер // Қазақ әдебиеті. 1971. 24 сент.
323. Адабий кардашлик // Қазақ әдебиеті. 1971. 16 июль.
324. Ақын музейінде (Жамбыл музейі туралы) // Қазақ әдебиеті. 1971. 5 март.
325. Ақындар мен шайырлар // Қазақ әдебиеті. 1971. 10 дек.

326. Әдебиетіміздің асқар биігі // Оңтүстік Қазақстан. 1971. 21 апр.
327. Білім бұлағы // Қазақ әдебиеті. 1971. 18 янв.
328. Голос веков // Дружба народов. 1971. № 10. С. 282.
329. Ғасырлар жыры // Лениншіл жас. 1971. 26 авг.
330. Ғұлама туралы кітап (Фараби жөнінде) // Лениншіл жас. 1971. 16 март.
331. Ғылым қазынасы — халыққа // Социалистік Қазақстан. 1971. 28 янв.
332. Жыр алыбы // Жұлдыз. 1971. № 12. 39-б.
333. Қазақ совет әдебиетінің қалыптасуы. Алматы, 1971. 200-б.
334. Отырар туралы әңгіме // Қазақ әдебиеті. 1971. 16 апр.
335. Өзбек Ақжолұлы // Қазақ Совет Энциклопедиясы. Алматы. 1971. 8-т. 630—631-бб.
336. Поэзия патшасы // Білім және еңбек. 1971. № 5. 30—31-бб.
337. Сила песни // Культура и жизнь. 1971. № 5. С. 43.
338. «Советская тюркология» журналы // Қазақ әдебиеті. 1971. 22 окт.
339. Сыншы парызы // Қазақ ССР ҒА Хабарлары. (Филология сериясы). 1971. № 3. 87—88-бб.
340. Тіл байытудың байырғы жолы // Лениншіл жас. 1971. 16 сент.
341. Ұлы жазушы // Қазақстан мектебі. 1971. № 9. 89—91-бб.
342. Халық университеті // Қазақ әдебиеті. 1971. 8 окт.
343. Халықтың қасиетін жанмен ұққан // Қазақ әдебиеті. 1971. 19 март.

1972

344. Ақан сері // Қазақ әдебиеті. 1972. 21 июль.
345. Ақынбеков Еркінбек // Қазақ Совет Энциклопедиясы. Алматы, 1972. 1-т. 239-б.
346. Әдебиет пен өнер институтында // Қазақ әдебиеті. 1972. 14 апр.
347. Әлішер Науаи музейінде // Қазақ әдебиеті. 1972. 3 март.
348. Большое богатство // Ленинская смена. 1972. 14 апр.
349. Ежелден етене әдебиет // Лениншіл жас. 1972. 26 авг.
350. Қөне аспаптар сазы // Социалистік Қазақстан. 1972. 23 март.

351. Қазақ фольклористикасы мен әдебиеттану ғылымының табыстары мен міндеттері // Қазақ ССР ҒА Хабарлары. 1972. № 5. 35—42-бб.

352. Казахская литература // История многонациональной советской литературы. М., 1972. С. 118.

353. Казахский роман и современность // XXIV съезд КПСС и задачи развития общественных наук. Ташкент, 1972. С. 569—575.

354. Қозмалдақ // Қазақ әдебиеті. 1972. 3 окт.

355. «Манас» туралы маңызды зерттеу // Жалын. 1972. № 5. 130—135-бб.

356. Мыслей бесценный клад (О Джамбуле) // Огни Алатау. 1972. 9 июнь.

357. Олонхо елінде // Социалистік Қазақстан. 1972. 29 окт.

358. Өнер өрісі // Қазақ әдебиеті. 1972. 14 янв.

359. Парлай бер өлең көгінде // Қазақ әдебиеті. 1972. 15 сент.

360. Талап пен қамқорлық // Лениншіл жас. 1972. 1 март.

361. Ташкентте туған ойлар // Қазақ әдебиеті. 1972. 24 март.

362. Халық университеті шақырады // Қазақ әдебиеті. 1972. 6 окт.

1973

363. Әдеби сынның ауыр жүгі // Қазақ әдебиеті. 1973. 26 янв.

364. Әдебиетіміздің ірі тұлғасы // Лениншіл жас. 1973. 20 апр.

365. Әлімқұлов Тәкен // Қазақ Совет Энциклопедиясы. Алматы. 1973. 2-т. 38-б.

366. Бальзак Оноре // Қазақ Совет Энциклопедиясы. Алматы. 1973. 2-т. 148-б.

367. Бапыш Қожамжаров // Қазақ Совет Энциклопедиясы. Алматы. 1973. 2-т. 161-б.

368. Бекбайдың білгірлігі (ел аузынан) // Қазақ әдебиеті. 1973. 7 дек.

369. Дәстүр тағылымы. Алматы. 1973. 231-б.

370. Есенберлин Ілияс // Қазақ Совет Энциклопедиясы. Алматы, 1974. 4-т. 180-б.

371. Замандас тұлғасы туралы ойлар // Жұлдыз. 1973. № 7. 196—202-бб.

372. Заманмен аяқты тең басып // Уақыт және қаламгер. 1973. 29—40-бб.

373. Казахский роман и его новые традиции // Торжество ленинской национальной политики КПСС. 1973. С. 517—522.

374. Көне құлан жерінде // Қазақ әдебиеті. 1973. 1 март.

375. Қазақ ССР «Білім» қоғамы. Халық университетінің республикалық советі. Алматы, 1973. 26 б.

376. Қалдырған сөзі ғибырат // Қазақ әдебиеті. 1973. 5 окт.

377. Нәрлі назым // Социалистік Қазақстан. 1973. 11 дек.

378. Ноғайлар арасында // Лениншіл жас. 1973. 18 окт.

379. Прозаның биік нысанасы // Қазақ әдебиеті. 1973.

22 июнь.

380. Сын туралы әңгіме // Жұлдыз. 1973. № 5. 203-б.

381. О традиции акынов-импровизаторов // Простор. 1973. № 11. С. 104—106.

382. Уақыт және жас әдебиетшілер жауапкершілігі // Лениншіл жас. 1973. 19 дек.

383. Университет дәрістері // Қазақ әдебиеті. 1973. 19 окт.

384. Ұстаз өнегесі // Жалын. 1973. № 5. 134—138-бб.

385. Шаирдың шырын сөздері // Еңбек туы. 1973. 5 дек.

386. Шығыс қазынасы // Қазақстан мектебі. 1973. № 9. 77—81-бб.

387. Шығыстану институтында // Қазақ әдебиеті. 1973. 23 нояб.

1974

388. Ақиқат айнасы // Қазақ әдебиеті. 1974. 11 янв.

389. Акын, композитор, сказитель // Ленинская смена. 1974. 22 июнь.

390. Әму әуендері // Лениншіл жас. 1974. 25 июнь.

391. Ғалымның ойы ортақ // Жұлдыз. 1974. № 5. 144—149-бб.

392. Ғибратты ғұмыр // Лениншіл жас. 1974. 13 дек.

393. Дәуір шарты // Социалистік Қазақстан. 1974. 18 окт.

394. Жамбыл Жабаев // Қазақ Совет Энциклопедиясы. Алматы, 1974. 4-т. 249—251-бб.

395. Жаңа Гүлстан // Социалистік Қазақстан. 1974. 11 июнь.

396. Жұмысшы тұлғасы // Жетісу. 1974. 6 авг.

397. Заманмен аяқты тең басып // Уақыт және қаламгер. 1974. 29—39-бб.

398. О некоторых проблемах современной казахской фольклористики (совместно с Е. Турсыновым) // Вестн. АН КазССР. 1974. № 2. С. 14—19.

399. Өлең, қайда барасың // Жұлдыз. 1974. № 4. 200—205-бб.

400. Первое занятие // Вечерняя Алма-Ата. 1974. 18 окт.

401. Роман жайлы төрт пікір // Жұлдыз. 1974. № 7. 221—222-бб.

402. Сегіз қырлы суреткер // Социалистік Қазақстан. 1974. 24 май.

403. Суреткер талғамы // Стыль сыры. 1974. 149—172-бб.

404. Сыр сазы // Ленин жолы. 1974. 5 май.

405. Так держать // Ленинская смена. 1974. 10 янв.

406. Терме сазы // Қазақ әдебиеті. 1974. 22 март.

407. Уақыт және қаламгер. Алматы, 1974. 117—121-бб.

408. Ұстаз ғалым // Жетісу. 1974. 10 окт.

409. Шеберлік сабағы // Жұлдыз. 1974. № 1. 210—215-бб.

1975

410. «Айман — Шолпан» эпосы. Алматы, 1975. (күйтабаққа кіріспе).

411. Ақиық ақын // Жетісу. 1975. 25 сент.

412. Алпыстың асуында // Қазақ әдебиеті. 1975. 17 янв.

413. Алтайды аралап қайтқанда // Жұлдыз. 1975. № 1. 168—178-бб.

414. Дарқан дарын // Ленин жолы. 1975. 25 сент.

415. Ертемен шапса, кешке озған // Жұлдыз. 1975. № 9. 214—220-бб.

416. Есімі ел жадында // Социалистік Қазақстан. 1975. 14 нояб.

417. Жанрдың жаңа лебі (Д. Ысқақовпен бірге) // Лениншіл жас. 1975. 24 янв.

418. Жәнібек ақын // Оңтүстік Қазақстан. 1975. 27 июнь.

419. Жер жаһанға мәшһүр // Социалистік Қазақстан. 1975. 23 май.

420. Жұмысшы өмірі — өзекті тақырып // Социалистік Қазақстан. 1975. 18 дек.

421. Зрелость мастера // Огни Алатау. 1975. 21 янв.

422. Ильясу Есенберлину // Литературная газета. 1975. 22 янв.

423. Кемел шақ // Социалистік Қазақстан. 1975. 6 апр.

424. Қазақ әдебиетіндегі патриотизм тақырыбы (К. Қам-

- баровпен бірге) // Қазақстан коммунисті. 1975. № 3. 63—68-бб.
425. Қазақ романы. Алматы, 1975. 48-б.
426. Қаһарман ғалым // Жұлдыз. № 5. 221—223-бб.
427. Құлыншақ Кемелұлы // Қазақ Совет Энциклопедиясы. Алматы. 1975. 7-т. 31-б.
428. Құлыншақұлы Ысқақ // Қазақ Совет Энциклопедиясы. Алматы, 1975. 7-т. 31-б.
429. Манат қыз // Қазақ Совет Энциклопедиясы. Алматы, 1975. 7-т. 441—442-бб.
430. Ноғай өлендері // Қазақ әдебиеті. 1975. 14 март.
431. Өнерге жоқ демалыс // Социалистік Қазақстан. 1975. 27 июль.
432. Певец современности // Ленинская смена. 1975. 25 сент.
433. Приглашает народный университет // Казахстанская правда. 1975. 11 февр.
434. Советтік сөз сардары // Қазақ ССР ҒА Хабарлары. (Тіл, әдебиет сериясы). 1975. № 3. 8—13-бб.
435. Сыр бойының терме сазы // Жамбыл және қазіргі қазақ совет поэзиясы. 1975. 179—182-бб.
436. Тамыры терең достық // Социалистік Қазақстан. 1975. 18 сент.
437. Ұлы ойшыл туған жерде // Қазақ әдебиеті. 1975. 5 сент.
438. Халық университеті шақырады // Қазақ әдебиеті. 1975. 17 окт.
439. Шәді туралы зерттеу // Оңтүстік Қазақстан. 1975. 26 авг.
440. Шоқан және ауыз әдебиеті // Қазақ әдебиеті. 1975. 28 нояб.

1976

441. Алтай эпосы туралы бірер сөз // Вестник АН КазССР. 1976. № 4. С. 63—66.
442. Арқаның кербез сұлу Көкшетауы // Социалистік Қазақстан. 1976. 25 сент.
443. Бүгінгі күн биігінен // Қазақ әдебиеті. 1976. 28 май.
444. Достық кемесінде. Алматы, 1976. 142-б.
445. Дустлиқ кемасида // Узбекистан маданияти. 1976. 21 дек.
446. Жырау жайында эпос // Ленин жолы. 1976. 14 янв.
447. Замандас көзімен // Жұлдыз. 1976. № 5. 205—210-бб.
448. Көнермес қазына // Жетісу. 1976. 24 сент.

449. «Қазақ әдебиетінің» дөңгелек столы (сын туралы) // 1976. 1 янв.
450. Матенадаран қазынасы // Социалистік Қазақстан. 1976. 18 июнь.
451. Молда Мұса Байзақұлы // Қазақ Совет Энциклопедиясы. Алматы, 1976. 8-т. 113-б.
452. Момбеков Төлеген // Қазақ Совет Энциклопедиясы. Алматы, 1976. 8-т. 113-б.
453. От легенды к роману. Алматы, 1976. 224-с.
454. Роман // Қазақ Совет Энциклопедиясы. Алматы, 1976. 8-т. 514-б.
455. Роман және эпос әуендері // Қазақ әдебиеті. 1976. 19 март.
456. Тарихи және көркемдік шындық // Оңтүстік Қазақстан. 1976. 5 март.
457. Татар фольклоры // Қазақстан мұғалімі. 1976. 19 март. (Қ. Саттаровпен бірге). 12-б.
458. Халық мұрасы — қымбат қазына // Қазақ әдебиеті. 1976. 21 дек.
459. Халық университетінің мүшел жасы // Лениншіл жас. 1976. 19 окт.
460. Шаир Шәді туралы зерттеу // Жұлдыз. 1976. № 8. 217—219-бб.
461. Эпос сарыны // Халық поэзиясы және бүгінгі өмір. Алматы. 1976. 68—75-бб.

1977

462. Айтыс — асқан өнер // Ленин жолы. 1977. 17 сент.
463. Ақын аманаты // Лениншіл жас. 1977. 22 апр.
464. Аңызға ұласқан ақиқат // Жалын. 1977. № 1. 140—144-бб.
465. М. Әуезов және ауыз әдебиеті // Жетісу, 1977. 23 сент.
466. М. Әуезов және шығыс әдебиеті // Жұлдыз. 1977. № 9. 203—207-бб.
467. Байсалды зерттеуші // Жұлдыз. 1977. № 8. 214—216-бб.
468. Бақыт бастауы // Лениншіл жас. 1977. 7 нояб.
469. Білім нұры // Жетісу, 1977. 27 июль.
470. Грани жанра // Южный Казахстан. 1977. 17 авг.
471. Ғасырлар толғауы. Алматы. 1977. 320-б.

472. Дарынға тәлім керек // Социалистік Қазақстан. 1977. 11 сент.
473. Достойный вклад в литературоведение // Советская Каракалпакия. 1977. 19 нояб. 27—34-бб.
474. Жібек жел. Алматы, 1977. (алғысөз).
475. Замандас тұлғасы // Қазақ әдебиеті. 1977. 16 сент.
476. Заманмен аяқты тең басып // Қазақ әдебиеті. 1977. 18 нояб.
477. Күй қазынасы // Оңтүстік Қазақстан. 1977. 29 июль.
478. Күй — халық қазынасы // Жұлдыз. 1977. № 7. 188—192-бб.
479. Өлең қонған өңірде // Жетісу. 1977. 2 май.
480. Романдық эпос // Білім және еңбек. 1977. № 12. 11—12-бб.
481. Сөздің көркі — мақал // Лениншіл жас. 1977. 8 фев.
482. Суреткер мәртебесі // Қазақ әдебиеті. 1977. 25 март.
483. Сұлтанбек жыршы // Қазақ ССР ҒА Хабарлары (Тіл, әдебиет сериясы). 1977. № 1. 14—20-бб.
484. Сынның сара бағыты // Жұлдыз. 1977. № 1. 212—214-бб.
485. Талдау парасаты // Социалистік Қазақстан. 1977. 30 сент.
486. Тарихи жырлар // Қазақ Совет Энциклопедиясы. 1977. 10-т.
487. Тәзә Гүлстан // Әдебиет вә сунғат. 1977. 5 март.
488. Тосын толғау // Оңтүстік Қазақстан. 1977. 2 февр.
489. Улуң язғучи // Коммунизм туғи. 1977. 13 сент.
490. Шеберлік деген бір шың бар // Лениншіл жас. 1977. 27 дек.

1978

491. Адамгершілік жыры // Қазақ әдебиеті. 1978. 3 февр.
492. Айтыс — ақындық мектебі // Мәдениет және тұрмыс. 1978. № 2. 4—5-бб.
493. Айтыс өнері. Алматы, 1978. 51-б.
494. Аңқылдап домбырадан алтын күрек // Қазақ әдебиеті. 1978. 25 авг.
495. Білім нұры. Қазақ ССР «Білім» қоғамы. Алматы, 1978. 23-б.
496. Встречи, которых ждут // Огни Алатау. 1978. 13 июль.

497. Дәлелбек Әшекеевтің «Нұрлы көз» әңгімесіне бет-ашар сөз // Жетісу. 1978. 2 февр.
498. Еңбеккер ғалым // Қазақ әдебиеті. 1978. 8 дек.
499. Жаз дидарлы жарқын заман // Мәдениет және тұрмыс. 1978. № 10. 4—5-бб.
500. Жаңа өмір жыршысы // Оңтүстік Қазақстан. 1978. 26 июль.
501. Көп томды роман // Жұлдыз. № 10. 189—193-бб.
502. Қуатты ой, құнарлы тіл иесі // Жетісу. 1978. 24 нояб.
503. Құлыншақ ақын // Қазақ ССР ҒА Хабарлары (Тіл және әдебиет сериясы). 1978. № 3. 37—42-бб.
504. Құлыншақ ақын // Оңтүстік Қазақстан. 1978. 14 янв.
505. Омар ақын // Оңтүстік Қазақстан. 1978. 8 сент.
506. Орыс фольклорының өрісі // Социалистік Қазақстан. 1978. 2 июнь.
507. Ош Идел жиренде // Қызыл таң (УФА). 1978. 24 окт.
508. Өмір ізімен // Жалын. 1978. № 6. 129—137-бб.
509. Слово о сказителе // Простор. 1978. № 1, С. 94—96.
510. Сөз маржаны // Октябрь туы. 1978. 29 март.
511. Сөз маржаны // Жұлдыз. 1978. № 6. 218—219-бб.
512. Сырлы саздар // Жұлдыз. 1978. № 12. 207—210-бб.
513. Тарихи жырлар // Ленин жолы. 1978. 2 июнь.
514. Үш Еділ елінде // Социалистік Қазақстан. 1978. 2 авг.
515. Эпос — ел қазынасы // Социалистік Қазақстан. 1978. 11 март.

1979

516. Білгірлік бедерлері // Қазақ әдебиеті. 1979. 9 февр.
517. Ғибрат // Социалистік Қазақстан. 1979. 10 янв.
518. Достық нұры // Социалистік Қазақстан. 1979. 17 февр.
519. Жазба мұралар мәні // Социалистік Қазақстан. 1979. 19 июнь.
520. Қазақ тарихи романы. Алматы. 1979. 339-б.
521. Мақташы туралы сөз // Социалистік Қазақстан. 1979. 14 сент.
522. Өміршең өнер, өнегелі дәстүр // Қазақ әдебиеті. 1979. 17 авг.
523. Роль сказителя в системе эпической традиции тюрко-монгольских народов // Советская тюркология. 1979. № 3. С. 20—24.
524. Суреткер мұраты // Қазақ әдебиеті. 1979. 21 сент.

525. Сырда туған сырлар // Қазақ әдебиеті. 1979. 12 янв.
 526. Тағылым // Социалистік Қазақстан. 1979. 14 авг.
 527. Тарихи шындықтың заманалығы // Жұлдыз. 1979.
 № 12. 196—206-бб.
 528. Халық университеті хақында // Қазақ әдебиеті. 1979.
 1 июнь.
 529. Шылбыр жерінде // Қазақ әдебиеті. 1979. 19 окт.
 530. Ішілмей қалған шараптар // Мәдениет және тұрмыс.
 1979. № 1. 7-б.

1980

531. Ақындар айтысы — жыр мерекесі // Қазақ әдебиеті.
 1980. 20 июнь.
 532. Верность жизненной правде // Огни Алатау. 1980.
 30 апр.
 533. Ғылымға көңіл берсеңіз // Қазақ әдебиеті. 1980. 11 апр.
 534. Дәуір биігінен // Қазақ әдебиеті. 1980. 8 май.
 535. Ерлік эпосы // Жұлдыз. 1980. № 5. 223—224-бб.
 536. Жыршылық дәстүр. Алматы, 1980. 63-б
 537. Заманалар сыры // Қазақ әдебиеті. 1980. 10 окт.
 538. Замандас тұлғасы туралы ойлар // Уақыт және қаламгер. 1980. 137—154-бб.
 539. Заманмен үндес // Социалистік Қазақстан. 1980.
 8 март.
 540. Көдек ақын өлеңдерінен // Қазақ әдебиеті. 1980.
 4 апр.
 541. Құтыдан шыққан жылан // Қазақ әдебиеті. 1980.
 26 сент.
 542. Құпия шежіре // Лениншіл жас. 1980. 10 янв.
 543. Мәнді басылым // Қазақ әдебиеті. 1980. 30 май.
 544. Он жылдыққа ой көзімен қарасақ // Жұлдыз. 1980.
 № 3. 207—209-бб.
 545. Омар Байымбетов ақын жайында // Қазақ ССР ҒА
 Хабарлары (Тіл, әдебиет сериясы). 1980. № 1. 45—51-бб.
 546. О традиции акынов-импровизаторов // Проблемы
 современной тюркологии. 1980. С. 286—292.
 547. Суреткер сабақтары // Октябрь туы. 1980. 6 июнь.
 548. Традиция устного сказа в современном романе // Художественная литература. 1980. С. 162—163.

1981

549. Арма, Қарақалпақстан // Қазақ әдебиеті. 1981. 12 июнь.
550. Әбдірахманова Т. Өлеңдер жинағы. Алматы, 1981. (алғысөз).
551. Басты бағытта // Уақыт және қаламгер. 1981. 51—65-66.
552. Еңбек зейнеті // Ақ мақта. 1981. 3—9-66.
553. Майдангер жазушы // Жетісу. 1981. 11 июнь.
554. Кезең шындығы кемел көрінсе // Қазақ әдебиеті. 1981. 20 февр.
555. Кең құлашты дарын // Ленин жолы. 1981. 2 дек.
556. Өмірге құштар көңілмен // Жетісу. 1981. 27 нояб.
557. Өрелі іске өріс кең // Қазақ әдебиеті. 1981. 11 сент.
558. Райымқұлов Р. Екі томдық шығармалар жинағы. Алматы, 1981 (алғысөз).
559. Сын шарты // Қазақ әдебиеті. 1981. 26 июнь.
560. Тарихи шындық және көркем шындық // Жұлдыз. 1981 № 6. 199—214-66.
561. Тарихи шындық және көркемдік шешім // Жезқазған туы. 1981. 4 апр.
562. Шам елінде // Жұлдыз. 1981. № 11. 187—194-66.
563. Шығарма шырайы шындық // Р. Райымқұлов. Шығармалар жинағы. Алматы, 1981. 3—16-66. (алғысөз).

1982

564. Алатау ала болса // Қазақ әдебиеті. 1982. 2 июль.
565. Фибратты әңгіме // Қазақ әдебиеті 1982. 25 июнь.
566. Достық жыры // Қазақ мектебі. 1982. № 10. 74—78-66.
567. Живые традиции айтыса // Простор. 1982. № 1. С. 190—192.
568. Замана жыршысы // Жұлдыз. 1982. № 11. 182—188-66.
569. Күй құдіреті // Социалистік Қазақстан. 1982. 12 окт.
570. Қазақ эпосы. Алматы, 1982. 232-б.
571. Мәңгілік тақырып // Коммунистік жол. 1982. 16—17 июнь.
572. Өнер мұраты // Актер және азамат. 1982. 239—246-66.
573. Следуя жизни // Детская литература. 1982. № 7. С. 38—39.
574. Становление и развитие метода социалистического

реализма в татарской советской поэзии 1917—1941 годов // Советская тюркология. 1982. № 6. С. 101—102.

575. Сырлы суреткер // Жұлдыз. 1982. № 4. 176—180-бб.

576. Тапқырлық — айтыс көркі // Жалын. 1982. № 1. 144—153-бб.

577. Түркология әлемінде // Қазақ әдебиеті. 1982. 26 март.

578. Ұлы достық жаршылары // Мәдениет және тұрмыс. 1982. № 3. 8-б.

579. Үміт пен күрес жыры // Қазақ әдебиеті. 1982. 20 авг.

580. Фольклор және көркемдік даму // Қазақ әдебиеті. 1982. 16 июль.

581. Халық жазушысы // Қазақстан мұғалімі. 1982. 3 дек.

582. Шындық және суреткерлік // Социалистік Қазақстан. 1982. 6 нояб.

583. Шындық көркі // Оңтүстік Қазақстан. 1982. 16 нояб.

584. Эпос сазы // Қазақ әдебиеті. 1982. 5 нояб.

1983

585. Аяулы аға // Қазақ әдебиеті. 1983. 7 окт.

586. Әдебиеттің табиғи уәзипасы // Біздің Отан. 1983.

587. Білімнің нұрлы шырағы // Жұлдыз. 1983. № 11. 197—202-бб.

588. Біліктілік өнегесі // Қазақстан мұғалімі. 1983. 24 июнь.

589. Бір аударма негізінде туған ойлар // Социалистік Қазақстан. 1983. 26 июнь.

590. Ғалым мұраты // Көкшетау правдасы. 1983. 11 февр.

591. Ел тағдыры — жер тағдыры // Қазақ әдебиеті. 1983. 16 сент.

592. Зерделі зерттеу // Лениншіл жас. 1983. 7 янв.

593. Казахская литература и Восток // Советская тюркология. 1983. № 5. С. 91—93.

594. Қаламгер өнегесі // Лениншіл жас. 1983. 17 май.

595. Мәнді мұра // Социалистік Қазақстан. 1983. 15 апр.

596. Өмір суреттері // Жетісу. 1983. 5 нояб.

597. Парасаттың өзіндей // Лениншіл жас. 1983. 16 дек.

598. Проблемы казахского литературоведения // Советская тюркология. 1983. № 4. С. 39—43.

599. Рухани қазынаның бір көзі // Қазақ әдебиеті. 1983. 10 июнь.

600. Садуақас ақын // Оңтүстік Қазақстан. 1983. 4 авг.

601. Садуақас ақын // Жұлдыз. 1983. № 8. 197—200-бб.
 602. Сарқылмас қазына. Алматы, 1983. 245-б.
 603. Суреткерлік сыры // Қазақ әдебиеті. 1983. 30 сент.
 604. Сырлы сезім // Социалистік Қазақстан. 1983. 7 окт.
 (Қ. Ергөбековпен бірге).
 605. Тақырып талабы // Лениншіл жас. 1983. 23 окт.
 606. Толғандырар ойлар бар // Қазақ әдебиеті. 1983.
 14 янв.

1984

607. Айтыс — айрықша өнер // Лениншіл жас. 1984.
 16 июнь.
 608. Аласапыран ақиқаты // Социалистік Қазақстан. 1984.
 22 сент.
 609. Алғы шепте // Есенберлин І. Шығармалар. 1984.
 (Алғысөз).
 610. М. Әуезов — фольклорист // Фольклор, литература и
 история Востока. Ташкент, 1984. С. 267—269.
 611. Байсалды зерттеу // Жұлдыз. 1984. № 1. 173—175-бб.
 612. Білгірлік — байыптылық керек // Социалистік Қа-
 зақстан. 1984. 17 авг.
 613. Ғасырлар сазы // Қазақ әдебиеті. 1984. 27 янв.
 614. Ғұлама туралы сөз // Білім және еңбек. 1984. № 4.
 12-б.
 615. Ежелден етене // Білім және еңбек. 1984. № 7. 31-б.
 616. І. Есенберлин. Он томдық шығармалар жинағы. 1-т.
 Алматы, 1984. (Алғысөз).
 617. Жиделібайсын // Қазақ әдебиеті. 1984. 5 окт.
 618. Кеменгерлік ғибраты // Қазақ әдебиеті. 1984. 26 окт.
 619. Кемелдік көпірі // Лениншіл жас. 1984. 21 авг.
 620. Көп қырлы суреткер // Ленин жолы. 1984. 14 март.
 621. Өміршең өнер өнегесі // Ленин жолы. 1984. 31 март.
 622. Өшпес өнеге. Алматы, 1984. 96-б.
 623. Парасат шарты // Кәдімгі Сәбит Мұқанов. 1984.
 137—142-бб.
 624. Тарихи аңыз шындығы // Жұлдыз. 1984. № 10.
 190—194-бб.
 625. Терме ғибраты // Қазақстан өнері. 1984. 22—25-бб.
 626. Ұлықбек қазынасы // Жетісу. 1984. 28 авг.
 627. Ұлықбек қазынасы // Оңтүстік Қазақстан. 1984. 8 авг.
 628. Эпостың тарихилығы // Қазақ әдебиеті. 1984. 3 авг.
 629. Этапы азербайджанского реализма // Советская тюр-
 кология. 1984. № 3. С. 85—87.

630. Аты аңызға айналған // Социалистік Қазақстан. 1985. 15 нояб.
631. Әзиз Қаюмовпен сұхбат // Қазақ әдебиеті. 1985. 11 окт.
632. Егіз өнер өнегесі // Қазақ әдебиеті. 1985. 6 сент.
633. Жазушының туған жерінде // Қазақ әдебиеті. 1985. 21 июнь.
634. Жамбылдың қаһармандық жырлары // Жетісу. 1985. 11 июнь.
635. Жемісті жол // Жетісу. 1985. 11 окт.
636. Жоңғар хандығының тарихы // Білім және еңбек. 1985. № 10. 46-б.
637. Замана сазы. Алматы, 1985. 320-б.
638. Кәміл адам үшін // Жалын. 1985. № 3. 130—132-бб.
639. Қасиетті қазына // Білім және еңбек. 1985. № 8. 36—37-бб.
640. Қозы Көрпеш — Баян сұлу. Алматы, 1985. № 8. 36—37-бб.
641. Мәңгілік жыр // Кітап жаршысы. 1985. 27 июль.
642. Мәңгілік жыр // Қозы Көрпеш — Баян сұлу. Алматы, 1985. 6—11-бб. (алғысөз).
643. Наурыз өлендері // Қазақ әдебиеті. 1985. 22 март.
644. Оқулық сапасын ойласақ // Қазақ әдебиеті. 1985. 24 май.
645. Орыс зиялылары Шоқан жайында // Қазақ әдебиеті. 1985. 12 июль.
646. Сусындап өскен төл мұра // Білім және еңбек. 1985. № 11. 17—18-бб.
647. Сырлы сөздің күмбезі // Лениншіл жас. 1985. 4 дек.
648. Тарих тереңіне үңілген // Білім және еңбек. 1985. № 6. 46—47-бб.
649. Терең ізденістер тынысы // Жұлдыз. 1985. № 2. 176—181-бб.
650. Тонкий ценитель эпоса // Казахстанская правда. 1985. 20 нояб.
651. Ш. Уәлиханов — фольклоршы // Жұлдыз. 1985. № 10. 11—24-бб.
652. Шоқанның досы — Потанин // Қазақ әдебиеті. 1985. 8 нояб.

1986

653. Абай және ауыз әдебиеті // Абай тағылымы. Алматы, 1986. 237—343-бб.
654. Замана жыршысы // Жетісу, 1986. 11 апр.
655. Кәусар бұлақ // Қазақ әдебиеті. 1986. 26 сент.
656. Б. Кенжебаев. Жылдар жемісі. Алматы, 1986. (Соңғы сөз).
657. Қасиетті қазына // Өнер алды — қызыл тіл. Алматы, 1986. 98—114-бб.
658. О. Малқаров. Туған жерім. Алматы. 1986. (Алғысөз).
659. Намыс пен жігер жыры // Қазақ әдебиеті. 1986. 21 нояб.
660. Қ проблеме историзма эпоса // Советская тюркология. 1986. № 2. С. 21—27.
661. Рухани қазынаға қамқорлық // Социалистік Қазақстан. 1986. 24 окт.
662. Тарихи аңыз шындығы // Жұлдыз. 1986. № 10. 190—194-бб.
663. Ұстаз, ғалым, азамат // Б. Кенжебаев. Әдебиет белестері. Алматы. 1986. 389—397-бб.
664. Хафиз, Ғазалдар. Алматы, 1986. (Алғысөз).
665. Шираз бұлбұлы // Хафиз, Ғазалдар. Алматы, 1986. 7—15-бб. (Алғысөз).
666. Эпикалық дәстүр туыстығы // Жұлдыз. 1986. № 11. 145—152-бб.

1987

667. Аңыздан Тәуратқа // Білім және еңбек. 1987. № 8.
668. Әдебиетіміздің алтын арқауы // Қазақ әдебиеті. 1987. 3 июль.
669. Бүгін мен болашақ мүддесі үшін // Социалистік Қазақстан. 1987. 10 июль.
670. Дарын даралығы // Қазақстан мектебі. 1987. № 8. 72—75-бб.
671. Егіз ел, етене өнер // Қарайдар мен Қызылгүл. Алматы. 1987.
672. Жауһар мұра // Қазақстан пионері. 1987. 24 сент.
673. Киелі өнер // Қазақстан әйелдері. 1987. 8—12-бб.
674. Көркем әдебиеттің көрнекті теоритигі // Социалистік Қазақстан. 1987. 14 авг.

675. Көркемдік дәстүр жалғастығы // Жұлдыз. 1987. № 11. 28—37-бб.

676. Қазақ совет әдебиеті. Алматы, 1987. 336-б. (С. Қирабаев, Н. Ғабдуллинмен бірге).

677. Қарайдар мен қызылгүл. Алматы. 1987. (Құрастырушы, алғысөз).

678. Қарасай — Қазы — қаһармандық эпос // Қазақ ССР ҒА Хабарлары (Филология сериясы). 1987. № 11. 12—15-бб.

679. Манастың қорғаушысы // Жетісу. 1987. 25 сент.

680. Суреткердің әлемдік даңқы // Қазақстан мұғалімі. 1987. 25 сент.

681. Суреткер ерлігі // Қазақ әдебиеті. 1987. 18 сент.

682. Ұлы жазушы ұлағаты // Қазақстан пионері. 1987. 13 сент.

683. Фольклортану бағдары // Қазақ әдебиеті. 1987. 24 апр.

684. Халықтар мәдениетінің тілеуқоры // Социалистік Қазақстан. 1987. 6 февр. (С. Қасқабасовпен бірге).

685. Халықтың дәстүр қуаты // Қазақ әдебиеті. 1987. 20 февр.

1988

686. Жыр ғұмыры ұзақ (Ақын А. Белгібаевтың туғанына 100 жыл толуына) // Социалистік Қазақстан. 1988. 1 желт.

687. Кіріспе // Чокан Валиханов и современность. Алматы, 1988. 6—20-бб.

688. Қазақтың қара өлеңі — қазынасы // Қазақ әдебиеті. 1988. 18 қараша.

689. «Манас» и казахские эпические традиции // Тюркология. Фрунзе, 1988. 608—609-бб.

690. Мұрамызбен табысқанда («Дәде Қорқыт кітабының» проф. Ә. Қоңыратбаев жасаған аудармасы туралы) // Қазақ әдебиеті. 1988. 22 қаңтар.

691. Чокан Валиханов — исследователь казахского фольклора // Чокан Валиханов и современность. Алматы, 1988. С. 269—273.

1989

692. Айтыс — қоғамдық пікір мінбері // Жетісу. 1989. 29 қырк.

693. Аударма — шешендік өнер // Қазақстан әйелдері. 1989. № 10. 30—31-бб.

694. Жауһар мұра зерттеушісі // Мухтар Әуезов и современная литература. Алматы, 1989. 164—174-бб.
695. Қәусар бұлақ. Алматы, 1989. 360-б.
696. Кіріспе («Ғажайып бау» атты балалар фольклоры жинағына алғысөз) // Мектеп. 1989. 3—10-бб.
697. Общие мотивы в казахском и алтайском эпосе // Изв. АН КазССР. Сер. филол. 1989. № 7. С. 11—16.
698. Өнер туыстығы // Қазақ әдебиеті. 1989. 9 маус.
699. Роль фольклора в развитии литературы // Советская тюркология. 1989. № 5. С. 38—42.
700. Халық өнерінің қайнар көзі // Қазақ әдебиеті. 1989. 3 наур.
701. Шоқан Уәлиханов және қырғыз әдебиеті // Қазақстан мектебі. 1989. № 7. 43—50-бб.
702. Шындық пен шабыт өрнектері // Лениншіл жас. 1989. 20 қырк.
703. Әгіз халк етискен оньер (Ноғай тілінде) // Ленин йолы. 1989. 9 қырк.

1990

704. Абайға барсаң, абайла // Социалистік Қазақстан. 1990. 8 қар.
705. Айрықша қамқорлық қажет // Социалистік Қазақстан. 1990. 14 қаз.
706. Ауелбек Қоныратбаевич Қоныратбаев // Советская тюркология. 1990. № 5. С. 105—106.
707. Ахмет Яссауи және оның дәуірі // Социалистік Қазақстан. 1990. 28 қаз.
708. Баурымызға тартайық // Ана тілі. 1990. 12 қазан.
709. Бәрі де заңды білмегендіктен // Ана тілі. 1990. 4 қаз.
710. Глас акына // Народное творчество. М., 1990. № 10. С. 3—5.
711. Ғылыми тілді дамыту үшін // ҚазССР ҒА Хабаршысы. (Филол. серия). 1990. № 5. 58—60-бб.
712. Даналыққа тағылым // Ана тілі. 1990. 27 желт.
713. Депутаттыққа үміткер // Өркен. 1990. 10 наур.
714. Егемендік ел мұраты // Социалистік Қазақстан. 1990. 30 қырк.
715. Ергөбек — ел жыршысы // Алматы ақшамы. 1990. 16 қаз.

716. Заман, шындық, шығарма // Жұлдыз. 1990. № 2. 178—193-бб.
717. Кешеден келешекке // Алматы ақшамы. 1990. 2 ақп.
718. Көркемдік шындық және тарихи тұлға // Жұлдыз. 1990. № 7. 150—163-бб.
719. Облыс атаулары қалпына келтірілсін // Халық кеңесі. 1990. 1 қар.
720. Профессордың ісі // Қазақ әдебиеті. 1990. 21 қырк.
721. Странная позиция // Казахстанская правда. 1990. 1 наур.
722. Судьба поэта // Перестройка и художественная культура. Алма-Ата, 1990. С. 21—25.
723. Сүйінбай сабақтары // Социалистік Қазақстан. 1990. 7 қаз.
724. Сюжет және характер // Сәбит Мұқанов тағылымы. Алматы, 1990. 200—211-бб.
725. Тамыры терең тағылым // Ана тілі. 1990. 27 қырк.
726. Тарихи құжат дәйекті болсын // Қазақ әдебиеті. 1990. 12 қаз.
727. Тәттімбет шыңы // Алматы ақшамы. 1990. 29 қар.
728. Түркістан // Қазақ әдебиеті. 1990. 2 қар.
729. Тілге жалпақ шешейлік жараспайды // Ана тілі. 1990. 15 қар.
730. Ұлы композиторға үлкен құрмет лайық // Алматы ақшамы. 1990. 21 қар.
731. Халықтық мереке қажеті // Халық кеңесі. 1990. 4 сәуір.
732. Халық мұрасының қамқоры // Алматы ақшамы. 1990. 4 қырк.
733. Эфирде қазақ теле-радиосы // Қазақ әдебиеті. 1990. 1 мамыр.
734. Ісіміз түзелсін десек // Кітап жаршысы. 1990. 27 қаз.
735. «Яссауи әлемі» дөңгелек үстелі // Ана тілі. 1990. 1 ақп.

1991

736. Алыс та жақын Түркия // Социалистік Қазақстан. 1991. 2 маус.
737. Америка ғалымы қазақ фольклоры туралы // Алматы ақшамы. 1991. 10 маус.
738. Ата жұртты аңсаған // Егемен Қазақстан. 1991. 11 желт.

739. Батыл қимыл керек // Шалқар. 1991. 15 қар.
 740. Қ выходу журнала «Половецкая луна» // Половецкая луна. 1991. № 1.
 741. Ғалым мұраты // Жас алаш. 1991. 13 қар.
 742. «Едіге батыр» жыры туралы // Әлем. Алматы. 1991. 253—285-бб.
 743. Жұртшылық талабы ескерілсін // Социалистік Қазақстан. 1991. 6 маус.
 744. Имандылық // Қазақ әдебиеті. 1991. 15 наур.
 745. Көне тілдерден сыр тартқан // Алматы ақшамы. 1991. 5 желт.
 746. Қарақалпақ қазынасы // Алматы ақшамы. 1991. 8 қар.
 747. «Қыпшақ айы» — Ноғайлы журналы // Алматы ақшамы. 1991. 28 қар.
 748. З. Нұрқаділовке ашық хат // Азамат. 1991. 6 тамыз.
 749. Өшкенімізді жандырған // Сарыарқа. 1991. № 2. 3-б.
 750. Сергек ойлы қаламгер // Қазақ әдебиеті. 1991. 24 сәуір.
 751. Тарихымызды терең түсінсек // Алматы ақшамы. 1991. 1 шілде.
 752. Титан тұлға // Алматы ақшамы. 1991. 4 қаз.
 753. Тұтастықтың алғы шарты — тіл бірлігі // Достық туы. 1991. 23 қар.
 754. Түрік тілі оқулығы керек // Алматы ақшамы. 1991. 10 маус.
 755. Уақытпен үндес // Қазақ әдебиеті. 1991. 28 маус.
 756. Ұлыстың ұлы күні — жыл басы // Ана тілі. 1991. 10 қаңт.

1992

757. Ақын мерейі // Қазақ әдебиеті. 1992. 27 қараша.
 758. Ақын тағдыры // Бес арыс. Алматы, 1992. 359—374-бб.
 759. Америка дәптерінен. Әлемаралық тіл // Қазақ әдебиеті. 1992. 14 ақп.
 760. Ата жұртты аңсаған // Орталық Қазақстан. 1992. 23 қаңт.
 761. Әбестік пе, әдейі бұрмалаушылық па? // Алматы ақшамы. 1992. 8 маус.
 762. Батыр Қабанбай // Вечерняя Алма-Ата. 1992. 14 сәуір.
 763. Бірлік мұраты // Жұлдыз. 1992. № 1. 103-б.

764. И государственный и межнациональный // Азия дауысы. 1992. наурыз.
765. Ғалым мұрасы — халық қазынасы // Егемен Қазақстан. 1992. 11 ақп.
766. Ерлік — ел мұраты // Қазақтың батырлық эпосы. Алматы, 1992. 5—13-бб.
767. Ертегіден эпосқа // Мұрагер. 1992. № 2. 22—29-бб.
768. «Ер Шсра» жыры жайында // Жұлдыз. 1992. № 2. 183—191-бб.
769. Жазушы жолы // Егемен Қазақстан. 1992. 28 сәуір.
770. Заң көкпар емес // Егемен Қазақстан. 1992. 8 мамыр.
771. Корни древнего искусства // Азия дауысы. 1992. № 7. 24 сәуір.
772. Мемлекеттік әрі ұлтаралық // Ана тілі. 1992. 6 ақп.
773. Мұраттастар мәжілісі // Алматы ақшамы. 1992. 27 қаз.
774. Оқулық сапасы — басты мұрат // Қазақ тілі мен әдебиеті. 1992. № 3. 7—9-бб.
775. Сұрақтарға жауап // Ана тілі. 1992. 19 наурыз.
776. Түркістан шаһарында // Қазақ әдебиеті. 1992. 21 ақп.
777. Түбі бір түркі тілі // Жас алаш. 1992. 7 қаңт.
778. Түрік даңқының жыршысы // Халық кеңесі. 1992. 20 сәуір.
779. Ұлы жырау ұлағаты // Егемен Қазақстан. 1992. 6 маус.
780. Ізгі ниет іргелі оймен ұштасқан // Егемен Қазақстан. 1992. 18 сәуір.

1993

781. «Абай» журналының шығуына орай тілек сөз // Абай. 1993. № 4.
782. Алғы шепте // Писатель и личность — человек. Алматы, 1993. С. 24—30.
783. Ана тілі үшін күрес — ұлт келешегі үшін күрес // Ана тілі. 1993. 24 маус.
784. Асыл мұрағатты ардақтаған // Егемен Қазақстан. 1993. 4 тамыз.
785. Ғибратты ғұмыр кешкен // Халық кеңесі. 1993. 12 қазан.
786. Даланың дара данасы // Жас алаш. 1993. 17 тамыз.
787. Діни дастандар тағылымы // Заман — Қазақстан. 1993. 13 тамыз.

788. Жауһарларды жинаған // Қазақ әдебиеті. 1993. 8 қазан.
789. Көнермейтін де өлмейтін өнер // Алматы ақшамы. 1993. 2 тамыз.
790. Қарымды қаламгер // Ана тілі. 1993. 30 қырк.
791. Қырымның қилы тағдыры // Ақиқат. 1993. № 11. 27—37-бб.
792. Мәңгілік жасайтын мұрағаттар // Егемен Қазақстан. 1993. 16 сәуір.
793. Ордабасына шығу оңай емес // Халық кеңесі. 1993. 29 мамыр.
794. Смағұл тақырыбы — қазақ тақырыбы // Оқжетпес. 1993. 12 маус.
795. Түрік әдебиеті әлеміндегі ортақ сарындар // Жұлдыз. 1993. № 8. 28—39-бб.
796. Халықтың қасиет қайнары // Халық конгресі. 1993. 28 қырк.

1994

797. Абай және ауыз әдебиеті // Абай және қазіргі заман. Алматы. 1994. 72—80-бб.
798. Ағайынды Алтай жұрты жайында // Түркістан. 1994. 19 сәуір.
799. Бауырластар бас қосқанда // Қазақ әдебиеті. 1994. 4 қара.
800. Бір кітаптың екі беті // Улугбек, история и современность. Алматы. 1994. 14—21-бб.
801. Билер сөзінің фольклорлық сипаты // Мұрагер. 1994. № 1. 22—25-бб.
802. Ғалым ғибраты // Егемен Қазақстан. 1994. 7 желт.
803. Ғибратхана // Халық кеңесі. 1994. 27 тамыз.
804. Дұрдана ойлар тізген // Қазақ әдебиеті. 1994. 24 маус.
805. Елдік туын көтерген ер Кенекем // Ақиқат. № 4. 27—36-бб.
806. Көптің бір аты — зорлық // Халық кеңесі. 1994. 15 қырк.
807. Қарақалпақ халқын танығыңыз келсе... // Түркістан. 1994. 26 сәуір.
808. Қасіретке толы тағдыр // Түркістан. 1994. 21 мамыр.
809. Қатер алдындағы жан айғайы // Қазақ әдебиеті. 1994. 15 сәуір.

810. Құлыншақ пен Шәдінің өлең хаттары // Ана тілі. 1994. 17 наур.
811. Мұсабек Байзақұлы // XX ғасырдың бас кезіндегі қазақ әдебиеті. Алматы. 1994. 71—77-бб.
812. Нардың жүгін көтерген // Халық кеңесі. 1994. 19 қазан.
813. Ноғайлы деген ел еді // Түркістан. 1994. 17 мамыр.
814. Орталық латын алфавиті туралы // Анкара. 1994. 97—98-бб.
815. Өзбектер // Түркістан. 1994. 30 қар.
816. Өзіңнен туған ұл өзекке тепсе // Ана тілі. 1994. 17 шілде.
817. Саха деген халық бар! // Түркістан. 1994. 12 сәуір.
818. Сәкен және халық әдебиеті // Жас алаш. 1994. 1 қазан.
819. Сенім қуаты // Халық кеңесі. 1994. 22—23 қар.
820. Тарихи танымның жаңа деңгейі // Егемен Қазақстан. 1994. 10 желт.
821. Туысы бөлек тұлға // Егемен Қазақстан. 1994. 26 тамыз.
822. Тұнықтан қанып ішкен // Жас алаш. 1994. 26 маус.
823. Түркімен толғауы // Түркістан. 1994. 7 маус.
824. Үш Еділ елінде // Түркістан. 1994. 9 мамыр.
825. Эпостанудың әдістемелік мәселелері // Қазақ фольклорының тарихилығы. Алматы, 1994. 9—81-бб.
826. Эпос тудырған дәуір // Жұлдыз. 1994. № 8. 183—190-бб.
827. Абай және ауыз әдебиеті // Абай және қазіргі заман. 1994. 72—80-бб.

| 1995

828. Алуан мәселе аландатады // Қазақ елі. 1995. 1 желт.
829. Аманаттай сақталған асыл мұра // Қазақ әдебиеті. 1995. 26 желт.
830. «Ана тілі» газетінің сұрақтарына жауап // Ана тілі. 1995. 20 сәуір.
831. Астанада Абай ауданы болуы жарасады // Егемен Қазақстан. 1995. 2 тамыз.
832. Әліби Жангелдин — тұғыры биік тұлға // Егемен Қазақстан. 1995. 4 тамыз.
833. Бұл халықтың тегін болгарлар дейді // Түркістан. 1995. 4 қаңт.

834. Генеральному прокурору Республики Казахстан. Письмо-обращение в защиту «Казахской правды» // Казахская правда. 1995. № 2.
835. Ғұлама туралы сөз // Қазақ елі. 1995. 21 қырк.
836. Дүбарадан дұрыстық шықпайды // Ана тілі. 1995. 2 ақп.
837. «Едіге батыр» жыры туралы // Түркістан. 1995. 29 қырк.
838. «Едіге батыр» жыры туралы // Түркістан. 1995. 13 қазан.
839. «Едіге батыр» жыры туралы // Түркістан. 1995. 20 қазан.
840. Есімі түркологияға әйгілі // Егемен Қазақстан. 1995. 19 қаңт.
841. Жаңа ғасырға — жарқын мұрат // Заман — Қазақстан. 1995. 8 желт.
842. Зорлық зардабын көп тартқан ел // Түркістан. 1995. 1 наурыз.
843. Көне астананы қастер тұтсақ // Халық кеңесі. 1995. 17 қаңт.
844. Қажырлы қалам иесі // Қазақ әдебиеті. 1995. 31 қаңт.
845. Қазақ төкпе ақындары // Ақиқат. 1995. № 4. 16—26-бб.
846. Қазақ шұрайлы жерден қалай айрылды // Халық кеңесі. 1995. 13 қазан.
847. Қақпақылға түскен қайран тіл // Ана тілі. 1995. 20 шілде.
848. Қасірет белдеуі // Халық кеңесі. 1995. 27 мамыр.
849. Құмықтар // Түркістан. 1995. 29 қара.
850. Мәңгі мұра // Егемен Қазақстан. 1995. 5 қырк.
851. «Мәулімнияз — Едіге» дастаны хақында // Халық кеңесі. 1995. 28 қазан.
852. Мың жасаған «Манас» // Қазақстан жоғарғы мектебі. 1995. № 4. 65—74-бб.
853. Өшпеген намыс, үзілмеген ерлік іздері // Қазақ әдебиеті. 1995. 10 қазан.
854. Сенімі кәміл кемеңгер // Абай. 1995. № 1—2. 83—81-бб.
855. Сол бір жылдарда // Жұлдыз. 1995. № 5—6. 118—140-бб.
856. Сұхбат // Өмет. 1995. 1 желт. (Татар тіліндегі газет).

857. Төртінші тармақтың пайдасынан тосқауылы көп // Ана тілі. 1995. 20 шілде.
858. Түркістан туралы сөз // Тұран. 1995. № 1.
859. Түрік қағанатынан Түркістанға дейін // Қазақстан әйелдері. 1995. № 8. 6—7-бб.
860. Ұлт рухы сезілсе // Қазақ әдебиеті. 1995. 22 тамыз.
861. Ұлылыққа жартыкеш түсінік жүрмейді // Ана тілі. 1995. 13 шілде.
862. Ұлықбектің көркем әдебиеттегі бейнесі // ҚР ҰҒА-ның Хабаршысы. 1995. № 2. 10—15-бб.
863. Фольклортану пәніне мән берсек // Алматы ақшамы. 1995. 10 мамыр.
864. Халық даналығынан нәрленген // Қазақ елі. 1995. 15 желт.
865. Эпос — ел қазынасы. Алматы, 1995. 350-б.
866. Героический эпос «Карасай-Қази» (текст к грам-пластинке).

1996

867. Айтыс өнеріндегі дара тұлға // Жетісу. 1996. 23 тамыз.
868. Ақжан әл-Машанидің азаматтық болмысы // Қаз. ҰМУ Хабаршысы. 1996. № 3. 8—10-бб.
869. «Алаңқай батыр» жыры // Жалын. 1996. № 5—6. 18—22-бб.
870. Әдебиет еңбекшісі еді Көбей Сейдеханов // Қазақ әдебиеті. 1996. 26 маус.
871. Әмір Темір — ортақ қазынамыз // Нұрлы жол. 1996. 29 қазан.
872. Байкалдан Балқанға дейін. Алматы. 1996.
873. Едіге батыр. Алматы. 1996. 3—50-бб. (Алғысөз).
874. Екіге бөлінген ұлыс // Заман — Қазақстан. 1996. 11 қазан.
875. Жамбыл жаза басты ма? // Жас алаш. 1996. 20 тамыз.
876. Жыраудан қалған жауһар сөз // Егемен Қазақстан. 1996. 23 тамыз.
877. «Заман — Қазақстанның» анкетасына жауап // Заман — Қазақстан. 1996. 6 қырк.
878. Көзқамандар кімдер? // Қазақ әдебиеті. 1996. 30 сәуір.
879. Көркемдігі биік шығарма // Жас алаш. 1996. 9 маус.

880. Қасіреттен арыл, жаңа қазақ! // Алматы ақшамы. 1996. 26 қаңт.

881. Қаһармандық пен қасірет шежіресі // Заман — Қазақстан. 1996. 26 қаңт. X. Алтай кітабына.

882. Құрлықтың кіндігінде // Заман — Қазақстан. 1996. 2 тамыз.

883. Қыл көпірден өткен. Сейітхан Әбілұлы // Қазақ елі. 1996. 4 қазан.

884. Марғұлан мұнарасы // Егемен Қазақстан. 1996. 7 маус.

885. Образ Амира Тимура в казахском фольклоре и литературе // Тез. междунаrodn. научн. конференции. Ташкент, 1996. С. 37—48.

886. Өткеннің өнегесі — болашаққа бағыт // Алматы ақшамы. 1996. 16 ақп. Халық университетінің 32 жылдығына.

887. Патриарх акынов // Наука Казахстана. 1996. 16—31 тамыз.

888. Санташ шежіресінің жаңа беті // Қазақ әдебиеті. 23 шілде.

889. Түркістан қайта түлесін десек // Егемен Қазақстан. 1996. 21 тамыз.

890. Ұйғырлар // Түркістан. 1996. 4 желт.

891. Ұлттық қалпымызды қайтсек сақтаймыз // Шалқар. 1996. 26 қаңт.

892. Хақастар // Түркістан. 1996. 9—15 қазан.

893. Шоқанның биік арманы // Қазақстан ҒА Хабарлары. 1996. 17—29-бб.

| 1997

894. Ағынға қарсы (М. Әуезов туралы) А. Яссауи атындағы халықаралық қазақ-түрік университетінің Хабаршысы. 1997. 2 қырк.

895. Азаматтық дарын // (Т. Кәкішевтің 70 жылд.) ҚазҰМУ Хабаршысы. 1997. 1 мамыр.

896. Аңыздың жалғасы // Жұлдыз. 1997. № 12.

897. Әлімсақтан туыс әуендер // Қазақ елі. 1997. 5 қыркүйек.

898. Романшылық ұлағаты // Абай. 1997. № 2.
899. Бәрі отбасынан басталады (Х. Арғынбаевтың «Қазақ отбасы» деген кітабы туралы).
900. Ғажайып өнер қағажаяу көрмесін (Айтыс жайында) // Егемен Қазақстан. 1997. 12 сәуір.
901. Ғибратнама (Ш. Айтматов пен М. Шаханов кітабына) // Қазақ әдебиеті. 1997. 18 ақп.
902. Дәуірмен үндес ғалым (С. Қирабаев туралы) // Егеменді Қазақстан. 1997. 21 наурыз.
903. Ежелгі дәстүр ел қажетіне жарады // Егеменді Қазақстан. 12 ақпан.
904. Есте қалар есім (С. Бақбергеновке қазанама) // Егеменді Қазақстан. 1997. 21 қаңтар.
905. Есте ұстау да парыз // Егеменді Қазақстан. 1997. 14 желт.
906. Жауһар мұра зерттеушісі // Мұхтар мұрасы. Алматы. 1997. 118—126-бб.
907. Көркем дәстүр жалғастығы // Түркістан (аудандық газет). 1997. 11 шілде.
908. Құтты қадам (Түркістан университеті «Хабаршысының» бірінші санының шығуына орай Р. Сарыбатырұлы хабары) // Егеменді Қазақстан. 1997. 1 қаңтар.
909. Мұхтар шыңы (Монография). Алматы. 1997. 208 б.
910. Нәзірдің жұлдызы жоғары // Егеменді Қазақстан. 1997. 8 қазан.
911. Ойымыз да, мақсатымыз да ортақ // Марказий Азия маданияты газеті. 1997. 28 тамыз.
912. Суреткерлік соқпақтары // Жас алаш. 1997. 20 шілде. 5—210-бб.
913. Тарихи роман (оқулық). Алматы. 1997. 318—333-бб.
914. Туыс әуендер. (Ю. Эмре шығармаларының қазақша аудармасы шығуына орай) // Қазақ әдебиеті. 1997. 17 шілде.
915. Түркістандағы халықаралық семинар (Р. Сарыбатырұлы хабары) // Ана тілі. 1997. 9. 01.
916. Түрік қағанатынан Түркістанға дейін // Қазақ елі. 1997. 31 қазан.

917. Ұйғырлар // Түркістан. 1997. 15 қант.
918. Үш қатер // Қазақтың бүгіні және ертеңі. 1997.
28—42-бб.
919. Эпос әлеміне жаңа көзқарас // Жас алаш. 1997.
17 қантар.
920. Эпос мұраты. Монография. Алматы. 1997. 3—179-бб.

1998

921. Мифтер оралып келеді // Қазақ әдебиеті. 1998.
20 наурыз.

**Р. БЕРДІБАЙДЫҢ РЕДАКЦИЯЛЫҚ БАСҚАРУЫМЕН
ШЫҚҚАН КІТАПТАР**

КНИГИ, ИЗДАНИЕ ПОД РЕДАКЦИЕЙ Р. БЕРДИБАЯ

1. Әуезов М. Жиырма томдық шығармалар жинағы. Алматы. 1980.
2. Дүйсенов М. І. Жансүгіров. Алматы. 1965.
3. Ел қазынасы — ескі сөз. Алматы, 1994.
4. Қазақ әдебиетінің тарихы. Алматы, 1967. 3-т. 1-кітап.
5. Қазақ тарихи жырларының мәселелері. Алматы. 1979.
6. Қазақ фольклорының типологиясы. Алматы, 1981.
7. Қасқабасов С. Қазақ халық прозасы. Алматы, 1985.
8. Қоңыратбаев Ә. Қазақ эпосы және түркология. Алматы. 1987.
9. Сыздықов Қ. М. Әуезов — әдебиет сыншысы. Алматы. 1973.
10. Сара Тастанбекқызының өмірбаяны мен творчествосы туралы деректер. Алматы. 1976.
11. Марғұлан Ә. Ежелгі жыр аңыздар. Алматы, 1984.
12. Тұрсынов Е. Қазақ ауыз әдебиетін жасаушылардың байырғы өкілдері. 1989.
13. Саттаров Қ. Қазақтың халық романдық эпосы. 1992.
14. Фольклор шындығы. Алматы, 1990.
15. Нұрмағамбетова О. Казахский героический эпос «Қобыланды батыр». Алматы, 1995.
16. Едіге батыр. Алматы, 1996.
17. Ибраев Ш. Эпос әлемі. Алматы, 1993.
18. Байтұрсынов А. Шығармалары. Алматы, 1993.
19. Сейтжанов З. Тарихи эпос. Алматы, 1997.
20. Медеубеков С. Ақын, нақыл. Алматы, 1996.
21. Қазіргі ақындар поэзиясы. Алматы, 1993.
22. Қазақ фольклорының тарихилығы. Алматы, 1994.
23. Байзақов М. Өткен күндер. 1994.

Р. БЕРДІБАЙДЫҢ ҒЫЛЫМИ ЖЕТЕКШІЛІГІМЕН ҚОРҒАЛҒАН ДОКТОРЛЫҚ ЖӘНЕ КАНДИДАТТЫҚ ДИССЕРТАЦИЯЛАР

ДОКТОРСКИЕ И КАНДИДАТСКИЕ ДИССЕРТАЦИИ, ВЫПОЛНЕННЫЕ ПОД НАУЧНЫМ РУКОВОДСТВОМ Р. БЕРДИБАЯ

Докторлық диссертациялар

Докторские диссертации

1. Абылқасымов Б. Ш. Қазақтың көне наным-сенімдеріне қатысты ғұрыптық фольклоры. Алматы, 1994.
2. Молдаханов Ә. Мұхтар Әуезов және фольклортану мәселелері (ғылыми зерттеулері мен көркем шығармалары негізінде). Алматы, 1998.
3. Негимов С. Ақын-жыраулар поэзиясының бейнелілігі. Алматы, 1992.
4. Саттаров Қ. Қазақтың халықтық романдық эпосы. Алматы, 1992.
5. Уақатов Б. Қазақтың тарихи өлеңдері. Алматы, 1975.

Кандидаттық диссертациялар

Кандидатские диссертации

1. Аралбаев Х. Ілияс Есенберлиннің «Көшпенділер» тарихи трилогиясы. Алматы, 1989.
2. Базаров Қ. Қарақалпақстандағы түркмендердің ауыз әдебиеті. Нөкіс, 1989.
3. Бұлдыбаев А. Қазақ жыршыларының өнері. Алматы, 1990.
4. Дуанаева С. Қазіргі ақындар айтысы. Алматы, 1997.
5. Қалдыбаев Т. Қазақтың «Жүсіп — Зылиха» және «Бозжігіт» халықтық дастандары. Алматы, 1987.
6. Қанарбаева Б. Мағжан Жұмабаев поэзиясындағы фольклорлық дәстүр. Алматы, 1994.
7. Қорғанбеков Б. «Шора батыр» эпосы және оның ұлттық варианттары (генезис, тұтастану, тарихилық мәселелері). Алматы, 1998.

8. Медеубеков С. Қазақ ауыз әдебиетіндегі терме жанры. Алматы, 1993.

9. Молотова Г. М. Ұйғырдың халықтық тарихи жырлары (XIX—XX ғғ. бас кезі). Алматы, 1994.

10. Сарымбеков Р. «Манас» жырындағы Алменбет бейнесі. Алматы, 1991.

11. Сейдімбеков А. С. Қазақтың дәстүрлі халықтық лирикасының жанры — «Қара өлең». Алматы, 1989.

12. Сейітжанов З. Н. Қазақтың реалды-тарихи эпосы (Шығыс Түркістан қазақтарының фольклоры материалында). Алматы, 1986.

13. Хамраев Х. М. Ұйғырдың тарихи-қаһармандық дастандары (XIX—XX ғғ.). Алматы, 1992.

14. Ысқақов Д. Отызыншы жылдардағы қазақ әдеби сыны. Алматы, 1975.

ЕҢБЕКТЕРІНІҢ АЛФАВИТТІК КӨРСЕТКІШТЕРІ

АЛФАВИТНЫЙ УКАЗАТЕЛЬ ТРУДОВ

- Абай арманы 321
Абайға барсаң, абайла 704
«Абай жолы» 22
Абай және ауыз әдебиеті 653, 797, 827
«Абай» журналының шығуына орай тілек сөз 781
Абдурахманов М. 1
Абыллаев О. 3
Абылқасымов Б. 2
Ағайындас әдебиет, өзектес өнер 322
Ағайынды Алтай жұрты жайында 798, 802
Ағынға қарсы 894
Адабий кардашлик 323
Адам тағдыры 246
Адамгершілік жыры 491
Адамгершілік мұраты биігінен 247
Азамат ақын 298
Азаматтық дарын 895
Азаттық жаршысы 53
Айғабылов 4
Айтыс — ақындық мектебі 492
Айтыс — асқан өнер 462
Айтыс — айрықша өнер 607
Айтыс — қоғамдық пікір мінбері 692
Айтыс өнері 493
Айтыс өнеріндегі дара тұлға 867
«Айман — Шолпан» эпосы 410
Айрықша қамқорлық қажет 705
Ақан сері 344
Ақжан әл-Машанидың азаматтық болмысы 868
Ақиқат айнасы 388

Ақиық ақын 412
Ақсубаева Р. 6, 7
Ақыл-ойдың шам-шырағы 54
Ақынбеков Еркінбек (1863—1918) фольклор жинаушы 345
Ақындар айтысы — жыр мерекесі 537
Ақын аманаты 463
«Ақын арманы» 299
Ақын музейінде 324
Ақын мерейі 757
Ақын мұраты 39
Ақын намысы 300
Ақын, композитор, сказитель 389
Ақын тағдыры 758
Ақын сыры 262
Ақын шабыты 55
Ақын мен шайырлар 325
«Алаңқай батыр» жыры 869
Аласапыран ақиқаты 608
Алатау бөктерінде 23
Алғашқы боразда 4
Алғы шепте 609, 782
Алдыңғы шепте 40
Алжирге азаттық 117
Али Ф. 8
Алпысбаев Қ. 7
Алпыстың асуында 87, 412
Алтай аясында 88
Алтай эпосы туралы бірер сөз 447
Алтайды аралап қайтқанда 413
Алтау ала болса 564
Алтынбайұлы А. 10
Алтынды тот баспайды 355
Алуан мәселе алаңдатады 828
Алыс та жақын Түркия 736
Аль-Фараби — Аристотель Востока 248
Аманаттай сақталған асыл мұра 829
Америка дәптерінен 759
Америка ғалымы қазақ фольклоры туралы 737
«Ана тілі» газетінің сұақтарына жауап 830
Ана тілі үшін күрес — ұлт келешегі үшін күрес 783
Ана тілі оқулықтары туралы 141
Ананьева С. 11

Анкета критика 204
Аңыздан Тәуратқа 667
Аңыздар ізімен 142
Аңыздың жалғасы 896
Аңызға ұласқан ақиқат 464
Аңқылдап домбырадан алтын күрек 494
Арамзаның күйрығы бір-ақ тұтам 56
Арғынбаев Х. 12
Арқаның кербез сұлу Көкшетауы 442
Арма, Қарақалпақстан 549
Аспаған асуларға қарай 89
Астанада Абай ауданы болуы жарасады 831
Асыл арман 222
Асыл мұрағатты ардақтаған 784
Асыл қазына 90
Асыл қазына — ана тілімізде 143
Ата жұртты аңсаған 738, 760.
Аты аңызға айналған 630
Аударма шешендік өнер 693
Аудармашылық үлкен өнер 249
Ауелбек Қоныратбаевич Қоныратбаев 706
Африка азаттық жолында 91
Ахмет Яссауи және оның дәуірі 707
Аяулы аға 585

Әбдірахманова Т. 549
Әбдіманов Ә. 14
Әбестік пе, әдейі бұрмалаушылық па? 761
Әбілов Ж. 15
Әбілхасан Рудаки 205
Әбікен күйші 57
Әдеби мұра туралы кітап 144
Әдеби сын жайын ойласақ 163
Әдеби сын өркендей түссін 58
Әдеби сынның ауыр жүгі 363
Әдеби термин туралы 189
Әдеби тіл туралы әңгіме 164
Әдебиет білімі — баршаға 224
Әдебиет еңбекшісі еді Көбей Сейдеханов 870
Әдебиет және өмір 225
Әдебиет және өнер 162
Әдебиет оқулықтары туралы ойлар 301

Әдебиет пәні және оқулық 24
Әдебиет пен өнер институтында 346
Әдебиет тарихы туралы зерттеу 282
Әдебиет тарихын тереңдеп таныық 283
Әдебиет және жастар 92
Әдебиет және өмір 245
Әдебиеттану әлемінде 281
Әдебиеттанудың өзекті мәселесі 190
Әдебиеттің асыл мұраты 145
Әдебиеттің бас қаһарманы 223
Әдебиеттің табиғи уәзипасы 586
Әдебиеттің үлкен арнасы 191
Әдебиеттің халықтығы туралы 25
Әдебиетіміздің алтын арқауы 668
Әдебиетіміздің асқар биігі 326
Әдебиетіміздің ірі тұлғасы 364
Әзиз Каюмовпен сұхбат 631
Әкімов Т. 16, 17
Әлем картасы алдында 26
Әлеуметтік әуен 302
Әлиев Ә. 18
Әлімбаевтың 20
Әліби Жангелдин — тұғыры биік тұлға 832
Әлімқұлов Т. 19, 365
Әлімсақтан туыс әуендер 898
Әлішер Науаи музейінде 347
Әлішер Науаи 262
Әмзекызы Қарашаш 21
Әму әуендері 390
Әмір-Темір — ортақ қазынамыз 871
Ән — өмір көркі 41
Ән туралы бір-екі сөз 93
Әңгіме туралы 94
Әсерлі бейне 284
Әсіпов С. 22
М. Әуезовтің екі хаты 165
М. Әуезов және ауыз әдебиеті 465
М. Әуезов романшылық ұлағаты 898
М. Әуезов және шығыс әдебиеті 466
М. Әуезов — фольклорист 610
Д. Әшекеевтің «Нұрлы көз» әңгімесіне беташар сөз 497
Әшімбаев С. 23, 24

- Бағалы еңбек 95
- Бағалы монография 118
- Байкалдан Балқанға дейін 872
- Байсалды зерттеу 611
- Байсалды зерттеуші 467
- Байтанаев Б. 25
- Бақыт бастауы 468
- Балалар әдебиеті — үлкен тәрбие құралы 146
- Балдыберек бойында 166
- Бальзак Оноре француз жазушысы 368
- Бапыш күйші 309
- Бапыш Қожамжаров халық күйшісі 367
- Басты бағытта 551
- Батыл қимыл керек 739
- Батыр Қабанбай 762
- Батырбекова Б. 26
- Бауырымызға тартайық 718
- Бауырластар бас қосқанда 799
- Бағалық илмий әмчәк 192
- Бәрі де заңды білмегендіктен 709
- Бәрі де отбасынан басталады 899
- Бейбітшілік жасасын 96
- Бекбайдың білгірлігі 368
- Бектұров Ж. 27
- Бердибаев Рахманкул 35
- Р. Б. Бердибаеву — 50 лет 31
- Рахманқұл Бердибаевқа «Түркістан қаласының құрметті азаматы» атағын беру туралы 30
- Р. Бердибаевты «Еңбектегі ерлігі үшін» медалімен наградтау жөніндегі СССР Жоғарғы Совет Президиумының Указы 32
- Р. Бердибаевты Қазақ ССР Жоғарғы Советінің грамотасымен наградтау жөнінде 28
- Рахманқұл Бердибаевқа «Қазақ ССР-інің еңбек сіңірген ғылым қайраткері» атағын беру туралы 33
- Р. Бердибаевты Қазақ ССР Жоғарғы советінің Құрмет грамотасымен наградтау жөнінде 29
- Р. Бердибаевты «Еңбек ардагері» медалімен наградтау туралы 34
- Билер сөзінің фольклорлық сипаты 801
- Биік парыз
- Биік үлгі 207
- Бодандықтан — бостандыққа 147

Большое богатство 348
«Боран» туралы бірер сөз 310
«Ботагөз» романындағы сюжет пен тартыс мәселесі 148
Бұл халықтың тегін булгарлар дейді 833
Бүгін мен болашақ мүддесі үшін 668
Бүгінгі күн биігінен 443
Бүгінгі проза және өмір шындығы 303
Біздің екінші ана тіліміз 167
Білім бұлағы 327
Білім нұры 469, 495
Білімнің нұрлы шырағы 587
Білгенге маржан 226
Білгірлік — байыптылық керек 612
Білгірлік бедерлері 516
Біліктілік өнегесі 588
Білімдіден шыққан сөз 168
Бір аударма негізінде туған ойлар 589
Бір кітаптың екі беті 800
Бір сұраққа он жауап 312
Бірлік мұраты 764

Верность жизненной правде 532
Встречи, которых ждут 496
К выходу журнала «Половецкая луна» 740

Гаршин В. М. 5
Генеральному прокурору Республики Казахстан. Письмо-обращение в защиту «Казахской правды» 834
Героический эпос «Карасай-Қазы» 866
И. В. Гете 97
Глазами критика 312
Глас акына 710
Глубокие корни 208
Н. В. Гоголь 98
Голос веков 328
М. Горький және қазақ совет әдебиеті 285
Грани жанра 470
Грузин халқының өшпес мұрасы 250
Гүлстанның бұлбұлдары 263, 313
Габдуллин Н. 41
Ғажайып өнер қағажу көрмесін 900

Ғалым ғибраты 802
Ғалым мұрасы — халық қазынасы 765
Ғалым мұраты 590, 741
Ғалым, сыншы Р. Бердібаев 70 жаста 44
Ғалымның мерейтойы 43
Ғалымның ойы ортақ 391
Ғалымдар ынтымағы 6
Ғасырлар жыры 329
Ғасырлар пернесі 99
Ғасырлар сазы 613
Ғасырлар толғауы 471
Ғибрат 517
Ғибратты әңгіме 565
Ғибратты ғұмыр 392
Ғибратты ғұмыр кешкен 785
Ғибратнама 901
Ғибратхана 803
Ғұлама туралы кітап 330
Ғұлама туралы сөз 614, 835
Ғылым қазынасы — халыққа 331
Ғылымға көңіл берсеңіз 533
Ғылыми тілді дамыту үшін 711

Даланың дара данасы 786
Даналыққа тағылым 712
Дарқан дарын 414
Дарын мен арын 101
Дарын даралығы 670
Дарын даралығымен қымбат 100
Дарынсыздықты дәріптемейік 59
Дарынға тәлім керек 472
Дәдебаев Ж. 45, 46
Дәстүр тағылымы 369
Дәуір биігінен 534
Дәуір жазушысы 119
Дәуір және әдебиет 193
Дәуірмен үндес ғалым 902
Дәуір шарты 393
Дәуір шежіресі 227
Дәуітов С. 46
Депутаттыққа үміткер 713
Н. Добролюбов қазақ тілінде 42

Доғмырзаев Р. 47
 Доспанбетов Ұ. 48
 Достар лебізі 60
 Достойный вклад в литературоведение 473
 Достық кемесінде 444
 Достық нұры 518
 Достық жыры 566
 Достық жыршысы 169
 Діни дастандар тағылымы 787
 Дүбарадан дұрыстық шықпайды 836
 Дүйсенов М. 49
 Дүниетаным және творчество 228
 Дүниетаным және шығарма 264
 Дүрдана ойлар тізген 804
 Дустлик кемасида 445

Егемендік ел мұраты 714
 Егеубаев А. 50
 Егіз ел, етене өнер 671
 Егіз өнер өнегесі 632
 «Едіге батыр» жыры туралы 742, 837, 838; 839, 874
 «Едіге батыр» (алғысөз) 877
 Ежелден етене әдебиет 349
 Ежелгі дәстүр ел қажетіне жарады 903
 Ежелгі жазба мұраларымыз жөнінде 194
 Екіге бөлінген ұлыс 874
 Ел ақыны елуде 170
 Елеулі еңбек 149
 Ел мұрасы — эпос 51
 Ел тағдыры — жер тағдыры 591
 Елдік туын көтерген ер Кенекем 805
 Ең үлкен мәдени байлық 27
 Еңбек зейнеті 52
 Еңбеккер ғалым 498
 Ерназаров Е. 58
 Ертегіден эпосқа 767
 Ертемен шапса, кешке озған 415
 «Ер Шора» жыры жайында 768
 Есенберлин Ілияс, қазақ совет жазушысы 370
 І. Есенберлин. Он томдық шығ. жинағы. 1-том. 616
 Есте қалар есім 904

Есте ұстау да парыз 905
Есімі ел жадында 416
Есімі түркологияға әйгілі 840
Ергөбек — ел жыршысы 715
Ергөбеков Қ. 52, 53, 54, 55, 56, 57
Ерлік эпосы 535
Ерлік — ел мұраты 766

Жаз ерке 61
Жаз дидарлы жарқын заман 499
Жазба мұралар мәні 519
Жазушы даңқы 102
Жазушы және герой 29
Жазушы жолы 769
Жазушының кейіпкермен кеңесі 171
Жазушының туған жерінде 633
Жазушы және өмір 61
Жақан Д. 59, 60
Жақсы бастама 8
Жақсы талап 251
Жалшының баласы 9
Жамбыл Жабаев, Қазақстан ақыны 394
Жамбыл жаза басты ма? 875
Жамбыл және халық поэзиясы 10
Жамбылдың қаһармандық жырлары 634
Жанрдың жаңа лебі 417
Жаңа Гүлстан 395
Жаңа ғасырға — жарқын мұрат 841
Жаңа журналдар 63
Жаңа өмір жыршысы 500
Жаңа таныстар 43
Жаңарған жанр 64
Жас әдебиетші 28
Жас өркен 62
Жас республикалар жасай берсін 120
Жасыл белес 121
Жауынгер жазушы 150
Жауынгер насихатшы 44
Жауынгерлік сапта 65
Жауһар мұра 672
Жауһар мұра зерттеушісі 694, 906
Жауһарларды жинаған 788

Жәмішев Ә. 61
 Жәнібек ақын 418
 Жданова Н. 62
 Жемісті жол 635
 Жемісті жолдар 230, 639
 Жер жаһанға мәшһүр 419
 Жетпісбаева А. 63, 64
 Жетісу жотасында 230
 Живые традиции айтыса 567
 Жиделібайсын 617
 ХХ ғасырдағы жарты мың дәріс 65
 Жоғары идеялы әдебиет 265
 Жолдасбеков М. 66
 Жоңғар хандығының тарихы 636
 Жоңғар даласында 122
 Жұмабаев Ә. 67
 Жұмағали Қ. 68
 «Жұлдыз» журналындағы көмескі көріністер 195
 Жұмысшы тұлғасы 396
 Жұмысшы өмірі — өзекті тақырып 420
 Журналист мұрасы 45
 Жұртшылық талабы ескерілсін 743
 Жібек жел 474
 Жыр алыбы 332
 Жыр ғұмыры ұзақ 686
 Жырау жайында эпос 446
 Жыраудан қалған жауһар сөз 876
 Жыршылық дәстүр 536
 Жыршы еңбегі ескерілсін 151

 Замана жыршысы 577, 658
 Замана сазы 641
 Заман — Қазақстанның анкетасына жауап 877
 Заман, шындық, шығарма 720
 Заманалар сыры 539, 540
 Замандас көзімен 447
 Замандас тұлғасы 477
 Замандас тұлғасы туралы ой 286
 Замандас тұлғасы туралы ойлар 371, 541
 Заманмен үндес 542
 Заманмен аяқты тең басып 372, 397
 Заң көкпар емес 774

Зейбек Намык Кемал 69
Г. Зелинский «Қазақ» (поэмалар) 209
Зерделі зерттеу 596
Зовааят халбоот 70
Зор тұлға 287
Зорлық зардабын көп тартқан ел 846
Зорлық түбі — қорлық 123
Зрелость мастера 421

И государственный и межнациональный 764
Игерілмеген байлық 316
Игі дәстүр 66
Идея және композиция 210
Ильясу Есенберлину 424
Имандылық 748
Иса Байзақов 206
Искаков Д. 71

К проблеме историзма эпоса 660
Қазақская литература 354
Қазақская литература и Восток 597
Қазақский роман и его новые традиции 375
Қазақский роман и современность 355
Қапаев С. 72, 73
Қапелла қажеттері 124
Қәкішев Т. 74
Қәміл адам үшін 642
Қәрібаева Қ. 75
Қәусар бұлақ 655, 695
Кезең шындығы кемел көрінсе 557
Қелімбетов Н. 76
Кемелдік көпірі 623
Кемел ақын 231
Кемел ойлы көркем сөз 77
Кемел ойшы 67
Кемел шақ 425
Кемеңгерлік ғибраты 622
Кемеңгер жазушы 68
Кенен ақынның өлеңдері 30
Кенжебаев Б. 78, 660
Кең құлашты дарын 558
Кеше мен бүгін 172

- Кешеден келешекке 721
 Киелі өнер 677
 Книга о казахской лирике 152
 Краткая литературная энциклопедия 79
 Қозмалдақ— Сызған 173
 Коммунистік құрылыс және әдебиет 153
 Корни древнего искусства 775
 Көдек ақын өлеңдерінен 543
 Көзқамандар кімдер? 879
 Көне астананы қастер тұтсақ 847
 Көне аспаптар сазы 352
 Көне құлан жерінде 376
 Көне тілдерден сыр тартқан 749
 Көнермейтін де өлмейтін өнер 793
 Көнермес қазына 450
 Көңіл көзімен 268
 Көп қырлы суреткер 624
 Көп томды роман 503
 Көптің бір аты — зорлық 810
 Көркем әдебиеттің көрнекті теоретигі 678
 Көркемдігі биік шығарма 880
 Көркем сюжет туралы 125
 Көркем сөздің асқан шебері 268
 Көркемдік шындық және тарихи тұлға 722
 Көрнекті сыншы 154
 Курс на современность 269
 Күй қазынасы 477
 Күй күдіреті 569
 Күй — халық қазынасы 478
 Күлкі керек 103
 Күлкі күші 104
 Күрес жолдары 174
 Күрескер тұлғасы 70
 Күрес поэзиясы 69
 Кіріспе («Ғажайып бау» жинағына) 700
 Кіріспе (Шоқан туралы) 691
 Қадашева Қ. 80
 Қажырлы қалам иесі 844
 Қазақ әдебиеті тарихының кейбір мәселелері 31
 Қазақ әдебиеті тарихының мәселелері 46
 Қазақ әдебиеті қорына қосылған қымбат қазына 175

- Қазақ әдебиетіндегі патриотизм тақырыбы 424
 «Қазақ әдебиетінің» дөңгелек столы 449
 Қазақ ертегілері 71
 Қазақ жерінің ертедегі ұлы ғылымы 155
 Қазақ прозасындағы замандас тұлғасы 288
 Қазақ романы 425
 Қазақ романдарындағы тартыс туралы 176
 Қазақ совет әдебиеті 676
 Қазақ совет әдебиетінің қалыптасуы 333
 Қазақ совет прозасындағы жұмысшы тұлғасы 289
 Қазақ совет әдебиетіндегі коммунист образы 156
 Қазақ Совет Энциклопедиясы 60
 Қазақ ССР «Білім» қоғамы 375
 Қазақ тарихи романы 520
 Қазақ төкпе акындары 845
 Қазақтың қара өлеңі — қазынасы 697
 Қазақ фольклористикасы мен әдебиеттану ғылымының табыс-
 тары мен міндеттері 351
 Қазақ шұрайлы жерден қалай айрылды 846
 Қазақша энциклопедия қажет 105
 Қазақ эпосы 72, 570
 Қазіргі қазақ поэзиясы туралы бірер сөз 1
 Қазіргі поляк әдебиеті 12
 Қайсенова А. 82
 Қайнар 2
 Қайырбеков Ә. 83
 Қақпақылға түскен қайран тіл 847
 Қаламгер өнегесі 594
 Қалбай Ә. 84
 Қалдыбаев М. 85, 86, 87
 Қалдырған сөзі ғибырат 376
 «Қалың мал» романының жаңа басылуы 13
 Қамбаров Қ. 88, 89, 90
 Қамбаров Н. 91
 Қапаев С. 92
 Қарайдар мен қызылгүл 677
 Қарақалпақ қазынасы 746
 Қарақалпақ халқын танығыңыз келсе 807
 Қарақалпақ халқының ұлы эпосы 126, 127
 Қарасай-Қазы қаһармандық эпос 678
 Қаратау — тарих бетіндей 232

Қарқаралы баурайында 233
Қарымды қаламгер 790
С. Қасқабасов. Қазақ халық прозасы
Қасиетті қазына 639, 657
Қасиетті қару 290
Қастерлі тақырып 291
Қасірет белдеуі 848
Қасіретке толы тағдыр 808
Қасіреттен арыл жаңа қазақ 880
Қатер алдындағы жан айғайы 869
Қаһарман ғалым 426
Қаһармандық пен қасірет шежіресі 881
Қаһарлы күндер шындығы 73
Қаһарман халық өнері 14
Қашан да сапта 269
Қирабаев С. 93, 94, 95
Қиын жанр 74
Қобызшы 304
Қозы Көрпеш — Баян сұлу 644
Қожықов М. 96, 97, 98
Қолдарлық өнеге 234
Қоңыратбаев Ә. 99
Қоңыратбаев Т. 100
Қорғанбеков Б. 101
Қуатты бй, құнарлы тіл иесі 502
Құлақтан кіріп бойды алар 128
Құлымбетов Е. 102
Құлыншақ ақын 503, 504
Құлыншақ Кемелұлы, халық ақыны 427
Құлыншақ пен Шәдінің өлең хаттары 810
Құлыншақұлы Исқақ, халық ақыны 428
Құмықтар 849
Құныпияұлы 103, 104
Құпия шежіре 542
Құрлықтың кіндігінде 882
Қутыдан шыққан жылан 541
Құтты қадам 908
Қыл көпірден өткен (Сейітхан Әбілұлы) 883
«Қыпшақ айы» — Ноғайлы журналы 747
Қыраубайқызы А. 105
Қырғыздың ұлы ақыны 211
Қырымның қилы тағдыры 791

Лекции профессора Бердибаева Р. 106
Ленинше өмір сүріп еңбек ету — асыл арман 315
Лирика туралы кітап 157
Лу Синь — Қытайдың ұлы жазушысы 158

Майдангер жазушы 553

Майтанов Б. 107

Максетов К. 108

Мақыров С. 109

Мақташы туралы сөз 521

Малқаров О. Туған жерім 658

Малшы мерейі 196

Мамырайымов Б. 110

«Манас» и казахские эпические традиции 689

Манастың қорғаушысы 679

«Манас» туралы маңызды зерттеу 355

Манат қыз, халық ақыны 429

Марғұлан мұнарасы 884

Матенадаран қазынасы 452

Махаббат пен зұлымдық 129

Махамбет акын жырлары 75

Мәмбетаев Ж. 112

Мәнді басылым 542

Мәнді мұра 595

Мәңгі өшпес мұра 106

Мәңгілік жасайтын мұрағаттар 792

Мәңгілік жыр 641, 642

Мәңгілік мұра 850, 851

Мәңгілік тақырып 574

«Мәүлімнияз — Едіге» дастаны хақында 851

Медведев В. 113

Медетбеков Т. 114

Медеубеков С. 115, 116

Мектеп және өмір 76

Мемлекеттік және ұлтаралық 772

Мифтер оралып келеді 922

Многогранный талант 305

Молда Мұса Байзақұлы халық ақыны 451

Молдағалиев Т. 117

Момбеков Төлеген, композитор күйші 452

Музыка мұқтажы 32

Музыка және өмір 47
Мұрагер парызы 316
Мұрамызбен табысқанда 690
Мұраттастар мәжілісі 773
Мұртазин П. 118
Мұсабек Байзақұлы 811
Мұхаметжан Қаратаев 212
Мұхтар Әуезов. Жиырма томдық шығармалар жинағы. 6 т.
Мұхтар шыңы 909
Мың жасаған «Манас» 852
Мың жылдан соң 159
Мырзахметов Т. 119
Мыслей бесценный клад 356

Нығметов А. 120
Назаров Н. 121, 122
На крыльях времени 235
Намыс пен жігер жыры 659
Нардың жүгін көтерген 812
Нарымбетов Ә. 123, 124, 125, 126, 127
Науаи мен Абай 130
Наурыз Атанбек 128, 129
Наурызбаев О. 130
Наурыз өлеңдері 643
Нәзірдің жұлдызы жоғары 910
Нәрлі назым 377
Негимов С. 131, 132, 133
Ноғай өлеңдері 430
Ноғайлар арасында 378
Ноғайлар деген ел еді 813
Нұралы Д. 134
З. Нұрқаділовке ашық хат 758

О казахском эпосе 135
О некоторых проблемах современной казахской фольклористики 398
О традиции акынов-импровизаторов 546
Облыс атаулары қалпына келтірілсін 719
Образ Амира Тимура в казахском фольклоре и литературе 885
Образ коммуниста в казахской советской литературе 197
Образға көрініс лайық емес 3

- Общие мотивы в казахском и алтайском эпосе 697
Овечкин очерктері қазақ тілінде 48
Озғанбаев Ө. 136, 137
Озық ойдың ордасына — 30 жыл 138
Ойымыз да, мақсатымыз да ортақ 911
Октябрь және қазақ совет әдебиеті 252, 253
Октябрь революциясы тақырыбы қазақ совет әдебиетінде 270
Оқиға және характер 177
Оқулық сапасы — басты мұрат 774
Оқулық сапасын ойласақ 644
Оқушыға ой салу шарт 131
Олонхо елінде 357
Омар ақын 505
Омар Байымбетов ақын жайында 545
Омар Нәйем. Рубаилар 237
Оноре де Бальзак 107
Он жылдыққа ой көзімен қарасақ 544
Оңтүстік ақындары және шығыс әдебиеті 271
Оперетта керек 108
Ордабасына шығу оңай емес 793
Орталық латын алфавиті туралы 814
Орыс әдебиетінің мақтанышы 292
Орыс зиялылары Шоқан жайында 645
Орыс фольклорының өрісі 506
Оспан С. 139
От легенды к роману 453
30-жылдардағы қазақ романдары 236
Отырар оқиғасы 132
Отырар туралы әңгіме 334
Ош Идел жиренде 507

Өзбек Ақжолұлы, халық ақыны 335
Өзбектер 815
Өзіннен туған ұл өзекке тепсе 826
Өлең, қайда барасың 399
Өлең қонған өңірде 479
Өлмейтұғын артына сөз қалдырған 133
Өмір мен идеал 198

Өмір мен роман 134
Өмір өткелі 272
Өмір суреттері 596
Өмір шындығы және көркем шешім 255-
Өмір ізімен 508
Өмірбеков З. 140
Өмірге құштар көңілмен 556
Өмірден оқыған жазушы 178
Өміршең дәстүр 273
Өміршең өнер өнегесі 621
Өміршең өнер, өнегелі дәстүр 522
Өнер асуында 238
Өнер биігіне 77
Өнер мұраты 239, 572
Өнер өрісі 358
Өнер туыстығы 698
Өнерге жоқ демалыс 431
Өнердің үлкен жолында 240
Өрелі іске өріс кең 557
Өрлеуге бастаған өнеге 213
Өскелең талаптар тұрғысынан 78
Өткеннің өнегесі — болашаққа бағыт 886
Өшпес мұра 15
Өшпес өнеге 79, 622
Өшпес өнер 135
Өшпес тұлға 214
Өшкенімізді жандырған 749
Өшпеген намыс, үзілмеген ерлік іздері 853

Пайдалы құрал 199
Парасаттың өзіндей 597
Парасат шарты 623
Парлай бер өлең көгінде 359
Партиялық поэзия 33
Патриарх акынов 887
Пашаев С. 141
Певец возрожденного народа 241
Певец современности 432
Первое занятие 400

- Пером критика 242
Писатели Казахстана 142
Поэзия және машық 49
Поэзия маршалы 200
Поэзия патшасы 336
Поэзия шындығы 16
Приглашает народный университет 433
Қ проблеме историзма эпоса 660
Проблемы казахского литературоведения 598
Прозаның биік нысанасы 379
Профессор Бердибаевин их сургуул 143
Профессордың ісі 720
- Р. Райымқұлов. Екі томдық шығармалар жинағы 558
Рамазан Д. 144
Рахманбердиев М. 146
Революция дәуірінің шындығы 255
Рецензия — риск, мужество, убежденность 306
Решахон Ровобита адоби 216
РСФСР жазушыларының IV съезі 81
Рухани қазынаның бір көзі 599
Рухани қазынаға қамқорлық 661
Роль сказителя в системе эпической традиции тюркомонгольских народов 525
Роль фольклора в развитии литературы 699
Роман (әдебиет) 454
Роман жайлы төрт пікір 401
Роман және заман 215, 274
Роман және эпос әуендері 455
Роман о рабочем классе 80
Романдық эпос 480
- С любовью к писателю 111
Садуақас ақын 600, 601
Санташ шежіресінің жаңа беті 888

- Сара Тастанбекқызының өмірбаяны мен творчествосы туралы деректер 10
- Сарбалаев Б. 146, 147, 148
- Сарқылмас қазына 217, 602
- Саха деген халық бар 817
- Саяхатшылар ізімен 276
- Сәкен және халық әдебиеті 818
- Сәтбаева Ш. 149
- Сегіз қырлы суреткер 404
- Сезім шындығы 109
- Сейданов Қ. 150
- Сейдаханов Қ. 151
- Сейтжанұлы З. 152, 153, 154
- Сенім қуаты 819
- Сенімі кәміл кемеңгер 845
- Сергек ойлы қаламгер 750
- Серғалы Б. 155
- Серғалиев М. 156
- Серфайз хаят 218
- Сиетл шаһарында 786
- Сила песни 337
- Следуя жизни 573
- Слово о сказителе 509
- Смағұл тақырыбы — қазақ тақырыбы 794
- Советская литература 157
- «Советская тюркология» журналы 338
- Советтік сөз сардары 434
- Сол бір жылдары 855
- Соңы тағдырлар 307
- Социалистік реализм туралы 82, 256
- Социалистік реализм туы астында 257
- Социалистический реализм 219
- Сөз маржаны 510, 511
- Сөздің көркі — мақал 110, 481
- Стамбеков Д. 158
- Становление и развитие метода социалистического реализма в татарской советской поэзии 1917—1941 годов 574
- Столповский А. 159
- Странная позиция 721
- Су анасы — бұлақ 243
- Судьба поэта 722

Суреткер ерлігі 681
Суреткер мәртебесі 482
Суреткер мұраты 524
Суреткер сабақтары 547
Суреткер талғамы 403
Суреткерлік соқпақтары 912
Суреткерлік сыры 603
Суреткердің әлемдік даңқы 689
Суретті кітапшалар жайында 50
Сусындап өскен төл мұра 646
Сұлтанбек жыршы 483
Сұрақтарға жауап 775
Сұхбат 85
Сұлтанмахмұт туралы бірер сөз 17
Сүйінбай сабақтары 723
Сүйіншәлиев Х. 160, 161
Сүлейменов Н. 162
Сүндетов М. 163
Сыдиықұлы Қ. 164
Сын шарты 559
Сын орнына сойыл 136
Сын туралы әңгіме 380
Сыннан сүрінбей өтейік 51
Сынның сара бағыты 484
Сыншы жолы 83
Сыншы парызы 339
Сыр бойының терме сазы 435
Сыр сазы 404
Сырда туған сырлар 525
Сырлы саздар 512
Сырлы сезім 604
Сырлы сөздің күмбезі 647
Сырлы суреткер 575
Съезде сөйлеген сөз 258
Сюжет және тартыс 160

Табиғилық және жасандылық 18
Тағы да Әл-Фараби туралы 259
Тағдыр 201
Тағылым 526

- Так держать 405
Так ли надо относиться к критике 180
Тақырып пен поэзия 112
Тақырып талабы 605
Талап пен қамқорлық 360
Талдау нақтылығы 317
Талдау парасаты 485
Тамыры терең тағылым 725
Танкаева Г. 165
Тапқырлық — айтыс көркі 576
Тарақ Ә. 166, 167
Тарих тереңіне үңілген 648
Тарихи аңыз шындығы 625, 662
Тарихи және көркемдік шындық 456
Тарихи жырлар 486, 513
Тарихи роман 913
Тарихи танымның жаңа деңгейі 824
Тарихи шындық және көркемдік шындық 560
Тарихи шындық және көркемдік шешім 318, 561
Тарихи шындықтың заманалығы 527
Тарихи құжат дәйекті болсын 726
Тарихымызды терең түсінсек 751
Тартыс туралы бірер сөз 137
Тартыс шындығы 138
Татар фольклоры 457
Таужанова И. 169, 170
Таужанова Қ. 168
Ташкентте туған ойлар 361
Тәжік әсерлері 244
Тәзә Гүлстан 487
Тәттімбет шыңы 727
Творчество еркіндігі туралы 113
Театр және театр сыны 34
Терең тамырлар 220
Терең ізденістер тынысы 649
Терме ғибраты 626
Терме сазы 406
Тереңнен тамыр тартқан зерттеуші 442

- Типтік проблема жайында 35
 Титан тұлға 752
 Толғандыар ойлар бар 606
 Тоқмағамбетов А. Шығармалары 181
 Тоқсанбай Қ. 171
 Гонкий ценитель эпоса 650
 Тосын толғау 488
 Төребекова Д. 172
 Төреқұлов Н. 173
 Төрт құбыламызды түгендейтін туындылар 174
 Төртінші тармақтың пайдасынан тосқауылы көп 857
 Традиция устного сказа в современном романе 547
 Туған жердің жыршысы 293
 Туыс әуендер 914
 Туысы бөлек тұлға 821
 Тұнықтан қанып ішкен 822
 Тұңғыш туралы 19
 Тұрантегі Д. 175, 176, 177
 Тұрғынбеков С. 135
 Тұтастықтың алғы шарты — тіл бірлігі 753
 Түбі бірге туысқан 294
 Түбі бір түркі тілі 777
 Түркі дүниесінің Дәде Қорқыты 179
 Түркімен өленін оқығанда 202
 Түркімен толғауы 823
 Түркология әлемінде 577
 Түркістан 728
 Түркістан туралы сөз 858
 Түркістан қайта түлесін десек 889
 Түркістан шаһарында 776
 Түркістандағы халықаралық семинар 915
 Түрік әдебиет әлеміндегі ортақ сарындар 795
 Түрік даңқының жыршысы 778
 Түрік қағанатынан Түркістанға дейін 859, 916
 Түрік тілі оқулығы керек 754
 Тіл байытудың байырғы жолы 340
 Тілге жалпақ шешейлік жараспайды 729
 Тілеубергенев Т. 178
 Тіліміздің тың саласы 114
 Уақыт және жас әдебиетшілер жауапкершілігі 382
 Уақыт және қаламгер 407
 Уақытпен үндес 755

Ш. Уәлиханов — фольклоршы 651
Университет дәрістері 383
Университет қазақшақы літературы 319
Улуң язғучи 489

Ұйғырлар 890, 917

Ұлы азамат 183

Ұлы Ассамблея 139

Ұлы орыс әдебиеті 52

Ұлы гуманист 37

Ұлы дастан 260

Ұлы дәстүр 221

Ұлы достық жаршылары 578

Ұлы жазушы 185, 341

Ұлы жазушы ұлағаты 681

Ұлы жазушының шығармалары 184

Ұлы жырау ұлағаты 779

Ұлы композиторға үлкен құрмет лайық 730

Ұлы мұрат 115

Ұлы ойшыл туған жерінде 437

Ұлыстың ұлы күні — жыл басы 756

Ұлт рухы сезілсе 860

Ұлттық қалпымызды қайтсек сақтаймыз 892

Ұлттық музыка туралы кітап 36

Ұлықбек қазынасы 626, 627

Ұлықбектің көркем әдебиеттегі бейнесі 862

Ұлылыққа жартыкеш түсінік жүрмейді 861

Ұр тоқпақ 85

Ұстаз ғалым 408

Ұстаз, ғалым, азамат 663

Ұстаз мұраты 295

Ұстаз өнегесі 384

Үлкен оқиға іздері 296

Үлкен проза жолы 276

Үлкен проза парызы 245

Үлкен тақырып 84

Үміт пен күрес жыры 579

Үш Еділ елінде 514, 824

Үш қатар 818

Фольклортану бағдары 683

Фольклор және көркемдік даму 580

Фольклортану пәніне мән берсек 863

Хакастар 892

Халық ақындары туралы кітапша 140

Халық даналығынан нәрленген 864

Халық жазушысы 581

Халық мұрасы — қымбат қазына 458

Халық мұрасының қамқоры 732

Халық өнерінің қайнар көзі 700

Халық тағдыры — жазушы тағдыры 277

Халық университеті 342

Халық университетінің мүшел жасы 459

Халық университеті шақырады 362, 438

Халық университеті хақында 528

Халықтар мәдениетінің тілеуқоры 684

Халықтың дәстүр қуаты 685

Халықтық қасиет қайнары 796

Халықтың қасиетін жанмен ұққан 343

Халықтың мереке қажеті 731

Характер жасау жолында 203

Характер және жағдай 278

Хафиз. Ғазалдар 664

Чокан Валиханов — исследователь казахского фольклора 691

Шаир Шәді туралы зерттеу 460

Шаирдың шырын сөздері 385

Шам елінде 562

Шарипов Ш. 130

Шахнаме на казахском языке 161

Шәді туралы зерттеу 439

Шәменов Қ. 181

Шеберлік деген бір шың бар 490

Шеберлік сабағы 409

Шертпе күйдің шебері 279

Шираз бұлбұлы 665

Шоқанның биік арманы 893

- Шоқанның досы — Потанин 652
Шоқан және ауыз әдебиеті 440
Шоқан Уәлиханов және қырғыз әдебиеті 701
Шығарма және характер 185
Шығарма шырайы — шындық 563
Шығыс қазынасы 386
Шығыстану институтында 387
Шылбыр жерінде 529
Шындық және көркемдік 86
Шындық және суреткерлік 582
Шындық және шеберлік 320
Шындық көркі 593
Шындық пен шабыт өрнектері 702
Шыншыл поэзия 38
- Ы**бырайымов Б. 182, 183
Ымырашылдық жасуға болмайды 20
Ысқақов Б. 184
Ысқақов Д. 186, 187, 188, 189, 190
- Ізгі дәстүр 280
Ізгі ниет іргелі оймен ұштасқан 780
Ізгі ойлар 186
Іздену жолында 187
Ісіміз түзелсін десек 734
Ішілмей қалған шараптар 530
- Әгиз халқ, етискен оньер 703
Эллада елі 116
Энциклопедия — есейген мәдениет көрсеткіші 297
Эпикалық дәстүр туыстығы 666
Эпос әлеміне жаңа барлау 920
Эпос — ел қазынасы 514, 865
Эпос мұраты 921

Эпос сазы 584
Эпос сарыны 461
Эпос тудырған дәуір 826
Эпостанудың әдістемелік мәселелері 825
Эпостың тарихилығы 628
Эстон әсерлері 308
Этапы азербайджанского реализма 629
Эфирде қазақ теле-радиосы 733

Югославия әдебиеті 21

«Яссауи — әлемі» дөңгелек үстелі 735

**БІРЛЕСІП ЖАЗҒАН АВТОРЛАРДЫҢ ЕСІМДЕР
КӨРСЕТКІШІ**

ИМЕННОЙ УКАЗАТЕЛЬ СОАВТОРОВ

Байділдаев М. 175

Ергөбеков Қ. 604

Қамбаров Қ. 424

Қаратаев М. 188

Қасқабасов С. 684

Қирабаев С., Ғабдуллин Н. 676

Саттаров Қ. 457

Тұрсынов Е. 399

Ысқақов Д. 417

МАЗМҰНЫ

Оқырмандарға	5
Қазақстан Республикасы Ғылым академиясының корреспондент мүшесі Р. Бердібайдың өмірі мен қызметінің негізгі кезеңдері	7
Қазақстан Республикасы Ғылым академиясының корреспондент мүшесі Р. Бердібайдың ғылыми, әдеби-сыншылық және педагогтік қызметінің қысқаша очеркі	15
Қазақстан Республикасы Ғылым академиясының корреспондент мүшесі Р. Бердібайдың өмірі мен еңбектері туралы әдебиеттер	37
Еңбектерінің хронологиялық көрсеткіші	47
Р. Бердібайдың редакциялық басқаруымен шыққан кітаптар	86
Р. Бердібайдың ғылыми жетекшілігімен қорғалған докторлық және кандидаттық диссертациялар	87
Еңбектерінің алфавиттік көрсеткіші	89
Бірлесіп жазған авторлардың есімдер көрсеткіші	116

СОДЕРЖАНИЕ

К читателям	6
Основные даты жизни и деятельности члена-корреспондента Академии наук Республики Казахстан Р. Бердибая	11
Краткий очерк научной, литературно-критической и педагогической деятельности члена-корреспондента Академии наук Республики Казахстан Р. Бердибая	26
Литература о жизни и трудах члена-корреспондента Академии наук Республики Казахстан Р. Бердибая	37
Хронологический указатель трудов	47
Книги, изданные под редакцией Р. Бердибая	86
Докторские и кандидатские диссертации, выполненные под научным руководством Р. Бердибая	87
Алфавитный указатель трудов	89
Именной указатель соавторов	116

РАХМАНҚҰЛ БЕРДІБАЙ
Қазақстан ғалымдарының биобиблиографиясына
материалдар

Редакторлары *Ж. М. Нұрғожина, А. А. Давыденко*

Көркемдеуші редакторы *В. В. Пак*

Техникалық редакторы *И. У. Насырова*

Теруге тапсырылды 29.10.98. Басуға қол қойылды 02.12.98.
Пішімі $70 \times 100^{1/32}$. Баспаханалық қағ. Әріп түрі әдебиеттік.
Шартты баспа табағы 4,5. Шартты бояу көлемі $4,5 + 0,04$ вкл.
Есепке алынатын баспа табағы 6,15. Таралымы 350.
Тапсырыс № 166.

«Ғылым» баспасы
480100, Алматы, Пушкин көшесі, 111/113

«Ғылым» баспасының баспаханасы
480021, Алматы, Шевченко көшесі, 28